КЛИФЪРД САЙМЪК
ПАРАЛЕЛНИ СВЕТОВЕ

Превод от английски: Валентин Попов, 1993

chitanka.info

1

Джей Уикърс се събуди много рано тази сутрин. Снощи по телефона Ан му бе съобщила, че представители на деловите среди от Ню Йорк спешно искат да се срещнат с него.

В началото се опита да се измъкне, но тя не отстъпваше.

— Зная, че това ще наруши плановете ти, Джей, но не бива да подценяваш тази среща.

— Нямам време за пътуване. Работата е в разгара си и не мога да я захвърля.

— Става дума за нещо много важно — настоя Ан, — страшно важно. Ти си първият, с когото искат да говорят. Смятат, че си най-подходящият писател.

— Това реклама ли е?

— Не, не е реклама. Става дума за нещо съвсем друго.

— Напразно си губиш времето. Не искам да се срещам с никого.

И затвори телефона. Но на следващата сутрин, още в тъмни зори беше на крак и се канеше да отиде до Ню Йорк веднага след закуска.

Когато се позвъни на вратата, той вече пържеше яйца с шунка, а с края на окото си следеше да не изкипи кафето. Отиде да отвори.

Можеше да е момчето, което разнася вестниците. Уикърс не беше вкъщи, когато трябваше да му плати и сега като е видяло светлина в кухнята, е решило да се отбие. Или пък съседът, странният старец Хортън Фландърс — беше се преселил тук преди година и минаваше да си побъбрят в най-неочаквано време. Беше винаги учтив и изискан, макар да имаше вид на обрулен от живота човек. Беше приятно да се разговаря с него, но Уикърс предпочиташе да го търсят в по-удобни часове.

Търсеше го или раздавачът на вестници, или Фландърс. Никой друг не можеше да звъни толкова рано.

Отвори вратата и видя момиченце по джапанки и с вишнев бански костюм. Косите на детето бяха разрошени като след сън, но очите му ярко блестяха. То мило се усмихна.

— Добър ден, мистър Уикърс. Събудих се и не успях да заспя отново, а след това видях светлината у вас и си помислих, че може да сте болен.

— Чувствувам се прекрасно, Джейн — каза Уикърс. — Ето виж, приготвям си закуска. Искаш ли да хапнеш с мен?

— О, да! — възкликна Джейн. — Знаех си, че ще ме поканите да ям, ако закусвате.

— Майка ти знае ли, че си тук?

— Мама и татко още спят — отговори тя. — Днес е почивният ден на татко и снощи се върнаха много късно. Чух как мама му каза, че пие прекалено много и че никога, никога няма да излиза с него, ако той продължава да пие толкова много, а татко…

— Джейн — строго я прекъсна Уикърс, — струва ми се, че твоите родители биха останали твърде недоволни, ако те чуят.

— О, на тях им е все едно. Мама през цялото време говори за това и аз я чух как каза на мисис Тейлър, че е почти готова да се разведе. Мистър Уикърс, какво означава „да се разведеш“?

— Хм, не зная — каза Уикърс. — Не си спомням такава дума. И все пак, не си струва да повтаряш какво е казала майка ти. Я виж, здравата си се измокрила, докато си пресичала поляната.

— Навън е много мокро. И има роса.

— Влез — покани я Уикърс. — Ще ти донеса кърпа да си избършеш краката, а като закусим, ще се обадиш на майка си, за да не се тревожи.

Тя влезе и той затвори вратата.

— Седни на този стол. Отивам за кърпата. Страх ме е да не настинеш.

— Мистър Уикърс, а вие имате ли жена?

— Не… Не съм женен.

— Почти всички имат жени — каза Джейн. — Почти всички, които познавам. Вие защо нямате, мистър Уикърс?

— Да си кажа право — не зная. Може би не съм я срещнал още.

— Има толкова много момичета.

— И аз имах момиче — каза Уикърс, — но беше отдавна, много отдавна…

Не се беше сещал от години. Дълго време бе потискал дори мисълта за нея, но независимо от желанията му, спомените упорито

живееха дълбоко в него.

И ето, че сега всичко се върна.

Момичето и заветната долина — като че ли сънуваше вълшебен сън…

Вървят заедно по хълмовете из пролетната долина. В розовата пяна на цветовете растат диви ябълки, а въздухът е изпълнен с песента на птиците. Лек пролетен ветрец докосва водата на ручея, разхожда се из тревата и сякаш цялата поляна струи като набраздено от пенещите се вълни езеро.

Но някой бе омагьосал тази долина, защото по-късно, когато се върна там, тя бе изчезнала или по-точно на нейното място той намери нещо съвсем друго. Помнеше съвсем ясно онази, първата. Преди двайсет години се бе разхождал там и през всичките тези двайсет години бе крил спомена за нея дълбоко в паметта си. Но ето, че всичко се върна отново, без да е избледняло от времето, сякаш бе станало вчера.

2

Джейн си отиде. Уикърс изми съдовете и си спомни, че цяла седмица се кани да се обади на Джо за мишките.

— Имам мишки — каза му той.

— Какво?

— Мишки — повтори Уикърс: — Едни такива малки животинки. Разхождат се из цялата къща.

— Странно — изненада се Джо. — Къщата е построена отлично. Не би трябвало да има мишки. Искате да взема мерки, така ли?

— Мисля, че е необходимо. Поставих капани, но хитрите животни не им обръщат внимание. После взех котка, но тя не издържа и два дена, и избяга.

— Това е доста странно. Обикновено котките обичат къщите, в които живеят мишки.

— Котката се държеше като побъркана — каза Уикърс. — Сякаш бе омагьосана. Няма да повярвате, но тя ходеше на пръсти.

— Котките са странни животни — неуверено се съгласи Джо.

— Днес отивам в града. Можете да дойдете, докато ме няма.

— Разбира се — отговори Джо. — Напоследък почти не ми се е налагало да тровя мишки. Ще мина към десет часа.

— Ще оставя входната врата отключена.

Уикърс сложи слушалката и вдигна вестника, който беше пъхнат под вратата. Захвърли го на масата и взе своя ръкопис, сякаш за да го прецени на тегло. Като че ли теглото можеше да е мярка за ценността на написаното. Той знаеше обаче, че не си е губил времето и е успял да изрази всичко, което е искал. Да го изрази достатъчно ясно, така че мъжете и жените, които ще четат тези редове, да разберат мисълта му, скрита зад безличния строй на буквите.

„Не ми се ще да пропилея целия ден — помисли си той. — Най-добре е да си остана вкъщи и да поработя. Тези срещи са нужни преди всичко на литературните агенти.“ Но Ан настояваше много и продължи даже след като й обясни, че колата му е развалена. Ако трябваше да

бъде честен — той не беше съвсем искрен, защото знаеше, че колата ще бъде поправена всеки момент.

Погледна часовника. До отварянето на гаража оставаше около половин час. Нямаше смисъл да се залавя за работа. Взе вестника и излезе на верандата. Спомни си за малката Джейн, нейното мило бърборене и похвалите, които сипеше за кулинарните му способности.

— Имате ли жена? — бе попитала тя. — Защо нямате жена, мистър Уикърс?

А той беше отговорил: „Имах момиче. Но отдавна, много отдавна…“

Тя се наричаше Катлийн Престън и живееше в голямата тухлена къща на върха на хълма, къщата с колоните, широката стълба и бутафорните прозорци над входа. Това беше стара къща, построена още по времето на първите заселници. Беше преживяла много събития и продължаваше да се извисява над земите наоколо, които, макар и съсипани от времето, не бяха загубили предишното си плодородие.

Уикърс беше млад, толкова млад, че сега дори мисълта за това му причиняваше болка. Тогава не разбираше, че момичето, което живее в старинното здание с колоните, в къщата на своите прадеди, едва ли може да приеме сериозно младежа, чийто баща притежава само една западаща ферма с поля, където се ражда единствено хилава пшеница. А може би за всичко бяха виновни нейните родители — тогава девойката беше прекалено млада и не познаваше живота. Може би се е карала с родните си, в къщата са отеквали резки думи, проливали са се сълзи. Може би. Уикърс така и не разбра, как между разходката из долината и следващото му посещение, те успяха да я изпратят в някакъв колеж на изток. И повече не я видя.

В търсене на миналото той често бродеше из долината, опитвайки се да събуди у себе си усещането за онзи ден, за онази разходка. Но ябълките изглеждаха прецъфтели, песента на чучулигите звучеше по друг начин, нямаше го предишното очарование. Магията беше изчезнала.

Вестникът от коленете му падна на пода, Уикърс го вдигна. Новините бяха същите, както и вчера. Ето, вече трийсет години следваше криза след криза, едни слухове заменяха други и хората някак привикнаха да четат всичко това с прозявка.

Студент от колеж в Джорджия надминал световния рекорд по гълтане на сурови яйца, една от най-съблазнителните кинозвезди се канеше да се омъжи за пореден път, работниците от стоманодобивната промишленост се готвеха за стачка.

Имаше и дълга статия за изчезвания. Прочете я до половина. Изчезваха хора, изчезваха цели семейства. Полицията биеше тревога. Ако по-рано бяха единични случаи, сега, без да оставят следи, от едно и също място изчезваха по няколко семейства наведнъж. Според статистиката, повечето от изчезналите бяха бедни и безимотни граждани. Но нито авторът на статията, нито разпитаните съседи можеха да обяснят по какъв начин е станало това.

Биеше на очи и заглавието — „МНЕНИЕТО НА УЧЕНИТЕ Е, ЧЕ СЪЩЕСТВУВАТ И ДРУГИ СВЕТОВЕ“.

Прочете началото:

> БОСТЪН, МАСАЧУЗЕТС (Асошиейтед прес).
>
> Възможно е нашият Свят да се предшества от изпреварващ го с една секунда във времето Свят, докато в същото време друг Свят да изостава с една секунда от нашия…

Нещо като безкрайна верига от светове, следващи един след друг. Такава беше теорията на доктор Винсент Олдридж.

Уикърс остави вестника, загледан замислено в цъфналата градина. Това мъничко парче земя излъчваше такова спокойствие, като че ли се намираше в друго измерение. Златното утринно слънце, шумолящите от вятъра листа, цветята, пеенето на птичките, слънчевият часовник, дървената ограда, която отдавна трябваше да се боядиса, старата, безмълвно умираща ела, която с всички сили се стараеше да не загуби връзката със своите събратя — тревата и цветята…

Тук нямаха власт никакви хорски вълнения: всичко течеше мирно, лятото идваше след зимата, луната сменяше слънцето и беше ясно, че животът е безценен дар, а не нещо, което може да бъде оспорвано…

Уикърс погледна часовника — време беше да тръгва.

3

Еб, собственикът на гаража, подръпна мръсния си комбинезон и примижа от дима на цигарата, стисната в ъгълчето на изцапаната му с грес уста.

— Вижте какво — подхвана той. — Не съм започвал да поправям вашата кола.

— Канех се да пътувам до града — каза Уикърс, — но щом не е готова…

— Помислих си, че вече е твърде стара за вас и въобще не я пипнах. Защо да си харчите напразно парите?

— Макар и стара, тя работеше добре — обиди се Уикърс. — И въпреки че е доста очукана, струва ми се, че може да ми послужи още.

— Вижте — тя все още ви служи, но смятам, че е по-добре да си купите друга кола и то от най-новите — вечномобилите.

— Вечномобил? Доста странно име.

— Съвсем не — възрази Еб. — Наистина ще я карате вечно. Затова се нарича така. Вчера дойде агент от компанията, производител на модела и ми разказа всичко за нея. Предложи ми да стана агент по продажбите на тези коли. Естествено аз се съгласих. Между другото спомена, че много скоро няма да се произвеждат други автомобили.

— Почакайте — каза Уикърс. — Макар и да се наричат „вечномобили“, те не могат да бъдат вечни. Нито една кола не е вечна. Може да работи двайсет години, поколение, но повече — не.

— Джей, — прекъсна го Еб, — този тип ми каза така: ако си купиш такава кола ще я караш цял живот. Можеш да я завещаеш на сина си, той — на своя и така нататък. Даваме всички гаранции. Ако нещо се повреди, ще бъде ремонтирана или ти дават друга. Всичко в нея е вечно, освен лайсните. Лайсните трябва да се сменят периодично. И боята не е вечна. Гаранцията й е десет години. Ако не издържи толкова — пребоядисването е безплатно.

— Може и така да е — промълви Уикърс, — но аз някак си не мога да повярвам. Не се съмнявам, че може да се направи кола, много

по-издръжлива от сегашните. Но кой би се заел да произвежда вечна кола? Та той ще се разори! Пък и такава кола ще бъде прекалено скъпа.

— Точно тук грешите — каза Еб, — петнайсет стотачки и нито цент повече. Никакви резервни части, никакви неприятни изненади. Петнайсет стотачки — и тя е ваша.

— Може би е ужасно грозна.

— Не съм виждал по-красива. Оня тип вчера пристигна с такава кола и аз я огледах отвсякъде. Може да изберете какъвто искате цвят, цялата блести — само хром и неръждаема стомана. В цената са включени и всякакви там удобства, а да я караш е просто мечта. Исках да отворя капака и да разгледам двигателя, но той ми каза, че двигателят никога не дава дефекти и не се разваля, така че даже няма смисъл да се гледа. „А къде се налива маслото?“ — попитах го аз. И знаете ли какво ми отговори? „Не е необходимо масло, налива се само бензин“. Представяте ли си? След няколко дни ще получа първата дузина вечномобили — продължи Еб. — Да ви запазя ли един?

Уикърс поклати отрицателно глава.

— В момента съм на червено.

— Всъщност има и още нещо — тази компания купува много изгодно стари коли. За вашата бихте могъл да получите около хиляда долара.

— Тя не струва толкова, Еб.

— Знам, но този тип ми даде следните инструкции: „Плащайте повече, отколкото струват колите. За цената не се безпокойте — няма да има проблеми.“ Знам, че обикновено така не се прави бизнес, но в края на краищата това си е тяхна работа.

— Трябва да си помисля.

— Ще платите само петдесет долара, а останалото ще внасяте на части. Човекът от компанията ми нареди да правя така. Този тип каза, че засега ги интересуват не толкова печалбите, колкото обема на продажбите.

— Нещо не ми харесва — възрази Уикърс. — Изведнъж отнякъде се появява фирма и предлага съвършено нов автомобил. При това вечен! Че за него трябваше да пише по всички вестници! Ако аз трябва да пусна на пазара нов модел, щях да облепя с афиши цялата страна, щях да поместя ослепителни реклами във всички списания, щях да използвам телевизията, радиото и т.н.

— Знаете ли, аз си помислих същото — възкликна Еб, — и рекох на онзи образ: „Вижте какво, вие искате да продавам нещо, за което никой нищо не е чувал и никъде няма никаква реклама?“ А той ми отговори, че те разчитали качеството да говори само за себе си, че нямало по-добра реклама от слуховете и че предпочитали да не дават милиони долари за скъпа рекламна кампания, а да намалят цената на изделието. Каза, че клиентът не е длъжен да плаща и за рекламната кампания.

— Не разбирам.

— Наистина, всичко изглежда доста странно — съгласи се Еб. — Но аз мисля, че хората, които произвеждат новите коли не губят нищо. Бъдете спокойни — те не са луди. А щом тези не губят нищо — колко ли са печелили компаниите, които досега ни продаваха за по две-три хиляди долара железните боклуци, дето излизат от строя едва ли не след второто пътуване? Тръпки ме побиват само като си помисля колко са награбили.

— Щом получите колите ще мина да ги видя — обеща Уикърс. — Може и да се разберем.

— Добре — зарадва се Еб. — Казахте, че отивате в града… Всеки момент ще пристигне автобусът. Той спира на ъгъла при аптеката и само след два часа ще бъдете в Ню Йорк. Шофьорите им са отлични.

— Вярно, не се сетих за автобуса.

— Съжалявам за колата — извини се Еб. — Ако знаех, че ще ви трябва толкова скоро, щях да я поправя. Не е нищо сериозно, но първо исках да знам какво ще отговорите на моето предложение, за да не ви вкарвам в излишни разходи.

Разбраха се и Уикърс тръгна към спирката. Като се приближи започна да му се струва, че аптеката сякаш не е на мястото, където трябваше да бъде. Ала щом дойде съвсем наблизо, разбра защо има такова усещане.

Наскоро беше починал старият Ханс, обущарят, и неговото магазинче, намиращо се до аптеката, бе затворено от няколко седмици. Сега отново беше отворено. Във всеки случай голямото стъкло на фасадата беше добре измито, нещо което старият Ханс никога не правеше. На витрината имаше няколко предмета. Уикърс така се

забърза да ги разгледа, че едва когато съвсем се приближи до магазина забеляза новия надпис: „Последна дума на техниката“.

Застана пред витрината. Отпред върху черна кадифена подложка бяха наредени запалка, бръснарско ножче и електрическа крушка. И нищо повече. Само три предмета. Никакви етикети, никаква реклама, никакви цени. Всъщност нямаше и нужда. Уикърс съобрази, че който види витрината, ще разбере какво се продава в магазина.

На улицата се чу тихо почукване. Уикърс се обърна и видя Хортън Фландърс, тръгнал на сутрешната си разходка. Беше с поизносен, но старателно изчистен костюм. В ръцете си държеше елегантен бастун от абанос. Уикърс знаеше, че в Клифууд никой освен Фландърс не би тръгнал по улицата с бастун.

Фландърс вдигна бастуна за поздрав и се приближи, за да погледне витрината.

— И така, те откриват филиал и тук — каза той.

— Така изглежда — съгласи се Уикърс.

— Много странна компания — продължи Фландърс. — Заинтригува ме. Мисля, че има защо човек да се поинтересува.

— Не виждам нищо особено.

— О, боже — възкликна Фландърс. — Около нас стават толкова много невероятни неща. Вземете например историята с въглеводородите — там всичко е много тайнствено. Не сте ли съгласен, мистър Уикърс?

— Не съм се замислял. Имам толкова много работа…

— Уверявам ви, нещо се готви — каза Фландърс.

Автобусът се зададе по улицата, мина покрай тях, удари спирачки и спря до аптеката.

— Боя се, че трябва да ви оставя, мистър Фландърс — разбърза се Уикърс. — Отивам в града. Ще се върна привечер. Винаги се радвам да ви видя у дома.

— Благодаря ви — отговори Фландърс. — Непременно ще намина.

4

Всичко започна от ножчето, бръснарското ножче, което никога не се изтъпява. След това се появи и запалката — тя работеше безотказно без камъче, без бензин или газ. След това дойде ред на електрическата крушка, която можеше да свети вечно, при условие, че не се счупи. Накрая се появи вечномобила. Към всички тези странни неща, без съмнение трябваше да се отнесат и синтетичните въглеводороди.

— Нещо се готви — му бе казал Фландърс, пред магазинчето на стария Ханс.

Уикърс седна в средата на автобуса, до прозореца и започна да разсъждава, опитвайки се да сложи в ред мислите си.

Ножчетата за бръснене, запалките, електрическите крушки, синтетичните въглеводороди, а сега и вечномобилът — очевидно между тях съществува някаква връзка. Ако я намери, ако открие общия знаменател, ще може да разбере, защо се появиха именно тези пет предмета, а не други пет, например — щори, кокили, пумпал, самолет и паста за зъби.

Ножчетата са нужни всекидневно, както и електрическите крушки, запалките напомнят за себе си при всяко палене на цигара, синтетичните въглеводороди позволиха на света да преодолее кризата и спасиха милиони хора от глад.

— Нещо се готви — бе казал Фландърс, облечен с износен, но както обикновено, старателно почистен костюм. По навик той почукваше със смешния си бастун по паважа и се оглеждаше наоколо.

Вечномобилът ще работи без смяна на маслата, след като човек умре ще премине у сина му, а след това — у неговия син, тоест ако прадядото си купи такава кола — първородният син на големия му син ще я наследи. Колата ще се предава от поколение на поколение.

Но от появата на вечномобила следваха много други неща. Нямаше да мине и година и щяха да затворят всички автомобилни заводи, повечето гаражи и ремонтни работилници. Това щеше да

нанесе сериозен удар на стоманодобивната, стъкларската, текстилната, а може би на още дузина помощни отрасли на промишлеността.

Можеше да не се придава значение на вечното бръснарско ножче, на електрическата крушка, на запалката, но сега дойде време да се замисли човек. Стотици хиляди хора ще останат без препитание и връщайки се вкъщи, всеки един от тях ще каже на близките си: „Това е краят. Останах без работа.“ И животът на семейството ще продължава в мълчаливо отчаяние, обгърнат от потискащата атмосфера на страха. Главата на семейството ще започне да купува всички вестници, за да изчита от край до край обявите за работа, а сутрин да излиза от къщи и да крачи по дългите улици, ще търка праговете на големите корпорации, докато хората зад гишетата или зад бюрата ще поклащат отрицателно глава. В края на краищата ще дойде момент, когато той със свито сърце ще пристъпи прага на една от малките кантори с надпис „Синтетични въглеводороди“ и със смутен вид, какъвто може да има само квалифициран, но неспособен да си намери работа човек, ще процеди: „Не ми върви, а парите свършват. Бих искал да опитам…“ И човекът зад бюрото ще му кимне: „Да, разбира се, разбира се. Колко деца имате?“ След това ще попълни един формуляр и ще му го подаде:

— Идете ей там, на онова гише. Това сигурно ще ви стигне за една седмица, а след това елате пак.

Мъжът ще вземе формуляра и ще започне да мънка думи на благодарност, но човекът от „Синтетични въглеводороди“ ще го прекъсне:

— Моля ви, нашата организация е създадена, за да помага на такива като вас.

И мъжът ще отиде до посоченото гише, а чиновникът отвътре ще прочете бележката и ще му даде купчина консервни кутии. Съдържанието на едни от тях ще е с вкус на картофи, на други — с вкус на хляб, а на трети — на царевица или на грах.

Това ставаше всеки ден.

Дейността на компанията по производство и разпространение на синтетични въглеводороди нямаше нищо общо с благотворителността — това можеше да потвърди всеки, на когото се бе наложило да отиде при нея. За разлика от благотворителните организации, служителите на компанията никога не ви унижават, когато се обръщате към тях за помощ. Те се отнасят към вас като към уважавани клиенти и ви молят

да дойдете пак, а ако не се появите, идват в дома ви, за да разберат какво се е случило, дали сте намерили работа, или се срамувате да ги посетите отново. Те не жалят време, за да се преборят с вашите притеснения и след като си отидат, човек се чувства сигурен, че приемайки помощта, прави голяма услуга на фирмата. Благодарение на синтетичните храни бяха спасени милиони хора, а сега, когато надвисва заплахата да бъдат спрени автомобилните заводи и да се съкратят производствата на помощните предприятия, влиянието на компанията щеше да нарасне неимоверно. Освен това, много неща говорят, че вечномобилите не са последното, което тази тайнствена фирма ще предложи на пазара.

Няма съмнение, че зад вечните ножчета за бръснене, запалки, електрически крушки и коли, стоят едни и същи хора. Макар че най-вероятно пред закона са регистрирани различни фирми. Всичко това заслужаваше внимание, но Уикърс нямаше никакво намерение да се занимава с разследване.

Автобусът постепенно се напълни, а той продължаваше да седи сам до прозореца. Зад него бъбреха две жени и без да иска той бе принуден да слуша техния разговор.

— Аз членувам в клуба на Мечтателите — през смях каза едната. — Там има толкова много интересни хора.

— И аз искам да се запиша в такъв клуб — прекъсна я другата, — но Чарли ми каза, че това е празна работа. Казва, че живеем в Америка, живеем в двехилядната година от рождението на Христа и няма никакви основания да не се радваме на живота. Той смята, че нашата страна е най-добрата в света, пък и по-хубаво време никога не е имало. Живеем сред такива удобства, каквито преди нас никой не е и сънувал. И Чарли казва, че всички слухове са пропаганда, и че той ще им даде да се разберат на тези, които ги разпространяват, ако му паднат в ръцете. Точно така каза…

— Не зная за какво говориш — на свой ред я прекъсна първата жена. — Но това, с което се занимаваме, така увлича. Разбира се, доста е досадно да се четат всички тези стари истории, но в края на краищата човек получава удовлетворение. На миналото събрание някой точно така каза — че всички усилия ще бъдат възнаградени. Само че не мога да направя нищо свястно. Хич не ми работи главата. Не обичам много да чета и не всичко разбирам, трябва да ми

обясняват. Но някои са доволни. Един мъж от нашата група казва, че бил живял в Лондон по времето на някой си Самюъл Пепис. Не знам кой е този Пепис, но мисля, че е голяма знаменитост. Гладис, знаеш ли кой е този Пепис?

— Нямам понятие — отговори Гладис.

— Този мъж през цялото време говори за Пепис. Пепис е написал книга и сигурно е дебела, защото в нея става дума за най-различни неща. Нашият, този от клуба, като че ли също си води дневник. Страшно интересно. На всяко събрание го молим да ни чете записките си. Просто удивително! Сякаш наистина е живял там.

Автобусът спря на железопътен прелез и Уикърс погледна часовника си. След половин час щеше да бъде в Ню Йорк. „Напразно си губя времето — помисли си той. — Каквото и да е намислила Ан — няма да изоставя романа. Не си струваше да се откъсвам даже и за един ден.“

Зад него Гладис продължаваше с пискливия си глас:

— А чу ли за новите къщи, които са започнали да строят? Миналата вечер предложих на Чарли да отидем да ги видим. Къщата ни на нищо не прилича, всичко трябва да се боядисва и ремонтира отново. Но Чарли каза, че тези новите са пълна измама. Има нещо нечисто около тях. И каза още, че прекалено много се е занимавал с бизнес, за да се хване на такава въдица. Ти, Мейбъл, виждала ли си тези къщи?

— Разказвах ти за нашия клуб — не спираше Мейбъл. — Един от нашите членове, по всяка вероятност вече живее в бъдещето. Не намираш ли, че е удивително? Само си представи — човек, който твърди, че живее в бъдещето…

5

Пред вратата Ан се спря:

— А сега те моля, Джей, да запомниш. Името му е Крофърд, запомни го. Не Кроъм или нещо друго, а Крофърд.

Уикърс промърмори примирено:

— Ще направя всичко, което е по силите ми.

Тя се приближи до него, оправи вратовръзката му и перна с ръка несъществуващата прашинка от ревера на сакото му.

— След това ще отидем да си купиш нов костюм.

— Но аз имам още един — възрази Уикърс.

На вратата висеше табелка с надпис „Североамериканска изследователска корпорация“.

— Едно не мога да разбера — възмути се Уикърс. — Какво общо имам аз с тази фирма?

— Пари — каза Ан. — Те ги имат, а на теб ти трябват.

Тя отвори вратата и той послушно я последва, мислейки си, че е не само красива, но и доста способна жена. Твърде способна. Тя разбираше от книги и от издатели, отгатваше вкусовете на читателите и се оправяше във всички тънкости на писателската професия. Сама намираше правилния път и насочваше тези, които я обкръжаваха. За нея нямаше по-голяма наслада да чува едновременно звъненето на трите телефона или да отговаря наведнъж на дузина писма. Тя го принуди да дойде тук, а по всяка вероятност бе заставила и Крофърд от Североамериканската корпорация да го приеме.

— Мис Картър, можете да влезете — съобщи секретарката. — Мистър Крофърд ви чака.

„Тя е покорила даже секретарката“ — констатира Уикърс.

6

Джордж Крофърд беше човек с толкова могъщо телосложение, че креслото, което беше възседнал, изглеждаше като играчка под него. Седеше със скръстени върху корема си ръце и говореше с монотонен, безстрастен глас, който звучеше съвсем безизразно. Уикърс си помисли, че едва ли някога е срещал по-неподвижен човек. Крофърд не само че не се движеше, но дори и не се опитваше да го прави. Извисяваше се в креслото, приличаше на грамадна статуя и даже не говореше, а шепнеше, едва мърдайки устни.

— Разгледах някои от вашите произведения и ги намирам за превъзходни.

— Радвам се да го чуя — отговори Уикърс.

— Преди три години за нищо на света не бих повярвал, че ще започна да чета художествена литература и ще беседвам с истински писател. Но сега ни трябва човек с вашата професия. Обсъждахме въпроса в моя административен съвет и стигнахме до извода, че именно вие сте ни необходим.

Млъкна и втренчи в Уикърс сините си очи.

— Мис Картър ми съобщи, че сте доста зает в този момент.

— Съвършено вярно.

— Мислите ли, че сте се захванали с нещо съществено? — попита Крофърд.

— Поне се надявам, че е така.

— Аз обаче искам да ви предложа нещо много по-значително.

— Това — сухо възрази Уикърс, — зависи от гледната точка.

— Май не ме харесвате, мистър Уикърс — каза Крофърд.

Той не питаше, а констатираше факта и това ядоса Уикърс.

— Още нямам определено мнение — отвърна той, — но се съмнявам, че вашето предложение може да ме заинтригува.

— Преди да продължим разговора — рече Крофърд, — бих искал да ви предупредя, че той има строго конфиденциален характер.

— Мистър Крофърд — вметна Уикърс, — не съм привърженик на евтините тайни.

— Това не е евтина тайна — за пръв път гласът на Крофърд загуби своята безстрастност. — Става дума за нашия Свят, който е на ръба на пропастта.

Уикърс го погледна учудено. „Боже мой — помисли си той, — този тулуп говори съвсем сериозно. Наистина му се струва, че Светът стои на края на пропастта.“

— Чухте ли за вечномобила? — попита Крофърд.

Уикърс кимна.

— Днес ми предложиха да си купя.

— А знаете ли, че има вечни бръснарски ножчета, запалки и електрически крушки?

— Аз имам такова ножче — отговори Уикърс. — И то е по-добро от всички, купени някога от мен. Не мисля, че е вечно, но досега не съм го сменял. А когато се изтъпи, отново ще си купя такова.

— Ако не го загубите, никога няма да ви се наложи да си купите друго, мистър Уикърс. То наистина е вечно, както и колата, която са ви предложили. Може би сте чули вече и за къщите?

— Не съм в течение.

— Става дума за сглобяеми постройки — поясни Крофърд. — Продават ги, като една напълно обзаведена стая струва петстотин долара. Дават добра цена за старата ви къща, а останалата част от сумата — изплащате. Условията на това изплащане значително превъзхождат всичко, което една обикновена фирма би могла да си позволи. Отоплителната и климатичната инсталация в къщите се захранва от слънчева батерия, която е поне с един порядък по-добра от всичко, произведено досега. Бих могъл да ви кажа още някои неща, но мисля, че това стига, за да си създадете обща представа за съществуващата ситуация.

— Струва ми се, че това за къщите е добра идея. От много години говорим за евтини жилища. Може би това е желаното решение.

— Идеята наистина е добра — съгласи се Крофърд, — и аз бих станал неин горещ привърженик, ако тя не влечеше след себе си краха на енергийната ни промишленост. Слънчевата батерия дава достатъчно енергия за всички уреди в къщата. Стига ви да си купите такава постройка и няма да имате нужда от електроенергия. Тези къщи ще

лишат от работа хиляди дърводелци, бояджии и зидари и те ще попаднат в лапите на хората от „Синтетични въглеводороди“. На края ще загине и горската промишленост.

— Що се отнася до енергийна промишленост, съм съгласен — каза Уикърс. — Но мисля, че другото ще се отрази добре на строителството и на горската промишленост. За построяването на къщите ще е нужен дървен материал, а и дърводелци за обработката му.

— За тези къщи наистина се използува дървен материал. И някой произвежда всички свързани с това детайли. Но засега ние не знаем кой е той.

— Нима не сте направили необходимите проучвания? — учуди се Уикърс. — Това не е толкова сложно. В търговските книги трябва да има необходимата информация. Освен това, някъде трябва да съществуват заводите и фабриките, които произвеждат въпросната продукция.

— Компанията съществува — призна Крофърд. — Само че това е търговска фирма. Ние бяхме там, но открихме единствено складове за готовите конструкции, предназначени за купувача. И това е всичко. Издирването на предприятията-производители не се увенча с успех. По фактури производител е една фирма, чието име и адрес са ни известни. Но никой никога не е продал на тази компания и една дъска. Тя не е получила от никого нито един гвоздей. Няма нито един служител. Фирмата посочва къде са разположени фабриките й, тези местности съществуват, но там няма нито едно предприятие. И, ако не се лъжем, никой не е пристъпвал прага на офиса на фирмата откакто сме го поставили под наблюдение.

— Невероятно — възкликна Уикърс.

— Да — съгласи се Крофърд. — Естествено, строителните материали за къщите трябва все някъде да се произвеждат.

— Мистър Крофърд, позволете ми да ви задам един въпрос. Защо се интересувате от всичко това?

— Вижте — поколеба се той. — Още не съм решил дали си струва да обсъждаме този въпрос.

— Разбирам, но все пак бих искал да получа някакъв отговор от вас.

— Трябва да се върна малко назад, за да разберете правилно моите намерения. Нашите цели, ако искате — нашата организация, могат да ви се сторят особени, ако не ви е известна тяхната предистория…

— Страхувате ли се от някого? — прекъсна го Уикърс. — Не искате да си признаете, но се намирате във властта на някакъв животински страх.

— Колкото и да е странно — охотно го признавам. Но става дума не лично за мен, а за промишлеността, за световната промишленост.

— Мислите, че хората, които правят и продават къщите, произвеждат и вечномобилите, и запалките, и електрическите крушки?

Крофърд кимна.

— И въглеводородите… Трябва човек само да се замисли и се вцепенява от ужас. Някой унищожава нашата промишленост и отнема работата на милиони хора, после прави завой на сто и осемдесет градуса и храни тези милиони, храни ги без анкети, картотеки и другите бюрократични дяволии, които винаги са били отличителна черта на благотворителните организации.

— Политически заговор?

— Нещо повече. Ние сме сигурни, че се води съзнателно и добре организирано настъпление срещу нашата икономика в световен мащаб, налице е преднамерен опит да се подкопае социалната и икономическата основа на нашия начин на живот, и следователно — на нашата политическа система. Нашият начин на живот се определя от капитала — бил той частен или държавен — и от заетостта на хората в процеса на производство. Махнете тези два фактора и ще подкопаете основите на нашето общество.

— Казахте: „Ние сме сигурни.“ Кого имате предвид?

— Североамериканската изследователска компания.

— Североамериканската изследователска компания?

— Чувствам, че ви заинтригувах — забеляза Крофърд.

— Просто искам да знам с кого имам работа, какво очаквате от мен и за какво става въпрос…

Крофърд не бързаше да отговаря.

— Точно това исках да ви кажа с предупреждението за конфиденциалния характер на нашата беседа.

— Не разчитайте, че ще ви дам някакви клетви — побърза да вмъкне Уикърс.

— Нека се върнем малко назад — предложи Крофърд, — и да се заемем с история. Тогава ще стане ясно кои сме и с какво се занимаваме. Да вземем за пример бръснарското ножче. Неизтъпяващото се бръснарско ножче. Новината за него се разпространи с невероятна бързина и буквално всеки мъж си купи такова. Известно ви е, че човек се бръсне с нормално ножче пет-шест пъти. След това го изхвърля и си купува друго. Това значи, че той постоянно купува нови ножчета. Следователно производството на бръснарски ножчета е много изгоден бизнес. В този отрасъл бяха заети хиляди хора, продажбата на ножчета носеше печалба на хиляди търговци, да не говорим, че производството на ножчета стимулираше производството на определени видове стомана. С други думи, този отрасъл беше един от икономическите фактори и наред с хиляди други подобни фактори формираше световната промишленост във вида, в който ние я разбираме. И какво се случи, според вас?

— Аз, разбира се, не съм икономист, но мога да предположа: сега никой не купува бръснарски ножчета и производството им почти е спряло?

— Е, всичко това става по-бавно, отколкото си мислите — забеляза Крофърд. — Големият промишлен отрасъл е сложен механизъм, той не се срутва мигновено, дори и когато нищо не може да се направи и пласментът клони към нула. Но вие сте прав — именно сега предприятията производители на ножчета за бръснене започват да фалират. След ножчето се появи запалката. Изглежда дребно нещо, но в световен мащаб престава да бъде незначителен факт. Повтаря се същото, което стана с производството на ножчетата. После дойде редът на електрическите крушки. И пак се наблюдава същия процес. Три промишлени отрасъла са осъдени на смърт, мистър Уикърс. Тези три отрасъла са унищожени. Казахте, че се страхувам и аз го признавам. След появата на електрическите крушки ние се изплашихме. Защото ако някой може да унищожи три отрасъла на промишлеността, той е в състояние да унищожи половин дузина, цяла дузина или стотина отрасъла. А защо не и цялата промишленост? Ние се обединихме и зад думата „ние“ се крие промишлеността не само на Съединените американски щати, но на целия Американски континент, и на ред

страни от Европа и Азия. Разбира се, намериха се скептици, някои се отказаха да се присъединят към нас, но нашата дейност намира поддръжка сред деловите среди в целия свят. Както казах вече, искам всичко това да остане между нас.

— В настоящия момент нямам никакво желание да говоря с когото и да било на тази тема — успокои го Уикърс.

— Ние се обединихме — продължи Крофърд — и в нашите ръце, както можете да си представите, е концентрирана значителна власт. Опитваме се да им попречим и имаме частични успехи. Първо, нито един вестник, нито едно списание не рекламира тези изделия и не публикува никаква информация за тях. Второ, нито един уважаващ се магазин не продава тези ножчета, запалки, електрически крушки.

— Ето защо те отварят свои собствени магазинчета!

— Разбира се — съгласи се Крофърд.

— Тези магазинчета се множат като гъби — вметна Уикърс. — Едно от тях бе отворено наскоро в Клифууд.

— Да, те си отвориха собствени магазини и започнаха да практикуват нов вид реклама: наеха хиляди мъже и жени да ходят из улиците и да казват на всеки срещнат: „Чухте ли за стоките, които неотдавна се появиха на пазара?… Не?… Позволете ми да ви разкажа…“ Принципът е ясен. Няма по-добра реклама от рекламата, построена на базата на личен контакт, но тя е баснословно скъпа. Ние разбрахме, че ни се противопоставят творчески, активни умове, разполагащи с практически неограничени капитали. Започнахме разследване. Опитахме се да ги извадим от леговището им, да разберем кои са, как успяват да работят при тези условия и какви са намеренията им. Но, както вече ви казах, нашите усилия не доведоха до положителен резултат.

— Може би има законни пътища? — попита Уикърс.

— Мислили сме за това, но да се притиснат тези хора е невъзможно. Данъците? Те ги плащат. Нещо повече — правят го охотно. И, за да не им се бърка никой в работите, плащат даже повече, отколкото е необходимо. Законът за корпорациите и конкуренцията? Те старателно го изпълняват. Социалните осигуровки? Изплащат огромни суми, предоставяйки дълги списъци на свои служащи, но тези списъци, според нас, са фиктивни. Не може, обаче, да се появим във Фонда за социално осигуряване с думите: „Вижте какво, хората, за

които те плащат редовни вноски, не съществуват.“ Има и други средства за въздействие, но и те не са по-ефективни. Потънахме в законодателните дебри и даже нашите юристи не знаят как да постъпят.

— Мистър Крофърд — обади се Уикърс, — всичко това е много интересно, но все пак не мога да разбера накъде биете. Казахте, че става дума за заговор срещу световната промишленост с цел да се разруши нашият начин на живот. Но нали цялата история на икономиката съдържа хиляди примери за жестока конкуренция. Може би и това е нейна проява?

— Забравихте за въглеводородите.

— Прав сте — призна Уикърс. — Въглеводородите разбиват на пух и прах моята хипотеза.

Поради неблагоприятните природни условия над отделни страни надвисна глад. Конгресът на Съединените щати обсъди въпроса за помощта от политическа гледна точка — на кого и как да се помага, и изобщо да се помага ли. А в сутрешните вестници се появи съобщение, че в една лаборатория са синтезирали въглеводороди и на тяхна база са произвели хранителни продукти. В статията не се казва, че никой не е чувал за тази лаборатория. Това стана известно по-късно. Лабораторията възникна буквално от небитието за една нощ. Даже големите бизнесмени, Уикърс сега си спомни за това, не повярваха на случилото се, наричайки създателите на синтетичните въглеводороди шарлатани.

Това обаче не бяха шарлатани. Може би фирмата водеше своите дела по някакъв непонятен начин, но отсега нататък трябваше да се съобразяват с нея. Няколко дни след първото съобщение стана известно, че продуктите от нейното производство няма да бъдат продавани. Щяха да се раздават безплатно на всички нуждаещи се, които по едни или други причини нямат възможност да си изкарват прехраната. С продуктите се снабдяват не само гладуващите, но и тези, които непрекъснато живеят на ръба на глада, тоест — тази голяма част на човечеството, която макар че не умира поради липса на храна, е подложена на лишения и болести и изостава в развитието си поради постоянния недоимък.

Сякаш с махване на вълшебна пръчица в най-различни кътчета на земното кълбо се появиха хиляди кантори на фирмата и

гладуващите потекоха към тях като река. Отделни хора се възползуваха от случая и без никакви основания получаваха безплатно храна, но служащите в канторите се правеха, че не го забелязват.

Сами по себе си синтетичните въглеводороди не са пълноценна храна. Но са по-добре от нищо и в много случаи парите, спестени чрез въглеводородите помагат да се купи отдавна изчезналото от трапезата парче месо.

— Ние сериозно изучавахме въпроса с въглеводородите — продължаваше Крофърд, — и отново нищо не открихме. Сигурни сме, че никой не ги произвежда, но те все пак съществуват. В канторите количествата постъпват от складовете, но в складовете не може да се съхранява повече от двудневен запас. Не сме открили даже следи от фабриките или транспортните средства, освен транспорта, който доставя въглеводородите от складовете в канторите. Но откъде продукцията постъпва в складовете — е неизвестно. Впечатлението е, че тя изобщо не постъпва. Както в старата приказка за гърнето, в което млякото никога не свършва.

— А вие самите не можете ли да произвеждате въглеводороди?

— Разбрах мисълта ви — кимна Крофърд, — но не сме в състояние да направим това, както не сме в състояние да произвеждаме вечномобили или неизтъпяващи се бръснарски ножчета. Нашите инженери и химици отдавна вече се занимават с изучаването на въпроса, но не са напреднали нито крачка в разрешаването на проблема.

— А какво ще стане, когато на безработните им потрябва още нещо, освен храната? — попита Уикърс. — Когато семейството им се окаже в дрипи и възникне нужда от нови дрехи? Когато ги изхвърлят на улицата?

— Мисля, че мога да отговоря на въпроса ви. Ще се появи още една филантропска организация, която ще им даде дрехи и покрив. Вече се продават къщи по петстотин долара за стая. Това си е направо символична цена. Защо пък да не ги подаряват? И защо да не продават дрехите за една десета или двайсета част от цената й? Костюм за пет долара, рокля за петдесет цента?… Ние се опитахме да направим това. Бяхме сигурни в близкото появяване на колата. Както виждате — така и стана. Мислехме и за къщите. Сега е ред на дрехите.

— Храната, дрехите, жилището, средството за придвижване — това са четирите основни потребности на човека.

— Освен това те разполагат с гориво и източници на енергия — добави Крофърд. — Когато достатъчен брой хора се заселят в новите къщи, снабдявани със слънчева енергия, ще се наложи да се простим с отраслите на енергийната промишленост.

— Но кои са тези хора? — попита Уикърс. — Казвате, че не ги познавате? Имате ли поне някакво предположение?

— Ни най-малко. Имаме списъци на персонала и на членовете на техните управителни съвети. Но не можем да намерим никого.

— Може би са руснаците?

Крофърд поклати отрицателно глава.

— Не, те също са обезпокоени, макар че у тях засега не се наблюдава нищо подобно.

За пръв път Крофърд помръдна. Той смъкна ръце от корема си, хвана се за облегалките на масивното кресло и стана.

— Струва ми се, че не разбрахте каква роля ви е отредена във всичко това? — попита той.

— Не разбрах.

— Ние не можем изведнъж, без никаква подготовка да заявим: „Хора! Пред вас говори Съюзът на Световните промишлени корпорации. Ние се борим за запазване на нашия начин на живот!“ Ще ни се изсмеят в лицето. Не можем да им разкажем за създалата се ситуация. Не е възможно просто така да се обясни, че вечната кола и къщата по петстотин долара за стая ще се превърнат в катастрофа за тях. Не можем да им го кажем направо, но те трябва да научат истината. Ето защо искаме да напишете една книга.

— Не виждам… — започна Уикърс.

Но Крофърд го прекъсна по средата на изречението.

— Ще напишете всичко така, все едно сте провели самостоятелно разследване. Ще намекнете за съществуването на добре информирани източници, без да назовавате имена. Ще ви предоставим необходимите материали, но всичко трябва да излиза лично от вас.

Уикърс бавно се надигна и протегна ръка към шапката си.

— Благодаря, че сте се сетили за мен — каза той, — но вашето предложение не ме интересува.

7

Ан Картър каза на Уикърс:

— Един прекрасен ден, Джей, така ще се ядосам, че ще ти счупя главата. И тогава може би ще разбера с какво е натъпкана.

— Трябва да завърша книгата си. Имаш ли нещо против?

— Твоята книга може да почака. Винаги можеш да я напишеш. А тази, за която става дума — не.

— Продължавай, продължавай. Кажи, че съм изхвърлил на вятъра един милион долара — нали така смяташ?

— Можеше да получиш от тях огромна сума. Освен това да сключиш с издателя си такъв договор, че да си оближеш пръстите.

— Да оставя настрана моето най-велико произведение — възмути се Уикърс. — И като се върна към книгата да разбера, че вече не ми е по сърце…

— Всяка книга, която пишеш е твоето най-велико произведение. Джей Уикърс, ти си жалко подобие на писател! Съгласна съм — пишеш добре и твоите дяволски книги добре се продават, макар че понякога не ми е ясно защо. Ако не печелеше пари от това, нямаше да напишеш и ред. Кажи ми честно — защо пишеш всъщност?

— Ти сама си отговори — заради парите. Щом смяташ така, значи наистина е така.

— Е, добре. Аз съм заинтересовано лице.

— Боже мой, караме се, като че ли сме женени! И то отдавна!

— Това, че никога не си бил женен доказва какъв егоист си! Хващам се на бас, че никога не си мислил за брак.

— Мислих веднъж — въздъхна Уикърс, — но това беше много отдавна.

— Е… е, сведи глава и поплачи. Сигурна съм, че ще бъде впечатляващо. Сега разбирам защо в твоите романи се срещат сърцераздирателни любовни сцени.

— Ан, когато си пийнеш, ставаш зла!

— Принуждаваш ме да пия, просто ме тласкаш към това. Как само го каза: „Благодаря, че сте помислили за мен, но не ме интересува предложението ви.“

— Предчувствувах, че тук има нещо гнило — опъна се Уикърс.

— Само това знаеш — възнегодува Ан и отпи от виното. — Под предлог, че имаш предчувствие, ти не искаш да признаеш, че се отказа от най-доброто предложение в живота си. Ако ми бяха предложили такава сума, щях да плюя на всичките си предчувствия.

— Не се съмнявам — констатира Уикърс.

— Ето това вече не трябваше да го казваш. Плащай и да тръгваме. Ще те изпратя до автобуса и да не те виждат повече очите ми.

8

Огромен плакат заемаше почти цялото пространство на една необятна витрина.

КЪЩИ ЗА ВСЕКИ ВКУС

СТАЯ САМО ЗА 500 ДОЛАРА

ГОЛЯМО НАМАЛЕНИЕ ПРИ ПРОДАЖБА НА ВАШАТА СТАРА КЪЩА

През огромната витрина се виждаше сглобена от пет или шест стаи къщичка. Тя бе заобиколена от малка, добре планирана градина с морава и със слънчев часовник. До къщата беше долепен гараж с ветропоказател във формата на патица. На подравнена ливада имаше кръгла масичка и два бели градински стола, а на пътеката блестеше нова кола.

Ан стисна ръката на Уикърс.

— Ще влезем ли?

— Това трябва да е същото, за което говореше Крофърд.

— Имаме още време до тръгването на автобуса — настоя Ан.

— Защо не. Може би, разглеждайки къщата, ще престанеш да говориш глупости.

— Ако това беше възможно, щях да се хвана за думите ти и да се омъжа за теб.

— И щеше да превърнеш живота ми в ад…

— Разбира се — нежно се съгласи Ан, — а защо иначе да се омъжвам за теб?

Вратата се затвори зад тях, прекъсвайки рязко шума от улицата и те се насочиха към къщата по дебелия зелен мокет, който пружинираще под краката им като морава.

Продавачът ги видя и тръгна към тях.

— Минавахме оттук — подхвана Ан — и решихме да влезем. Тази къща е толкова привлекателна и…

— Това е отлична къща — увери ги продавачът — и собствениците й ще се ползуват с големи предимства.

— На витрината е написано, че една стая струва петстотин долара. Вярно ли е това? — заинтересува се Уикърс.

— Всички питат едно и също. Хората просто не вярват на очите си.

— И така, истина ли е това? — продължаваше да настоява Уикърс.

— Разбира се — отговори продавачът. — Петстайна къща струва две хиляди и петстотин долара, десет стаи — пет хиляди. Но засега има малко желаещи за къщи с по десет стаи.

— Какво разбирате под „засега“?

— Работата е там, сър, че тези къщи могат да се разширяват. Например — купувате си къща с пет стаи, но след известно време установявате, че ви трябва още една стая — ние идваме, правим необходимите измервания и къщата ви става с шест стаи.

— Скъпо ли струва преустройството? — заинтересува се Ан.

— Съвсем не. Отново плащате по петстотин долара за всяка стая. Всичко останало поемаме върху себе си.

— Тези къщи сглобяеми ли са? — попита Ан.

— Струва ми се, че така се казва, въпреки че това не съответствува съвсем на истината. Когато говорят за сглобяеми къщи, имат предвид къщи сглобени от отделни елементи. Такова сглобяване отнема осем-десет дни. В резултат получавате само голи стени — без отопление, без камини, с една дума — без вътрешности…

— Интересува ме тази допълнителна стая — прекъсна го Уикърс. — Казахте, че в случай на нужда, трябва само да се обадят и я присъединявате.

Продавачът някак се сви.

— Не е съвсем така, сър. Всъщност ние не я присъединяваме. Ние трансформираме цялата къща. Както и преди вие имате удобен дом. Разпределението отговаря на съвременния дизайн. Понякога се налага пълна трансформация на къщата, изменя се разположението на стаите и така нататък. Разбира се — добави продавачът, — ако искате да трансформирате къщата изцяло, по-добре е да я замените с нова. За всичките тези операции ние вземаме чисто символична цена в размер на един процент годишно, без да се смята цената на допълнителните стаи.

Той ги погледна с надежда.

— Може би вече имате собствена къща?

— Малка къщичка в долината — потвърди Уикърс, — нищо особено.

— Как мислите, каква е цената й?

— Петнайсет — двайсет хиляди, но едва ли ще мога да я продам на тази цена.

— След оценката на експертите, ние ще ви дадем двайсет хиляди — предложи продавачът. — Нашите експерти не са много придирчиви.

— Но — възрази Уикърс, — на мен не ми трябва къща с повече от пет-шест стаи, а тя няма да струва повече от две и половина — три хиляди…

— О, това няма никакво значение — успокои го продавачът. — Разликата ще ви изплатим в брой.

— Е, това вече е съвършена безсмислица.

— Съвсем не. Готови сме да изплатим на нашите купувачи цялата стойност на домовете им, за да запознаем хората колкото се може по-широко с нашето производство. С други думи, ние ви изплащаме разликата, прибираме вашата стара къща и изграждаме за вас нова. Всичко е много просто.

Ан се обърна към Уикърс:

— Само кажи, че това не те интересува! Работата изглежда прекалено изгодна и ти разбира се, се отказваш.

— Извинете, мис — намеси се продавачът. — Не ви разбрах.

— Имаме си наши сметки — успокои го Уикърс.

— А! Нали споменах, че собственикът на къщата ще се ползува с ред предимства.

— Разкажете ни за тях, моля — обади се Ан. — Това е интересно.

— С удоволствие. В къщата е инсталиран слънчев генератор. Известно ли ви е, какво е това?

Уикърс кимна утвърдително.

— Устройство за преобразуване на слънчевата енергия в електрическа.

— Точно така — съгласи се продавачът. — Само че нашият генератор значително превъзхожда всички съоръжения от подобен род. Той снабдява къщата през цялата година с електричество. Нямате нужда от поддържане на инсталациите. Нещо повече — генераторът

произвежда огромно количество енергия, много повече, отколкото може да ви потрябва.

— Прекрасно — възкликна Ан.

— Къщата е напълно оборудвана. В нея е инсталиран хладилник с камера за дълбоко замразяване, пералня и машина за миене на съдове, тостер, радио, телевизор и друга апаратура.

— Срещу допълнително заплащане, разбира се — пророни Уикърс.

— Съвсем не. Все същите петстотин долара за стая.

— А леглата — попита Ан, — креслата, останалите мебели?

— Уви — каза продавачът. — Мебелите трябва да си купите сами.

— А колко струва разглобяването на старата и монтирането на новата къща? — попита Уикърс.

Продавачът с достойнство изправи рамене.

— Разберете, става дума за честно предложение. Няма никаква измама. Плащате цялата сума — по петстотин долара за стая, или превеждате началната сума по изплащането. Нашите бригади от специализирани работници разглобяват вашата къща и монтират новата. В указаната цена влиза абсолютно всичко. Няма никакви допълнителни плащания. Наистина, понякога купувачите искат да сменят местожителството си. В такъв случай винаги ни се удава да се договорим с тях за приемлива размяна на тяхната стара собственост за нова. Предполагам, че вие искате да си останете там. В долината. Много красиво място.

— Не съм сигурен — отбеляза Уикърс.

— Пропуснах нещо — продължи продавачът. — Нашите къщи нямат нужда от боядисване. Те са построени от материал, който никога не си променя цвета. Имаме голям асортимент от приятни нюанси.

— Извинете, че ви отнехме толкова време — прекъсна го Уикърс. — Ние не сме клиенти, а просто минувачи.

— Но вие имате собствена къща?

— Да, имам.

— Готови сме да я сменим с нова и да ви изплатим голяма сума…

— Вече чух това — възрази Уикърс, — но…

— Струва ми се — прекъсна го продавачът, — че при толкова изгодно предложение, вие трябва да ме уговаряте, а не аз вас…

— Имам си къща, която ми харесва. Откъде да знам дали ще се чувствам добре във вашата?

— Но, сър, — засегна се продавачът — аз вече ви обясних…

— Свикнал съм с моята къща. Свикнал съм и тя ми се отплаща със същото. Много съм привързан към нея.

— Джей Уикърс! — възкликна Ан. — Как пък свикна толкова само за три години! Като те слуша човек, може да си помисли, че става дума за родовия ти замък.

Уикърс продължи да се инати.

— Чувствам я, познавам я. В трапезарията скърца една дъска, понякога специално стъпвам на нея, за да чуя скърцането й. В лозата на терасата живеят два синигера, а в мазето се засели щурец. Търсих го, но не го намерих — той се оказа по-хитър от мен. А сега за нищо на света няма да го закачам — той стана част от къщата и…

— В нашите къщи никога няма да ви безпокоят щурци. Материалите, от които са направени, съдържат инсектициди. Никога няма да ви безпокоят комари, мравки, щурци и всяка друга твар.

— Но щурецът съвсем не ми пречи — възпротиви се Уикърс. — Точно това искам да ви обясня. Нещо повече, сигурен съм, че няма да мога да живея в къща, където не могат да се завъдят щурци. Мишките — това е нещо съвсем друго.

— Уверявам ви — заяви продавачът, — в нашите къщи няма мишки.

— Вкъщи също няма да има. Извиках специален човек и той ще ги унищожи.

— Искам да ви попитам още нещо — обърна се Ан към продавача. — Казахте за пералнята, хладилника…

— Разбира се.

— Но нищо не казахте за печката…

— Нима? — учуди се продавачът. — Как съм могъл да забравя! Разбира се, монтираме и печка.

9

Автобусът пристигна в Клифууд с настъпването на нощта. Уикърс си купи вестник и премина от другата страна на улицата, където се намираше единственото прилично заведение в града.

Поръча си вечеря и едва разгърнал вестника, чу пискливо гласче:

— О, мистър Уикърс!

Отмести вестника. Пред него стоеше Джейн, момиченцето, с което закуси тази сутрин.

— А, Джейн, добър вечер — поздрави той. — Какво правиш тук?

— Дойдохме с мама да купим сладолед — Джейн се покачи на стола и се разположи срещу него. — Къде бяхте целия ден, мистър Уикърс? Ходих у вас, но там имаше един човек, който не искаше да ме пусне. Каза, че слага отрова за мишки. Защо трови мишките, мистър Уикърс?

— Джейн — разнесе се над главите им.

Уикърс вдигна поглед. До него стоеше елегантна и жизнерадостна жена, която се усмихваше.

— Не ви ли пречи, мистър Уикърс?

— Не. Ни най-малко. Толкова е мила.

— Аз съм мисис Лесли — представи се жената. — Майката на Джейн. Отдавна сме съседи, но още не сме се запознали.

Тя седна на масата.

— Чела съм ваши книги — продължи тя. — Много ми харесват. Но не съм прочела всичко. Не ми стига времето.

— Благодаря, мисис Лесли, — каза Уикърс.

„Може би си мисли, че й благодаря, защото е благоволила да прочете някоя от книгите ми.“

— Отдавна се канех да намина към вас — призна мисис Лесли. — Организираме клуб на Мечтателите и името ви е в моя списък.

Уикърс поклати отрицателно глава.

— Времето ми е ограничено. Освен това се придържам към желязното правило да не участвувам в нищо.

— Но — възрази мисис Лесли, — там се занимаваме със същото, което правите и вие.

— Благодаря ви, че сте помислили за мен.

Тя смутено се усмихна.

— Може би ви изглеждаме малко луди?

— Не — възрази той, — в никакъв случай.

— Тогава ни мислите за големи деца?

— Е, ако формулирате мисълта си по този начин — ще се съглася с вас. Замисълът ви наистина ми се струва детинщина.

„Ето, че направих грешка — помисли си той. — Сега ще представи нещата така, като че ли това са мои, а не нейни думи. Всички съседи ще мислят, че именно аз съм нарекъл идеята за клуба детинщина.“

Но думите на Уикърс изглежда не я бяха засегнали.

— За тези, които ценят всяка минута, нашият замисъл наистина може да изглежда като детинщина. Но специалистите смятат, че такъв клуб е едно чудесно занимание извън къщи.

— Не се съмнявам — съгласи се Уикърс.

— Трябва много да се работи. След като изберете епохата, в която бихте искали да живеете, трябва да издирите и прочетете всичко за нея и всеки ден да си водите дневник. Необходимо е да описвате своето въображаемо всекидневие с най-големи подробности, а не само с по едно-две изречения, така че на всички да им е интересно като ви слушат.

— В историята е имало множество увлекателни епохи — обади се Уикърс.

— Колко ми е приятно да го чуя — възкликна мисис Лесли. — Ще ми посочите ли някоя. Коя епоха бихте си избрали например вие, мистър Уикърс?

— Извинете ме. Никога не съм се замислял за това.

— Но вие казахте, че те са много.

— Разбира се. И все пак, ако се помисли добре, нашата епоха е не по-малко увлекателна от другите.

— Но сега нищо не се случва.

— Напротив, именно сега стават много интересни неща — възрази Уикърс.

Той изпитваше съжаление към тези възрастни хора, които се преструваха, че живеят в друг век, и заявяваха на всеослушание, че не могат да живеят в своето време. С желанието си поне за миг да се потопят в застоялото очарование на чуждия живот, те явно прикриваха своята вътрешна празнота. Той си спомни разговора на двете жени в автобуса. Какво удовлетворение може да получи човек от въображаемия живот в миналото? Животът на самия Пепис сигурно е бил изпълнен със скитания и с най-различни срещи. Кръчмички, където може да се получи парче сирене и чаша вино, представления, сборища, разговори дълго след полунощ и накрая — най-различни грижи, толкова естествени за Пепис колкото са неестествени за тези фантазьори.

Социалното движение от този тип се превърна в бягство от действителността. Но от какво бягаха те по-точно? Може би от неудовлетвореността в себе си? Всички живеят в непрекъснато напрежение, което не ни оставя на спокойствие нито за миг, макар че не прераства в страх. Може би постоянно нещо е измъчвало тези хора. Някакво неосъзнато съмнение. Само че подобно състояние на духа не може да се компенсира с никакви хитрости или модерни технологии.

— Сигурно сладоледът ни вече е опакован — разбърза се мисис Лесли, като вземаше ръкавиците и чантата си. — Ще се радвам да ви видя у нас някоя вечер, мистър Уикърс.

Уикърс стана заедно с нея.

— Непременно ще се отбия — обеща той.

Знаеше, че няма да отиде, както че и тя не го иска, но такава беше задължителната формула на вежливост.

— Хайде, Джейн, — подкани я мисис Лесли. — Много се радвам, че най-сетне се запознах с вас, мистър Уикърс.

Без да дочака отговор, тя се отдалечи.

— Вече всичко е наред — успя да прошепне Джейн. — Мама и татко се сдобриха.

— Радвам се за теб — каза Уикърс.

— Татко обеща повече да не ухажва жени — добави Джейн.

— Щастлив съм да чуя това — отговори Уикърс.

Майка й я извика през залата.

— Трябва да тръгвам — извини се Джейн.

Смъкна се от стола и изтича след майка си. Преди да се скрие зад вратата, момиченцето се обърна и му махна.

„Горкичката — помисли той. — Какво ли я чака? Ако имах такава дъщеря…“ Но веднага прогони тази мисъл. Нямаше никаква дъщеря. Имаше рафт книги, чакаше го ръкописът — негова надежда за евентуален успех. И изведнъж всичко му се стори толкова нищожно, включително и този лишен от смисъл успех. „Книгите и ръкописът — мислеше си той. — Може ли само върху това да се гради животът?“

Пред него, както и пред другите хора, сега стоеше въпросът как ще живее по-нататък. Дълги години светът бе потопен в страх пред възможността за война. В началото цареше безизходица, бягство от действителността, дори от самия себе си. По-късно чувството на обреченост се притъпи — в глъбините на душата остана само някаква смъдяща рана. Но и нея престанаха да забелязват, свикнаха с тази тъпа болка…

„Няма нищо странно в появата на Мечтателите“, рече си той. Та нали самият той живееше извън действителността, в света на своите книги и ръкописи.

10

Потърси ключа под саксията на терасата, но не го намери. Сети се, че остави отворено, за да може Джо да си свърши работата.

Натисна дръжката на вратата и влезе. В тъмнината пипнешком се добра до масата и запали лампата. На нощното шкафче видя лист бяла хартия, на който с енергичен почерк беше написано:

„Джей, направих всичко и проветрих къщата. Плащам по сто долара за всяка уловена мишка. Джо“

Дочу лек шум и се обърна. Забеляза, че някой се поклаща в любимия му люлеещ се стол на терасата. В тъмнината запалена цигара описваше сложни криви.

— Аз съм — чу се гласът на Хортън Фландърс. — Вечеряхте ли вече?

— Хапнах в селото.

— Жалко, донесох сандвичи и бира. Мислех, че ще бъдете гладен и като зная колко обичате готвенето…

— Благодаря — каза Уикърс. — Засега не съм гладен. Може би — по-късно.

Хвърли шапката си на масата и излезе на терасата.

— Седнал съм на мястото ви — обезпокои се Фландърс.

— Няма нищо — отговори Уикърс.

— Какви са новините? Имам лошия навик да не поглеждам вестниците.

— Нищо ново. Все същите разговори за война.

— Те не са престават вече трийсет години. Но досега всичко се е ограничавало с локални конфликти. Наистина досега световната война можеше да избухне най-малко дванайсет пъти.

— Някак не съм се замислял за това, мистър Фландърс. Но предполагам, че никой не иска да воюва — възрази Уикърс.

— Така е. Не винаги обаче стремежът към мир позволява да се предотврати войната. Колко пъти великите държави са се изправяли пред избора или да започнат война, или да отстъпят. Но едва през

последните трийсет години избират неизменно отстъплението. Не ви ли се струва, мистър Уикърс, че се е появил някакъв нов фактор?

— Е, аз не виждам никакъв нов фактор. Човекът си остана човек. Хората не са воювали винаги. През 1945 година завърши най-страшната в историята война.

— Оттогава възникнаха много поводи, избухваха локални конфликти, но не и световна война. Как мислите, защо?

— Трудно ми е да кажа.

— Според мен, цялата работа е в появата на нов фактор.

— Може би е страхът — забеляза Уикърс. — Страхът пред новите, ужасни видове оръжие.

— Може и така да е — съгласи се Фландърс. — Но страхът е удивително чувство. Той може в еднаква степен и да предизвика война, и да я предотврати. Обаче не мисля, мистър Уикърс, че страхът е единствената причина за поддържането на мира.

— Вие мислите, че съществува някакъв психологически фактор?

— Не е изключено — отговори Фландърс, — както не е изключена и намеса.

— Намеса ли? Чия?

— Затруднявам се да отговоря на въпроса ви. Но отдавна вече съм обхванат от подобна мисъл и то не само във връзка с последните събития. Преди век с нашия свят се е случило нещо. Дотогава се наблюдава бавен прогрес, начинът на мислене почти не се променя. И изведнъж, ситнещото човечество се впуска напред с гигантски крачки. Хората изобретиха автомобила, телефона, киното, летателните апарати. Появиха се радиото, телевизията… Не измина и четвърт век и класическата физика отстъпи място на нова форма на мислене. Когато се сблъска с атомите и електроните, човешкият разум прие незнанието си за нормално. Появиха се науки като Атомната физика, Квантовата механика. Физиците изведнъж събраха смелост и заявиха, че не знаят защо електроните се държат именно по този, а не по друг начин.

— Искате да кажете — прекъсна го Уикърс, — че е станало нещо, което е отклонило човека от пътя му? Но това не се случва за първи път. Имало е Ренесанс, имало е промишлена революция.

— Не твърдя, че става за пръв път — отговори Фландърс. — Казвам само, че става. Фактът, че нещо подобно вече се е случило само доказва определена закономерност. Значи ние сме свидетели на дадено

явление. Но кой пришпори останалия без дъх кон на цивилизацията и го принуди да се впусне напред в галоп и то така, че без да показва умора, не намалява скоростта вече цели сто години?

— Говорите за намеса — каза Уикърс. — И дадохте воля на фантазията си. Може би си мислите, че това са някакви марсианци?

Фландърс поклати отрицателно глава:

— Не, не са марсианци. У мен възникна по-обща идея.

Той посочи с цигарата обсипаното със звезди нощно небе.

— Там трябва да има неизчерпаеми източници на знание. Навсякъде в пространството трябва да живеят разумни същества. За степента в развитието на тяхната наука можем само да се досещаме. Някаква част от знанието, с което те разполагат, може да се окаже полезна за хората на Земята.

— Имате предвид пришълци?

— Не — отговори Фландърс. — Мисля, че източникът на знание ни чака тук, на място. Чака, докато се доберем до него.

— Но звездите са прекалено далече…

— Не е изключено да успеем и без космически кораби. Няма да ни се наложи да летим, ще стигаме до там със силата на мисълта…

— Телекинеза или може би — телепатия?

— Възможно е това да е по-близо до истината. Разумът, който изследва и търси. Разумът, който се опитва да установи контакт с друг разум. Ако телепатията съществува, разстоянията не играят никаква роля — половин миля или една светлинна година, каква е разликата? Мисълта не се подчинява на физическите закони, следователно може да пътешествува със свръхсветлинна скорост.

Уикърс смутено се засмя, но почувствува как настръхва.

— Шегувате се — притеснено се обади той.

— Възможно е — съгласи се Фландърс. — Може би съм просто ексцентричен старец и обичам да побъбря с човек, който не се присмива на думите ми.

— А има ли някакви доказателства, че тези знания са приложими, че има полза от тях? Те могат да се окажат опасни за нас, да изискват друга логика на мисленето, да се отнасят до други проблеми или да използуват понятия, които не сме в състояние да осмислим.

— По начало сте прав — отговори Фландърс. — Ще се наложи да се прибегне до някакво пресяване. Но сред плевелите ще има и зърно. Така например, ако се открие средство за премахване на триенето, ще се появят вечно работещи машини, ще се появят…

— Един момент — нервно възкликна Уикърс. — Накъде биете? Защо говорите именно за вечно работещите машини? Те вече се появиха у нас. Сутринта говорих с Еб…

— А! Вечномобилът… Именно него имах предвид, мистър Уикърс.

11

Фландърс си тръгна, а Уикърс дълго седя в креслото, пушеше и разглеждаше късчето небе между оградата и покрива на терасата… Наблюдаваше безбройните искрици на звездите и мислеше колко е трудно, и дали изобщо е възможно, да се определят разстоянията между тях и времето, необходимо за преодоляването им.

Фландърс беше стар човек — неговото протрито сако, дървеният бастун и изисканият маниер на говорене навеждаха на мисълта за отминали времена. Дали е възможно да подозира или дори вече знаеше, какво е натрупано на далечните звезди? Такива разговори може да води всеки Мечтател. Какво друго каза? Нещо за намесата. Но всичките му разсъждения имат отвлечен характер. В тях Фландърс търси убежище от действителността. Мъглявите мъдрувания му помагат да забрави за безрадостното си съществуване.

„Ето, че и аз също започнах да фантазирам. Какво зная за живота на този ексцентричен старец?“

Стана от креслото и влезе в гостната. Придърпа стол, седна пред работната маса, погледа пишещата машина, застинала в ням укор — ако беше останал вкъщи през деня, към ръкописа щеше да се прибави още.

Уикърс взе няколко листа, искаше да ги препрочете, но почувствува, че е загубил интерес към написаното и изведнъж се изплаши — нима си е отишло вдъхновението, което го караше да твори всеки ден? Не можеше да окаже съпротива на вътрешната потребност да освободи съзнанието си от натрупаните там мисли и по този начин да добие способността отново ясно да разсъждава. Възприемаше необходимостта да пише като неизбежно покаяние, след което можеше отново да живее спокойно.

Не прие да напише книга за Крофърд, като каза, че не го интересува. Беше истина, защото мечтаеше да се върне вкъщи, при своя недовършен ръкопис.

Но ръкописът не беше единствената причина за отказа му — подействува му и още нещо. „Предчувствие“, обясни той на Ан и тя го взе на подбив. А той наистина имаше предчувствие, нещо повече — чувство за опасност, страх, като че ли редом стоеше негов двойник и го молеше колкото се може по-бързо да се махне оттам.

Логиката му диктуваше, че не бива да се страхува. Нямаше никакви причини да отклонява предложението на Крофърд. Парите щяха да му дойдат добре. И Ан щеше да получи добра комисионна. Отказът противоречеше на здравия разум. И все пак той се отказа без ни най-малко колебание.

Остави листата върху купа, стана и бутна стола. Шумът на плъзналия се по килима стол сякаш послужи като сигнал и от тъмния ъгъл се чу топуркане. После всичко затихна и само през отворената врата се носеше шумоленето на лозата, която полюшвайки, закачаше мрежата против комари, опъната около терасата. След малко лозата престана да се поклаща и в стаите стана съвсем тихо, неестествено тихо, като че ли цялата къща замря в очакване на това, което щеше да се случи.

Уикърс се обърна бавно и обхвана с поглед помещението. Обръщаше се много внимателно, стараеше се да не вдига и най-малък шум и същевременно — да не е изглежда смешен.

Не беше възможно да има мишки. Джо гарантираше. Какво тогава бягаше от ъгъл в ъгъл?

Нищо не нарушаваше тишината. Даже не тишина, а някакво мъртво вцепенение. Имаше чувството, че някой едва сдържащ дъха си, се е затаил в тъмнината.

Само с движение на очите — струваше му се, че само да извърне глава и хрущенето на вратните прешлени ще го изложи на опасност — Уикърс оглеждаше стаята, взираше се внимателно в тъмните ъгли, до които светлината на лампата не стигаше. Предпазливо премести ръце зад гърба си, за да се хване за края на масата, да се опре на нещо твърдо. Пръстите на дясната му ръка се натъкнаха на метален предмет и той разпозна преспапието, което отмести от ръкописа, когато седеше зад масата. Сграбчи го и го стисна в ръка — сега беше въоръжен.

Някой се бе притаил в ъгъла до жълтото кресло и макар това същество да нямаше очи, Уикърс усещаше, че го наблюдават.

Съществото още не знаеше или не искаше да знае, че са го забелязали. Но такова положение не можеше да се запази задълго.

— На ти! — извика Уикърс и с всичка сила хвърли преспапието в ъгъла.

Чу се звън, сякаш по пода се разсипаха метални предмети.

12

Пред Уикърс лежаха куп парчетии: счупени миниатюрни радиолампи, объркани проводници, напукани кристали, смачкан метален корпус, където беше поместена тайнствената, съвършено непозната за него механика.

Придърпа настолната лампа, за да разгледа по-добре събраните от пода предмети и нерешително ги опипа.

Оказа се, че никакви мишки не се разхождат нощем из къщата. И котката се страхуваше от този непознат предмет, пренебрегващ капаните.

Очевидно това беше някакво електронно устройство. „Електронен шпионин — досети се Уикърс, — движи се, слуша, наблюдава и записва всичко видяно и чуто и предава някому получената информация. Но на кого? И защо? А може би е нещо съвсем друго и присъствието му се обяснява съвсем елементарно. Ако е електронен съгледвач, нямаше да успея да го изненадам. Ясно е само едно — шумоленето и стъпките, които в течение на месеци се чуваха нощем, съвсем не са били причинени от мишки.“

Всеки шпионин обаче наблюдава, като се стреми да не издава присъствието си по никакъв начин. Още повече, такова устройство. Невъзможно е да бъде открито, ако самото то не пожелае да се разкрие.

Без самото то да пожелае да се разкрие… Той седеше зад масата, после стана, премести стола. И едва тогава чу топуркането. Ако то не беше побягнало, той никога нямаше да го забележи. А и нямаше никакви причини за бягство. В стаята беше тъмно, светеше само настолната лампа, освен това съгледвачът се намираше зад гърба му.

Сега Уикърс беше сигурен, че устройството съзнателно се разкри, съзнателно побягна из стаята, за да привлече вниманието му и не се опита да се скрие, когато той го забеляза.

Той седна отново, по челото му изби студена пот, но дори не вдигна ръка, за да се избърше.

То искаше да бъде забелязано… То искаше той да разбере за него. Естествено, не самото то го искаше, а организацията или човекът, които стояха зад всичко и бяха внесли това нещо в неговата къща. Няколко месеца шпионинът се беше разхождал из къщата, слушаше, наблюдаваше. Сега настана времето да му съобщят, че го наблюдават.

Но кой и защо?

Потисна растящото чувство на панически страх и се застави да остане седнал. „Това явно е свързано със събитията от днешния ден — помисли си той. — Днес нещо се е случило и тези, които са ме наблюдавали са решили, че е време да ме въведат в хода на нещата.“

Прехвърли в паметта си всички събития през деня.

Съседското момиченце, което дойде да закуси.

Спомените за разходката от преди двайсет години.

Статията за хилядите Светове.

Вечномобилът.

Беседата между двете жени в автобуса.

Крофърд и неговият разказ за Света, притиснат в ъгъла.

Къщите по петстотин долара за стая.

Мисис Лесли и организираният от нея клуб.

Мистър Фландърс, според чиито твърдения някакъв нов фактор предпазва света от война.

Мишката, която се оказа електронен съгледвач.

Но това не беше всичко. Без да знае защо, беше сигурен, че пропуска важен факт, който трябва да се постави в списъка на днешните събития.

Фландърс, който казваше, че се интересува от магазинчетата, че го е заинтригувала историята с въглеводородите, че е уверен в развитието на някакви събития.

А вечерта на терасата старецът разсъждаваше за запасите от знание в другите звездни светове, за фактора, предпазил света от война и за фактора, способен да помогне на човечеството да излезе от задънената улица, да му покаже пътя към по-нататъшното развитие. Фландърс подчерта, че неговите разсъждения носят общ характер.

Но наистина ли бяха толкова общи?

Или Фландърс знаеше много от повече казаното?

А ако знаеше, какво именно?

Уикърс отмести стола и стана. Погледна часовника — беше два след полунощ.

„Толкова по-зле — помисли той. — Дойде време да се разберем. Даже ако се наложи да разбия вратата и да измъкна Фландърс от леглото, както е по нощница (беше сигурен, че Фландърс не използува пижама), трябва да разбера всичко.“

13

До къщата на Фландърс беше все още далеко, но Уикърс забеляза нещо нередно. Всички прозорци от мазето до тавана светеха. В градината се суетяха хора с фенери, насред улицата няколко мъже спореха, на терасата се виждаха жени и деца с наметнати набързо връхни дрехи. Изглеждаха, като че ли очакват среднощен парад, който ей сега ще премине по улицата.

До оградата стояха няколко души. Уикърс се приближи и видя познати лица. Сред тях бяха Еб, Джо и собственикът на аптеката Уик. Те се поздравиха.

— Какво е станало? — заинтересува се Уикърс.

— Старецът Фландърс е изчезнал — обясни Уик.

— Слугинята се качила при него през нощта, за да му даде лекарството — поясни Еб, — но Фландърс не бил в стаята си. Тя го потърсила, а после отишла за помощ.

— Започна ли търсенето? — попита Уикърс.

— Само около къщата — отговори Еб, — но трябва да разширим кръга и да претърсим внимателно местността.

Собственикът на аптеката добави:

— Мислехме, че е решил да се разходи из градината и е получил пристъп. Затова в началото огледахме само тук.

— Преровихме цялата къща от горе до долу, търсихме и в градината — крачка по крачка — допълни Джо. — Няма никакви следи.

— Може би е решил да се поразходи — предположи Уикърс.

— Кой здравомислещ човек ще се разхожда след полунощ — възрази Джо.

— Струва ми се, че той беше малко не на себе си — намеси се Еб. — Нищо лошо не искам да кажа, по-скоро обратното. В живота си не съм срещал по-любезен човек. Но в него имаше нещо странно.

Приближи се фигура с фенер.

— Е, какво? Да започваме ли? — попита мъжът.

— Разбира се, шерифе — отговори Еб. — Ние сме на ваше разположение. Чакахме да организирате всичко.

— Добре — каза шерифът, — в тъмното няма да направим много, но след няколко часа ще съмне. Сега ще организираме няколко групи за издирване. Част от тях ще претърсят града — всички улици и пресечки, а останалите трябва да се насочат към реката.

— Съгласни сме — отговори за всички Еб, — кажете какво да правим и да започваме.

Шерифът повдигна фенера и ги огледа:

— Джей Уикърс? Радвам се да ви видя тук. Трябват ни всички мъже.

— Чух шум и реших да разбера какво става — излъга Уикърс, без да знае защо.

— Струва ми се, че вие познавахте добре този старец — по-добре от останалите?

— Той идваше да си поговорим почти всеки ден.

— Зная. Забелязахме това. Той не разговаряше почти с никой друг.

— Интересуваха ни общи теми — обясни Уикърс. — Според мен, той се чувствуваше много самотен.

— Слугинята му каза, че е бил у вас снощи.

— Точно така — потвърди Уикърс. — Тръгна си веднага след полунощ.

— Не забелязахте ли нещо необикновено в поведението му, в думите му?

— Е-е, шерифе — намеси се Еб, — да не би да мислите, че Джей има нещо общо с това?

— Не — отговори шерифът. — Не мисля. — Той отпусна фенера и добави: — Ако искате, идете към реката, разделете се там на две групи и тръгнете нагоре и надолу по течението. Не мисля, че ще откриете нещо, но кой знае? Върнете се на разсъмване. Тогава ще се заемем сериозно с тази работа.

Шерифът се обърна, стъпи на тухления тротоар и се отдалечи, размахвайки фенера.

— Може би — каза Еб — и за нас е време. Аз ще тръгна надолу по реката с едната група, а Джо с другата нека тръгне по течението. Съгласни ли сте?

— Съгласен съм — отговори Джо.

Излязоха от градината, тръгнаха по улицата към кръстопътя и после се насочиха към моста. Там се спряха.

— Оттук се отправяме в различни посоки — изкомандва Еб. — Кой отива с Джо?

Няколко души се приближиха към Джо.

— Така — одобри Еб. — Останалите — след мен.

Спуснаха се към брега на реката, потънал в студена влажна мъгла. В тъмнината се чуваше плискането на водата. Някаква нощна птица изкряка от другия бряг.

— Ще го намерим ли, Джей? — попита Еб.

Уикърс се забави с отговора.

— Не, не мисля. Не мога да кажа защо, но съм почти сигурен, че няма да го намерим.

14

Уикърс се прибра вкъщи едва вечерта. При отварянето на входната врата чу телефона да звъни и побърза да вдигне слушалката.

Звънеше Ан Картър.

— Опитвам се да те хвана от сутринта. Направо се измъчих. Къде беше?

— Търсих един човек — обясни Уикърс.

— Джей, не ми е до шеги.

— Не се шегувам. Изчезна един мой съсед — старец. Участвах в търсенето.

— Намерихте ли го?

— Не.

— Жалко — каза Ан. — А симпатичен ли беше?

— Доста.

— Може би все пак ще го намерите?

— Възможно е — отговори Уикърс. — Защо си така развълнувана?

— Помниш ли какво каза Крофърд?

— Той каза много неща.

— Имам предвид прогнозата за близкото бъдеще. Помниш ли?

— Страхувам се, че не.

— Той каза, че е ред на дрехите. Рокли за по петдесет цента.

— Сега си спомням.

— Представи си, това стана.

— Какво стана?

— Продават се вече такива рокли. Наистина, не по петдесет цента, а по долар и половина.

— Ти купи ли си вече?

— Не, Джей. Стана ми страшно. Вървях по Пето авеню и видях на една витрина надпис. Съвсем скромен надпис, че тук за долар и половина може да се купи рокля, ушита като за манекен. Джей, ти виждал ли си някога на Пето авеню рокли за долар и половина?

— Не, никога.

— Тази рокля е толкова красива! — възкликна Ан. — Цялата сияе. Блестят не пайетите, не нишките — блести самата тъкан. Като жива. А цветът… Джей, това е най-красивата рокля, която съм виждала някога и можех да си я купя само за долар и половина. Но не се реших. Спомних си думите на Крофърд и ме побиха тръпки.

— Жалко — усмихна се Уикърс. — Успокой се и се върни там утре сутринта, може би още не са я продали.

— Става дума за нещо съвсем друго, нима не разбираш, Джей? Потвърждават се думите на Крофърд. Излиза, че той е говорел сериозно и заговорът действително съществува, и Земята се намира в отчаяно положение.

— И какво искаш от мен?

— Не зная, Джей. Помислих си, че това ще те заинтересува.

— Много ме интересува — отговори Уикърс.

— Джей, нещо става.

— Успокой се, Ан. Разбира се, че става нещо.

— Но какво, Джей? Крофърд явно не каза всичко.

— И аз не зная какво, но е нещо безумно. Извън способността ни да възприемаме. Трябва да поразмисля над това.

— Джей — в гласа й вече нямаше предишната тревога, — почувствувах се по-добре. Радвам се, че поговорих с теб.

— Иди утре сутринта в магазина и си купи цял куп от тези долар и петдесет центови рокли. Само че иди по-рано, преди тълпата.

— Преди тълпата? Не те разбирам.

— Чуй, Ан. Щом това се разчуе, Пето Авеню ще се заприщи от такава тълпа любители на евтини разпродажби, каквато не си виждала никога.

— Прав си, Джей. Ще ми се обадиш ли утре?

— Ще се обадя.

Сбогуваха се и Джей постави слушалката. Постоя известно време замислен какво ще прави по-нататък. Трябваше да си приготви вечеря, да отиде за вестниците, да прегледа пощата.

Излезе навън и отиде по пътечката до пощенската кутия. Прегледа купа получени писма, но в настъпилата тъмнина не беше възможно да се разчетат имената на подателите. „Реклами — помисли си Уикърс — и сметки. Месецът едва е започнал, а те са вече цял куп.“

Върна се в къщата, запали настолната лампа и остави писмата пред себе си. Тук още се въргаляха парчетата, които събра от пода миналата вечер. Докато ги гледаше, не повярва, че всичко се бе случило едва вчера, струваше му се, че от онзи момент, когато захвърли преспапието и изпочупените части се посипаха като градушка по пода, е изминало твърде много време.

Стоеше на същото място, както и вчера. И чувствуваше, че решението е някъде съвсем наблизо, но не знаеше къде да го търси.

Телефонът отново иззвъня. Беше Еб.

— Е, какво ще кажете?

— Не зная какво да мисля — отговори Уикърс.

— Той сигурно е в реката. Къде другаде може да бъде? Казах това на шерифа. Утре при изгрев слънце ще започнат да претърсват реката.

— Не зная — промълви Уикърс, — може и да си прав, но не мисля, че той е мъртъв.

— Защо?

— Право да си кажа, нямам никакви основания да смятам, че е жив. Бих казал — просто предчувствие.

— Обаждам ви се — продължи Еб, — за да ви съобщя, че получихме вечномобилите. Пристигнаха следобед. На вас, все пак, ви трябва точно такава кола.

— Право да си кажа, Еб, не съм мислил сериозно, но може и да се заинтересувам.

— Ще ви докарам една утре сутринта. Огледайте я, опитайте я. Може би ще ви хареса.

— Добре — съгласи се Уикърс.

— Разбрахме се тогава. До утре.

Уикърс се върна до масата и взе писмата. Нямаше сметки. В шестте плика имаше реклами, на седмия адресът беше написан с ъгловати букви.

Отвори плика. Вътре имаше старателно сгънат бял лист.

Уикърс го разгъна.

„Скъпи Уикърс!

Надявам се, че търсенето на моята персона не ви е изморило прекалено много.

Прекрасно разбирам, че моите действия ще причинят известни тревоги на милите жители на нашия славен град, но съм сигурен, че те ще направят всичко не без удоволствие.

Разчитам на вас и съм убеден, че няма да кажете за писмото на съседите. Уверявам ви, че все още съм със здрав разсъдък и действията ми са продиктувани от необходимостта.

Пиша ви по две причини. Първо, за да ви успокоя по повод моята съдба. Второ, ще си позволя, в името на нашата дружба, да ви дам един съвет, въпреки че не сте го искал.

Според мен вие сте прекалено погълнат от работата си. Необходимо е да си починете известно време. Може би пребиваването в страната на вашето детство и разходките по местата, където сте бродили като момче, ще ви помогнат да се ориентирате в новосъздалата се обстановка и ще ви отворят очите за много неща.

Искрено ваш Хортън Фландърс“

15

„Няма да отида — помисли си Уикърс. — Няма защо да се връщам в света на моето детство. Няма какво да правя там след толкова години.“

Но трябваше само да затвори очи и миналото веднага изплува пред него: жълтеникавата глина на залетите от дъжд полета; побелелите от прах пътища, криволичещи по долините и планинските проходи; пощенските кутии на килнатите стълбчета; изнемощелият добитък, залутан по изровения от копита път; краставите кучета, които изскачаха от колибите си и дълго лаеха след всяка минала покрай фермата кола.

"Ако се върна, всички ще започнат да разпитват защо съм дошъл и как вървят работите ми — помисли си той. — Ще чувам да подмятат: жалко за баща ти — добър човек беше. Ще седят, както винаги са седели, на обърнати сандъци пред единственото селско магазинче, ще дъвчат тютюн, ще плюят по тротоара и като го гледат изкосо ще казват: Значи, пишеш книги. Трябва да прочета поне една.

А аз ще отида на гробището и ще постоя няколко минути с шапка в ръка пред надгробната плоча, като се вслушвам в шумоленето на вятъра в боровете край оградата и ще си мисля, че съм можел да направя нещо, с което да се гордеят и за което да разказват на съседите — но, уви…

Отново ще премина по познатите от детството пътища, ще спра колата край потока, ще се промъкна през оградата от бодлива тел, ще намеря вира, където ловях мряна, но потокът ще се окаже струйка вода, вирът — яма и вече няма да го има отнесеното от пролетните порои дърво, на което така обичах да седя. А хълмовете ще ми се сторят и чужди, и познати, и ще се насилвам да разбера какво се е изменило, и колкото повече се замислям, толкова по-силно ще ме обхваща тъгата на самотника. Тогава ще остане само едно — бягството. Ще натисна докрай педала на газта, ще се вкопча в кормилото и ще се помъча да забравя.

После непременно ще отида до голямата тухлена къща с колоните и бутафорните прозорци, ще мина бавно край нея и ще видя, че капаците отдавна не се затварят, мазилката се е изронила от стените, че розите, които цъфтяха край решетката, са измръзнали след суровата снежна зима.

Не искам да се връщам там — каза си той. — За нищо на света не искам.

А ако…

Много неща могат да се изяснят и да си дойдат по местата — така смяташе Фландърс.

Но какво трябва да видя?

А ако там, в света на моето детство, има някакъв таен знак, на който не съм обръщал внимание преди, знак, който ще ми помогне да подредя всичко?

А може би тези догадки са съвсем безпочвени? Има ли връзка между Хортън Фландърс с неговия протрит костюм и смешен бастун с описанията на Крофърд, за доведеното до безизходица човечество?

Доказателства за такава връзка нямаше.

Но Фландърс изчезна и му написа писмо.

Да се ориентира — пишеше Фландърс. Да си отвори очите. Може би имаше предвид писателското му майсторство. Нали писателят трябва да гледа на живота със свободен от предразсъдъци поглед и с гордост, а за жалост остротата на неговото зрение бе притъпена.

Уикърс притисна ръкописа с длан и нежно прокара палец по края му. „Колко малко е направено — помисли си той. — И колко много работа предстои още“. За последните два дни не е прибавил нито ред. Два пропилени дни напразно.

За да напише хубава книга, трябва да седне спокойно, да събере мислите си, да се изолира от света с плътна стена, която пропуска всичко на малки, внимателно подбрани порции, годни за анализ и изобразяване с кристална яснота и безпогрешна точност.

„Спокойно“ — каза си той. Но как можеш да останеш спокоен, щом те измъчват хиляди въпроси, щом те раздират съмнения?

Рокли за долар и половина, рокли за долар и половина — в магазин на Пето Авеню!

Имаше нещо, което бе пропуснал. Още веднъж…

Отново си спомни за момиченцето, което дойде да закуси с него, след това прочете вестника. После отиде за колата си и Еб му разказа за вечномобила. Неговата кола се оказа непоправена и той тръгна към спирката на автобуса, а там срещна Фландърс и заедно разглеждаха витрината на новия магазин и Фландърс каза…

Момент… Той тръгна към ъгъла, към аптеката, за да се качи в автобуса…

На думата „автобус“ се запъна. Тук нещо имаше…

Качи се в автобуса и седна до прозореца. През целия път до него нямаше никого. Така, в самота, той пристигна в града.

„Ето“ — помисли той и в този миг почувствува едновременно и облекчение, и ужас. Как можа да забрави за това? Сега вече знаеше какво трябва да направи. Върна се при масата, издърпа най-горното чекмедже от ляво и методично прегледа съдържанието му. Претърси и останалите чекмеджета, но не намери, каквото търсеше.

„Тетрадката трябва да е някъде тук. Не е възможно да съм я изхвърлил.“

Може би е на тавана, в някой от сандъците.

Изкачи се нагоре по стълбите и замижа от рязката светлина на голата крушка, окачена на тавана. Въздухът беше студен, а гредите наподобяваха зъбите на чудовище, готово всеки момент да затвори челюсти и от това той се почувствува зле.

Уикърс се промъкна до сандъците, пъхнати под самия покрив. В кой от трите се намира тази тетрадка?

Прерови първия сандък до половината и под старите ловджийски ботуши, които така и не успя да открие миналата есен, намери своя стар бележник.

Той го разтвори, прелисти го и се спря на нужната страница.

16

Сигурно бяха минали години, преди да обърне внимание на един странен факт. Но даже след като му обърна внимание, в началото не се замисляше. По-късно започна да прави сериозни наблюдения.

Цял месец старателно си водеше бележки. И когато подозренията му се потвърдиха, се опита да си внуши, че просто въображението му се е развихрило. Ала бележките неумолимо сочеха, че зад фактите се крие нещо.

Нещата стояха далеч по-зле, отколкото му се струваше в началото — с подобни факти изобилствуваха много периоди от живота му. И с натрупването на данните все повече и повече го поразяваше, че преди не го бе забелязвал, въпреки че трябваше да му се набие в очите още от първите дни.

Всичко започна с това, че в автобуса никой не сядаше до него. Тогава живееше в стар семеен пансион в покрайнините, близо до крайната спирка. Всяка сутрин пътуваше за работа и неизменно сядаше на любимото си място в автобуса. На спирките се качваха хора, но не сядаха до него. Това малко го интересуваше, защото можеше да се намести удобно, с нахлупена над очите шапка, да подремне или да помечтае, без да мисли за правилата на приличие. Всъщност тогава не се грижеше много за спазването им — работният му ден започваше твърде рано.

Хората се качваха в автобуса, сядаха до други пътници, също тъй непознати — не разменяха нито дума с тях. Сядаха до другите хора, докато имаше свободни места. А мястото до него заемаха едва когато трябваше да избират дали да седнат, или да останат прави.

Отначало си мислеше, че мирише на пот или че има лош дъх. Започна да се къпе всеки ден като използуваше сапун с гарантиран аромат, старателно да мие зъбите си и да употребява специални пасти.

Нищо не се промени. Както и преди, той пътуваше уединен до спирката си.

Разгледа се внимателно в огледалото и стигна до извода, че причината не е в дрехите му, защото по онова време се обличаше доста елегантно. Тогава реши, че има лоши маниери — престана да дреме в автобуса с нахлупена над очите шапка и започна да се усмихва любезно на всички подред. Боже, колко много се стараеше.

Цяла седмица беше крайно любезен, усмивката не слизаше от лицето му. Околните виждаха в него деловит млад човек, изчел Карнеги, член на някакъв младежки инициативен комитет. Но докато имаше свободни места, както и преди, до него не сядаше никой. Утешаваше се, че когато не оставаха свободни места, те все пак предпочитаха да не стоят прави.

След това забеляза и друго.

Колегите му често се събираха около нечие бюро да побъбрят, да се похвалят с успехите си в голфа, да разкажат пиперлив виц, а и да се оплачат от работата си в „този дюкян“. Никой обаче не идваше при неговото бюро. Ако се опиташе да се присъедини към някоя група, с приближаването му, всички веднага се пръскаха по местата си. При опит да поговори с тях, колегите му проявяваха особена учтивост, но неизменно се оказваха твърде заети. Уикърс бързо си тръгваше.

Прецени критично способностите си да поддържа разговор. Сториха му се напълно задоволителни. Не играеше голф, но знаеше много „солени“ вицове, четеше всички нови книги и гледаше най-добрите филми за онези години. Проникна в служебните интриги и можеше не по-зле от другите да поклюкарства за началника. Четеше вестници, дори няколко седмичника, можеше да коментира политиката. Накратко казано, беше в състояние да поддържа всякакъв разговор. Само че никой не искаше да разговаря с него.

Същото ставаше и през обедната почивка. И така бе навсякъде, където и да се появеше. Знаеше го със сигурност.

Записваше всичко в тетрадка, като регистрираше всеки ден и ето че след петнайсет години, тук, на този празен и враждебен таван, препрочиташе бележките си. Загледан в една точка, сега си спомняше за онзи период от живота си, за чувствата си от дните, когато забеляза отчуждението. Ето че и вчера, докато пътуваше за Ню Йорк, до него не седна никой.

Преди петнайсет години не бе намерил отговор на измъчващия го въпрос.

Сега всичко започваше отначало.

Вероятно нещо у него не беше както при другите? Вероятно имаше нещо в характера му, което не предразполагаше хората?

Работата обаче не бе само в уединените пътувания с автобус или в изолираността му в службата. Имаше моменти, които трудно можеха да се опишат. Постоянното му чувство на самота, идваше от усещането „различие“ от заобикалящите го. Именно това го бе накарало да страни от хората и вероятно те, долавяйки нещо, се отдръпваха от него. Тук се добавяше и неумението му да завързва приятелства, засиленото чувство за собствено достойнство, и нежеланието да се подчинява на общоприетите норми.

Точно по тази причина той избра да живее в това изолирано от света градче, ограничи до минимум кръга на познатите си и започна кариерата на писател, на човек-самотник, който излага на хартия своите потиснати емоции и тайни мисли, защото така или иначе, трябва да се изкаже. Изгради живота си на базата на своята странност и може би благодарение на нея постигна относителен успех.

Намери мястото си в живота, а сега една поредица от събития наруши спокойното му съществуване.

Вечномобилите и изкуствените въглеводороди, Крофърд с версията му за притиснатото в ъгъла човечество, всичко това предизвикваше у него смътно усещане за някакви общи връзки и го принуждаваше да мисли за своето място в протичащите събития.

Дразнеше го собствената му убеденост, че му предстои да изиграе една неясна за самия него роля, макар да нямаше никакви основания за такава увереност.

Така ставаше винаги, даже с най-дребните неща. Сега го разбираше. Потискаше го неприятното усещане, че някаква определена истина сама ще му се разкрие, стига само да протегне ръка и в същото време се страхуваше, че никога няма да се осмели да я протегне достатъчно.

Глупаво беше да осъзнава правотата си, без да знае защо е прав. Трябваше да приеме предложението на Крофърд, а знаеше, че е прав като го отхвърля. Въпреки логиката на нещата, точно както знаеше от самото начало, че няма да намерят Хортън Фландърс.

Преди петнайсет години се бе сблъскал с проблем, който реши, без да си дава сметка за подбудите, предизвикали именно такова

решение. Оттегли се от хората, отстъпи, скри се и за известно време намери мир и спокойствие. Но сега интуицията — чувство, граничещо с предсказване на бъдещето — му подсказа, че е дошъл краят на неговото затворничество. Нямаше накъде да отстъпва, дори да искаше. Но най-учудващото беше, че той не искаше да отстъпва, макар че сред хората нямаше място за него. Не можеше повече да се крие от човечеството.

Уикърс седеше усамотен на тавана и слушаше как вятърът свисти в керемидите.

17

Някой блъскаше по входната врата и го викаше по име, но едва след няколко мига Уикърс осъзна това. Стана от сандъка, бележникът се изплъзна от ръцете му и падна на пода с изписаните страници нагоре.

— Кой е? — искаше да попита той. — Какво има?

Но гласът му отказа да го слуша.

— Джей, — викаше някой. — Джей, отворете!

Препъвайки се, той слезе в гостната. Зад вратата стоеше Еб.

— Какво има, Еб?

— Чуйте, Джей, — разбърза се Еб — трябва да изчезнете оттук.

— Защо?

— Казват, че вие сте видели сметката на Фландърс.

Уикърс се хвана за облегалката на креслото.

— Не ви питам така ли е наистина — продължи Еб. — Сигурен съм, че не сте го направили. Затова реших да ви спася.

— За какво говорите? — не разбра Уикърс.

— Всички са в кръчмата — обясни Еб — и набират смелост да ви линчуват.

— Кои „всички“?

— Всички ваши приятели — с горчивина процеди Еб. — Някой ги е настроил против вас. Не зная кой. Нямах време да разузная. Веднага се втурнах насам.

— Но аз обичах Фландърс. Само аз го обичах. Бях неговият единствен приятел.

— Имате много малко време — прекъсна го Еб. — Трябва да се махате.

— Къде да отида? Нямам кола.

— Докарах ви вечномобила — каза Еб. — Никой няма да разбере, че сте се възползували от него.

— Не искам да се крия. Те са длъжни да ме изслушат. Длъжни са!

— Загубили сте си ума. Да не мислите, че шерифът ще дойде със заповед за арест? Тук ще нахлуе тълпа и никой няма да ви слуша.

Еб прекоси стаята и хвана здраво Уикърс за ръката.

— Заминавайте, дявол да го вземе — възкликна той. — Аз рискувам кожата си, като ви предупреждавам. Не бива да се отказвате от възможността да избягате.

Уикърс освободи ръката си.

— Добре — съгласи се той. — Заминавам.

— Как сте с парите? — попита Еб.

— Имам малко.

— Ето още — Еб измъкна малка пачка банкноти. Уикърс ги взе и ги пъхна в джоба си.

— Резервоарът е съвсем пълен — напътстваше го Еб. — Смяната на скоростите е автоматична. Управлението е като на обикновена кола. Не съм изключил двигателя.

— Не ми се иска да правя това, Еб.

— Знам, че не искате да заминавате. Но ако не се махнете, жителите на нашето градче ще станат убийци, така че нямате избор. Вървете — той изтласка Уикърс към вратата, — време е.

Уикърс мина бързо по пътечката — зад себе си чуваше стъпките на Еб. Колата беше до оградата. Еб беше оставил вратата отворена.

— Сядайте. Тръгнете наляво и ще излезете на магистралата.

— Благодаря, Еб.

— Хайде, по-бързо.

Уикърс натисна газта. Колата трепна и потегли, набирайки скорост. След малко той излезе на магистралата и зави на запад.

Изминаваше миля след миля, като разсичаше тъмнината със светлините на фаровете. Караше колата в някакво вцепенение, потресен от станалото: съседите му искаха да линчуват него — Джей Уикърс и той бягаше от тях. Еб каза, че някой ги е подтикнал, но не знаеше кой. Подстрекателят вероятно го ненавижда. И трябва само да помисли за този човек, за да разбере кой е. Той изпита същото чувство на страх, както и при разговора с Крофърд, когато отказа да напише книгата.

— Нещо назрява — му беше казал Хортън Фландърс, когато стояха пред магазина с новите стоки.

Зад неговите думи наистина се криеше нещо.

Това бяха предмети от първа необходимост, произвеждани от фирми-фантоми. Налице беше организация на бизнесмени, които се страхуват от неумолим и жесток враг. Налице беше Хортън Фландърс с неговите неразбираеми фактори, удържащи света от война. Налице бяха фантазьорите, които бягаха от реалността чрез забавления с игра на „минало“. И накрая, налице беше самият той, който, по силата на странни обстоятелства, бягаше на запад.

В полунощ вече знаеше какво да прави и накъде да пътува.

Държеше курс нататък, на където го бе посъветвал да замине Хортън Фландърс. Връщаше се там, където се бе заклел да не се връща.

Отправи се към страната на своето детство.

18

Хората изглеждаха точно така, както си ги представяше. Седяха на сандъци пред единственото селско магазинче, дъвчеха тютюн и като го поглеждаха изкосо, процеждаха:

— Жалко за баща ти, Джей. Добър човек беше.

И добавяха още:

— Значи пишеш книги. Добре ще е да прочетем поне една.

И питаха:

— Ще отидеш ли у вас?

— Още днес — отговори Уикърс.

— Там всичко се е променило — напомниха те. — Откакто никой не живее там, всичко се промени.

— Живее ли някой там?

— Никой. Стопанството западна — обясняваха те. — Няма сметка от него. Сега има въглеводороди, мнозина изоставиха фермите си. На някои банките им взеха земята, а други продадоха фермите си почти без пари. От полетата направиха пасища, оградиха ги и там пускат добитъка. Никой нищо не сее. На запад купуват животни за угояване — цяло лято пасат тук, а през есента ги колят.

— И нашата ферма ли има същата участ?

Кимнаха му съчуствено.

— Така стана, синко. Човекът, който купи фермата след баща ти, така и не можа да свърже двата края. И не е единствен. Има и други. Помниш ли стопанството на стареца Престън?

Уикърс кимна.

— Постигна го същата участ. А имаше хубаво стопанство — едно от най-добрите в околността.

— Живее ли някой там?

— Никой. Заковаха с дъски прозорците и вратите. Неизвестно защо.

От магазина излезе собственикът и приседна на стъпалата.

— Къде живееш сега, Джей?

— На изток — отговори Уикърс.

— Надявам се, че работата ти върви добре.

— Стига за прехрана.

— И това не е малко. Днес е срамота да се оплакваш от живота, когато се храниш до насита.

— А това що за кола е? — попита някой.

— Нов модел — отговори Уикърс. — Току-що я купих. Вечномобил.

— Никога не сме чували такава марка.

— Навярно струва сума ти пари.

— А колко бензин гълта?

Той седна в колата и потегли из прашното западнало село със стари коли, с методистката църква на хълма, с неговите грохнали жители, с кучетата, заспали в сянката на люляковите храсти.

19

На вратата при входа на фермата висеше верига с катинар. Уикърс остави колата край канавката и измина пеша четвърт миля до къщата.

Пътят към фермата беше обрасъл с трева до коленете и само на някои места се виждаха следи от коловоза. Необработени полета, избуял храсталак край оградата, обрасла с бурени земя, изтощена от непрекъснатото отглеждане на една и съща култура.

От шосето постройките изглеждаха такива, каквито ги помнеше. Уютно се притискаха една в друга, скрили в себе си доброто семейно разбирателство, но когато се приближи, започна да забелязва: дворът около къщата беше обрасъл с трева, бурените скриваха цветните лехи, от пищните рози при входа бяха останали няколко хилави вейки. Сливите в ъгъла до плета бяха съвсем подивели, а и от самия плет не беше останало почти нищо. Някои от стъклата бяха изпочупени, навярно от местните хлапета. Задната врата се оказа отворена и хлопаше на вятъра.

Промъкна се през гъсталака и заобиколи къщата. Учудваше се колко жизнени са следите на отминалия живот. Различи на задната стена оставените в прясната глина отпечатъци от дланта си, когато беше на десет години. На перваза на прозореца на мазето се виждаха драскотини от цепениците, които хвърляше долу, за да пали старата печка. Край къщата намери старото корито, в което майка му садеше латинки всяка година, ръждата почти го беше изяла. В предния двор както и преди растеше калината. Той влезе в сянката й, погледна през листака към небето, поглади гладката кора на ствола и си спомни как като момче се пръскаше от гордост, че е отгледал дърво, каквото нямаше никой от съседите.

Реши да не отваря вратата, достатъчно беше да се разгледа къщата отвън. Знаеше, че вътре ще види много навяващи тъга неща — и дупките по стените от кукичките, на които са висели картините, и следата на пода, където някога беше печката, и протритите стъпала на

стълбата към втория етаж все още запазили следите на любимите хора. Стигаше му да влезе в къщата, за да се изпълни сърцето му с горчивина при вида на отворените шкафове и опустели стаи.

Обходи другите постройки. Въпреки че и те бяха порутени, по-малко смутиха паметта му. Курникът се бе срутил отдавна, в кочината духаше от всички процепи, а в дъното на плевника, където пазеха машините, намери старата сноповръзвачка.

В краварника беше студено и тъмно, но той повече от всичко му напомняше за дома. Клетките бяха празни, между гредите висеше паяжина, заплетена със сламки, но и досега се чувствуваше острата миризма на животни.

По подпряната дъска се изкачи на тавана. Под краката му с цвърчене се разбягаха мишки. Чувалите за жито лежаха накуп, за да не препречват пътя, на една кука висяха прокъсани хомоти и тук, в края на прохода, видя предмет, който направо го прикова на място.

Беше детски пумпал, смачкан и избелял детски пумпал. Но той го помнеше блестящ и ярък. Когато го завърташе, пумпалът се въртеше със свистене на пода. Получи го като коледен подарък. Беше любимата му играчка.

Вдигна от пода старото парче метал и с неочаквана нежност го притисна между дланите си. Пумпалът беше част от неговото минало, няма и лишена от смисъл за всеки, освен за оня малчуган, какъвто той беше някога.

Пумпалът беше изрисуван с цветни ивици, събрани в спирала. Трябваше само да се завърти, за да се слеят те в една точка — ивицата побягваше и изчезваше, след нея изчезваше втора, а след нея — трета.

С часове можеше да гледа как ивиците се появяват и изчезват, като се опитваше да разбере къде отиват все пак. Трябваше да отиват някъде. Не можеше в този момент да са тук и в следващия да изчезнат. Трябваше да отиват някъде.

И наистина те отиваха някъде!

Сега си спомни.

Като държеше стария пумпал в ръце, той се върна в един от дните на своето детство, сякаш следващите дълги години ги нямаше.

Можеше да се тръгне след ивиците, да се отиде там, където отиваха те, но за това трябваше да бъдеш съвсем млад и да имаш богато въображение.

Мястото приличаше на приказна страна, въпреки че изглеждаше прекалено реално, за да бъде наистина такова. Имаше като че ли изтъкана от стъклени нишки алея, имаше птици и цветя, дървета и пеперуди. Той откъсна цвете, стисна го в ръка и тръгна по алеята. Видя малка къща, сгушена сред храстите, дръпна се изплашен назад и изведнъж се оказа отново вкъщи — пумпалът се търкаляше на пода, а в ръката си стискаше цветето.

Отиде при майка си и й разказа всичко. Тя изтръгна цветето от ръцете му, сякаш се изплаши. Можеше да бъде разбрана — навън беше зима.

Баща му го разпита за всичко, взе пумпала и излезе, а на следващия ден, когато му се прииска да играе с любимата играчка, не можа да я намери и дълго след това я оплакваше.

И ето пумпалът, старият, избелял пумпал отново се оказа в ръцете му и въпреки че от ярките бои не бе останала и следа, това беше пумпалът от неговото детство.

Слезе от тавана, притиснал нежно до гърдите си своята стара играчка, като я отнасяше далеч от това неприветливо място, където тя бе престояла толкова дълго.

„Забрава“ — реши той, ала това беше нещо повече — блокиране на паметта, което го бе накарало да забрави и пумпала, и пътешествието в приказната страна. Дълги години не си беше спомнял за тях и даже не знаеше, че споменът е съхранен в паметта му и сега заедно с пумпала се върна и споменът за онзи ден, когато тръгна след цветната спирала и се оказа в приказната страна.

20

Реши да не спира пред къщата на Престън. Само бавно ще мине покрай нея и ще я погледне. Вече надникна в празната раковина на нереалното си детство и не му се искаше да си припомня и празнотата на своята младост.

Не, няма да спре при къщата на Престън. Бавно ще мине край нея, ще хвърли един поглед, а след това ще набере скорост, ще замине и ще ги разделят много мили.

„Няма да се спра“ — казваше си той.

И все пак спря. Седеше в колата, гледаше къщата и си припомни колко впечатляваща изглеждаше тя и каква горда фамилия живееше в нея — гордостта й бе тъй голяма, че не можа да си позволи да се сроди с местно момче от бедна ферма, по чийто полета расте само хилава пшеница.

Но постройката не бе успяла да запази внушителния си вид. Някой бе затръшнал капаците и заковал отгоре дълги дъски, затваряйки очите на къщата, мазилката от величествените колони се бе изронила, боята от стените се беше обелила, хвърлен от някого камък бе счупил полукръглия прозорец над входа. Оградата бе полегнала, дворът — обрасъл с гъста трева, а червената тухлена стена между оградата и верандата бе изчезнала под буйните филизи на поветицата. Измъкна се от колата, мина през повалената ограда и се приближи до верандата. От стълбите видя, че дъските на пода са съвсем изгнили.

Спря там, където някога бяха стояли двамата, където за пръв път разбраха, че тяхната любов е вечна. Искаше да възстанови усещането от онези мигове, но то не се върна. Беше минало прекалено много време, бяха изтекли прекалено много години, но само болката както и преди свиваше сърцето му. Опитваше се да си представи как изглеждаха в онази нощ ливадите, полетата, дворът, които съзерцаваше от верандата, как лунната светлина се отразяваше в белите колони, как опиняваше нежния аромат на розите, попили жарта на слънцето.

Помнеше всичко, а не можеше да съживи и да почувствува спомените си.

Зад къщата се намираха конюшните, боядисани както и преди в бяло, но това не беше белият цвят от онези години. Зад конюшните и хамбарите започваше стръмнината към онази долина, по която се разхождаха при последната им среща.

Той помнеше онази заветна долина с цъфналите ябълки и песента на чучулигите. Първият път долината се оказа омагьосана, но втория очарованието й се разсея. Може би третият път вълшебството ще се върне!

Казваше си, че се е побъркал, че гони призраци, и въпреки това краката просто го носеха напред, покрай конюшните и хамбарите към склона на долината. Но преди да започне да се спуска, спря се и погледна напред — долината не беше онази заветна долина, ала той си я припомни, както си припомни лунната светлина на колоните — нали долината, както и колоните оставаше на предишното място, дърветата се извисяваха там, където се бяха извисявали и преди, а сред ливадата криволичеше поточе.

Искаше да се върне, но не можеше — неудържимо го теглеше надолу. Видя гъсталаците на отдавна прецъфтелите диви ябълки и само чучулигите като преди излитаха изпод краката направо в небето.

Накрая се обърна назад. Всичко изглеждаше така, както бе изглеждало втория път. Третото посещение по нищо не се различаваше от второто. Тя, само тя, правеше с присъствието си обикновената долина вълшебна. А може би магията съществуваше само в неговото въображение.

Два пъти попадна в мрежите на вълшебното очарование, два пъти през живота си напуска родната Земя. Два пъти. Веднъж — благодарение на девойката и на тяхната любов. Вторият път му помогна пумпалът.

Не, пумпалът помогна първия път.

Да, пумпалът.

Стоп! Не бързай!

Грешиш, Уикърс! Тръгнал си по грешен път.

Не се побърквай, къде отиваш?

21

Изглежда, собственикът на дюкянчето, където се отби Уикърс, го разбра.

— Разбирам какво търсите. Като момче имах точно такъв пумпал, но сега не ги произвеждат. Нямам представа защо. Появиха се много нови играчки, но нито една не може да се сравни с пумпала.

— Много хубави бяха големите пумпали — продължаваше Уикърс. — Трябваше да натиснеш дръжката и тогава пумпалът се завърташе с бръмчене.

— Помня ги — съгласи се човекът, — точно такъв имах в детството си. Можех с часове да седя и да го гледам как се върти.

— Гледали ли сте как изчезват ивиците?

— Не помня дали съм проследявал бягащите ивици. Просто гледах как той се върти и слушах как бръмчи.

— А аз винаги се питах къде отиват ивиците. Нали си спомняте — те правят пълен кръг и изчезват, щом достигнат върха.

— И къде отиват?

— Не зная — вдигна рамене Уикърс.

— Надолу по улицата, на една или две преки оттук, има друг магазин. Може би там ще намерите вашия пумпал.

— Благодаря — кимна Уикърс.

— Попитайте и в железарския магазин отсреща. И те също имат играчки, но ми се струва, че ги държат в мазето. Изваждат ги само на Коледа.

Продавачът в железарския магазин каза на Уикърс, че знае за какво става дума, но не е виждал никакви пумпали вече няколко години. В другия магазин също нямаше пумпали.

— Не — отсече дъвчещата дъвка продавачка, като сложи с нервно движение молива зад ухото си, — не зная къде може да намерите пумпал.

Тя даже не си представяше ясно за какво става дума. Можела да предложи други играчки за момчета, например ракети…

Той излезе от магазина и се спря на тротоара — започна да разглежда хората, които се разхождаха в следобедния час из улиците на малкото градче от средния запад: жени в пъстри рокли и в строги костюми, току-що излезли от час ученици, делови хора, запътили се да изпият обичайната чаша кафе. Погледна нагоре по улицата и видя тълпа зяпачи около колата си, паркирана пред един магазин. „Време е — помисли той — да пусна монета в брояча на паркинга.“

Порови в джоба си за десетцентова монета. Извади монети от десет, двайсет и пет и пет цента. При вида им се разтревожи колко ли пари са му останали. Измъкна портфейла и намери в него само две еднодоларови банкноти. Не можеше да се върне в Клифууд, във всеки случай — не сега. Оказа се изхвърлен на улицата, а парите му трябваха за стая в хотела, за храна, за бензин. Но първо трябваше да купи пумпал — бръмчащ пумпал с ярки ивици.

Стоеше нерешително насред тротоара и мислеше за пумпала. Противно на здравия разум му се струваше, че всичко ще стане както трябва. В детството му беше станало както трябва…

А какво би станало, ако баща му не бе взел пумпала? Щеше ли да се реши да тръгне още веднъж към приказната страна? Кого щеше да срещне там и какво щеше да намери в къщичката, сгушена сред храстите?

Дали някой вгледан във въртящия се пумпал е проникнал в приказната страна? И ако е имало такива хора, какво е станало с тях? Беше сигурен, че собственикът на дюкянчето не е от тях.

Защо само на него му се отдаде да намери пътя към приказната страна? А може би заветната долина се намира също в онази страна? Дали не бяха минали с онази девойка през невидима врата? Нали долината, чийто спомен носеше през всичките дълги години, беше съвсем различна от тази, която посети сутринта.

Имаше само една възможност да си отговори на тези въпроси, но му трябваше пумпал.

„Трябва да намеря пумпал на всяка цена“ — помисли си той.

Но той има пумпал! Трябва само да поправи дръжката, да почисти с газ ръждата и да го боядиса. Че неговият пумпал е по-добър от нов. Веднъж вече му беше помогнал да премине в чудния свят. Искаше му се да мисли, че неговият пумпал е особен — има тайни свойства, каквито не можеше да има никой друг.

Доволен, че си спомни за пумпала, който бе сложил в жабката на колата, той тръгна към железарския магазин.

— Трябват ми бои. От най-ярките. Червена, зелена, жълта. И четки — уточни Уикърс като си помисли, че в този момент продавачът го гледа особено.

22

От хотелската стая позвъни на Ан, за нейна сметка, защото след обяда в джоба му бяха останали едва единадесет цента.

От гласа й лъхаше безпокойство:

— Джей, къде си? Къде изчезна, дявол да те вземе?!

Каза й къде се намира.

— Как се озова там? — попита тя. — Какво се е случило?

— Нищо не се е случило с мен — отговори Уикърс. — Поне засега. Бягам. Наложи се да офейкам от Клифууд.

— Как така се наложи?

— Местните жители искаха да ме обесят на една улична лампа. Някой им бе втълпил, че съм убил човек.

— Сега ми е ясно — ти си се побъркал. Та ти не можеш да убиеш дори муха.

— Разбира се, че никого не съм убил. Но едва ли щях да успея да ги убедя. Нямах друга възможност за спасение, освен бягството.

— Защо? — възрази Ан. — Говорих с Еб…

— С кого?

— Със собственика на гаража. Споменавал си ми за него. Преобърнах всичко, докато те търсех през тези два дни. Къде само не съм търсила. Звънях ти безкрайно, но телефонът ти не отговаряше, тогава си спомних за Еб, помолих да ме свържат с него и …

— И какво ти каза Еб?

— Почти нищо — отговори Ан. — Каза, че си заминал, но не знае къде. Добави, че нямало причини за тревога…

— Тъкмо Еб ме предупреди — прекъсна я Уикърс. — Той ми каза за техните намерения, даде ми кола, малко пари и ме натири от града.

— Невероятно. И кого си убил според тях?

— Хортън Фландърс. Изчезналия старец.

— И защо е трябвало да го убиваш? Ако съдя по твоите думи, той е симпатичен старец. Говорил си ми много за него.

— Чуй ме, Ан. Никого не съм убивал. Някой ги е насъскал против мен.

— Значи не можеш да се върнеш в Клифууд?

— Не — отговори Уикърс. — Не мога.

— Какво ще правиш, Джей?

— Не зная. Мисля, че засега ще се наложи да се крия.

— Защо не ми позвъни? — попита Ан. — Защо замина на запад? Нали можеше да дойдеш в Ню Йорк? Ако трябва да се криеш, няма по-добро място от Ню Йорк. Поне можеше да позвъниш!

— Нали позвъних.

— Разбира се, че позвъни. Защото си останал без цент и искаш да ти изпратя пари и …

— Не съм ти искал пари.

— Но ще поискаш.

— Вярно — съгласи се той. — Май ще поискам.

— А не те ли интересува защо те търся навсякъде?

— Не особено — призна си Уикърс. — Не искаш да ме изпуснеш. Кой литературен агент ще се съгласи да му се изплъзне най-добрият автор…

— Джей Уикърс — сечеше думите Ан, — един прекрасен ден ще те разпъна на кръст и ще те изложа край пътя за назидание на другите.

— От мен ще излезе трогателен Христос, няма по-добра кандидатура.

— Търсих те — продължи Ан, — защото Крофърд е фанатик. Не го интересува нищо. Поисках му една направо фантастична сума и той се съгласи без да мигне.

— Мислех, че сме приключили с Крофърд — забеляза Уокърс.

— Не сме приключили с Крофърд — възрази Ан и млъкна.

В слушалката се чуваше едва доловимо пукане.

— Ан, нещо не е наред ли? — попита Уикърс.

Гласът й беше спокоен, но напрегнат.

— Крофърд е зверски наплашен. Никога не съм виждала толкова наплашен човек. Той дойде при мен. Представи си! Не аз, а той се яви при мен в кантората, целият в пот, задъхан, а аз се изплаших, че нямам стол, който би издържал такава маса. Помниш ли стария дъбов стол в ъгъла? Това беше моята първа покупка за кантората и аз изпитвам нежни чувства към този стол. Той издържа.

— Какво издържа?

— Издържа Крофърд — тържествуващо извика Ан. — Той просто би смачкал всеки друг стол. Знаеш каква грамада е.

— Искаш да кажеш тулуп — уточни Уикърс.

— Попита: „Къде е Уикърс?“. Отговорих му: „Защо ме питате за него, не го държа вързан.“ А той: „Вие сте негов агент, нали?“ Казах му: „Да, засега. Но Уикърс е толкова непостоянен, че не мога да гарантирам нищо.“ Той не мирясваше: „Уикърс ми трябва.“ Тогава му тръснах: „Търсете си го сам.“ А той — все своето: „Няма да се пазаря, кажете каквато искате цена, определете каквито искате условия.“

— Той не е наред — вметна Уикърс.

— Предлага куп пари.

— А ти сигурна ли си, че ги има?

— Да си призная, не съвсем. Но защо пък да ги няма.

— Що се отнася до парите — прекъсна я Уикърс, — нямаш ли стотина долара? Или поне петдесет?

— Ще намеря.

— Изпрати ми ги веднага. После ще ти ги върна.

— Добре, ще изпратя — обеща тя. — Измъквам те не за първи път и мисля, че няма да е за последен. Обясни ми само едно.

— Какво?

— Какво се каниш да правиш?

— Искам да направя един опит.

— Какъв опит?

— Искам да изпробвам силите си в окултизма.

— За какво говориш? Ти не разбираш от окултизъм. Ти си толкова медиум, колкото и всяко дърво.

— Зная — съгласи се Уикърс.

— Отговори ми, моля те, какво се каниш да правиш? — повтори Ан.

— Веднага след като свърша разговора с теб ще започна да боядисвам.

— Къщата ли?

— Не, пумпала.

— Какъв пумпал?

— Особен. Детска играчка. Обикновено го завъртат на пода.

— Чуй ме сега — прекъсна го тя. — Веднага изхвърли тази играчка и ела при мен у дома.

— След опита.

— За какво става дума, Джей?

— Искам да се опитам да проникна в приказната страна.

— Не говори глупости.

— Вече бях там веднъж, даже два пъти.

— Чуй ме, Джей, нещата стават много сериозни. Крофърд е наплашен, аз — също. И после — тази история с линчуването.

— Изпрати ми пари.

— Добре.

— Ще се видим след няколко дни.

— Обади се — помоли го тя. — Утре.

— Добре.

— И още, Джей… пази се. Не зная какво искаш да правиш, но бъди внимателен.

23

Оправи дръжката на пумпала, почисти метала, отбеляза с молив спиралите и смаза оста, за да се движи по-леко, после започна да боядисва.

Работеше несръчно, но много старателно. Прокарваше разноцветни ивици — червена, зелена, жълта — като се надяваше, че е избрал цветовете правилно — вече не помнеше как беше оцветен неговият пумпал. Впрочем, едва ли цветовете имаха голямо значение, трябваше само да са ярки и да се завъртат в спирала.

Изпоцапа и ръцете, и костюма си, и стола, на който боядисваше, изпусна на пода тубата с червена боя, но бързо я хвана, така че на килима останаха само няколко капки.

Накрая завърши работата си — пумпалът съвсем не изглеждаше зле.

Занимаваше го въпросът ще изсъхне ли боята до сутринта, но като погледна етикета откри, че е използувал бързо съхнеща боя и се успокои.

Сега беше готов да завърти пумпала и да види какво ще се случи. Ще се разкрие ли пред него приказната страна или не? По-вероятно, не. Не е достатъчно да се завърти пумпала — трябваше му да се настрои, да има вяра и простодушна детска наивност. А той отдавна ги бе изгубил.

Излезе от стаята, заключи вратата и слезе долу. И градчето, и хотелът бяха толкова малки, че нямаше нужда от асансьори. Градчето едва ли надминаваше онова миниатюрно село, което детето възприемаше като град, онова село, чийто жители седяха на сандъци пред магазина и задаваха неделикатни въпроси, а после дълго се занимаваха с клюки.

Прихна от удоволствие като си представи какво ще кажат жителите на градчето, когато до тук стигне вестта, че изплашен от въжето, той е избягал от Клифууд.

Сякаш чувате думите им:

— Хитрец. Винаги е бил хитрец, не внушаваше доверие. Как стана така, че такива симпатични хора имат такъв непрокопсан син?

Прекоси фоайето и излезе на улицата. Влезе в кафенето, поръча си кафе и сервитьорката го заговори:

— Хубава вечер, нали?

— Да — съгласи се той.

— Искате ли още нещо?

— Не — отговори Уикърс. — Само кафе.

Вече имаше пари. Ан бе направила всичко делово, но той забеляза — впрочем без да се учудва — че е загубил апетит и съвсем не му се яде.

Сервитьорката отиде към другия край на бара и се зае да бърше с парцала несъществуващи петна.

Пиеше си кафето и мислеше.

Пумпалът. Каква е неговата роля?

Ще вземе пумпала, ще се върне в старата си къща и ще провери съществува ли приказната страна. Не, не е точно така. Ще разбере дали може да проникне в приказната страна.

А къщата? Каква е нейната роля?

И изобщо, има ли връзка между къщата и пумпала?

Може би не случайно Хортън Фландърс бе написал: „Върнете се вкъщи и минете по пътеките на вашето детство. Може би ще намерите това, което не ви достига или сте загубили.“ Той не помнеше точните думи на Фландърс, но смисълът беше такъв.

И той се върна вкъщи, намери пумпала, нещо повече, спомни си за приказната страна. Защо през всичките тези години, изминали от времето, когато беше осем годишен, нито веднъж не си спомни за пътешествието в приказната страна? Споменът се пазеше в глъбините на неговото съзнание и той не се съмняваше, че е изплувал след някакво събитие.

Нещо, може би някакъв психологичен шок, го е принудило тогава да забрави всичко. И той го бе забравил. Но в момента, когато металната мишка сама се хвана в капана, с него стана нещо, нещо го накара да се откаже от предложението на Крофърд, само че какво?

Сервитьорката се върна и се облакъти на бара срещу него.

— Днес в киното дават нов филм — подхвана тя. — Иска ми се да го гледам, но не мога да оставя бара.

Уикърс не отговори.

— Обичате ли киното?

— Не зная — отговори Уикърс. — Рядко ходя на кино.

На лицето й се изписа състрадание.

— Аз пък много обичам кино — сподели тя. — Може да се каже, че живея заради него.

Той вдигна поглед и видя най-обикновено лице. Такива бяха лицата на онези жени от автобуса, такова беше лицето на мисис Лесли, такива бяха лицата на хората, които не се решаваха да седнат до него в автобуса. И мистър Лесли, чийто житейски занимания се свеждаха до пиене и жени, имаше такова лице. Такива бяха лицата на хората, които нито за миг не можеха да останат насаме със себе си, лицата на уморени хора, неосъзнаващи умората си, лицата на изплашени хора, неподозиращи собствените си страхове.

Гризеше ги неосъзнато безпокойство, превърнало се във важна част от живота им. Принуждаваше ги да търсят какви ли не психологични щитове, за да се укрият зад тях.

Забавленията отдавна не помагаха. Цинизмът — също, скептицизмът не действуваше за дълго и хората се потопяваха в илюзии, измисляха си друг живот — друго време и друго място, седяха с часове в кината и пред телевизорите или пък си съчиняваха хипотези в клубовете на Мечтателите. Докато се правите на някой друг можете да забравите за себе си.

Допи кафето си и излезе на притихналата улица. В небето профуча реактивен самолет, ревът на двигателите се отрази от стените на къщите. Погледна към светлинките, сияещи в нощното небе и реши да се разходи.

24

Уикърс отвори вратата на стаята и видя, че пумпалът е изчезнал. Остави го на стола лъщящ от прясната боя, а сега го нямаше. Надникна под леглото — и там нищо. Нямаше го нито в гардероба, нито в антрето.

Върна се в стаята и седна на ръба на леглото.

След толкова търсене и труд, пумпалът изчезна. Кой можеше да го е взел? Кому е притрябвал старият очукан пумпал?

А защо на самия него му потрябва?

Не е ли смешно, че седи на ръба на леглото в стаята на някакъв хотел и си задава подобни въпроси?

Спомни си как в детството пумпалът отвори пред него пътя към приказната страна и ето че сега си позволяваше да се увлече от същите мисли. Но тук, на ярката електрическа светлина, всичко това изглеждаше пълно безумие.

Вратата зад него се отвори. Обърна се. На прага стоеше Крофърд.

На Уикърс му се стори, че той е още по-едър от преди. Крофърд остана неподвижен, като изпълваше изцяло рамката на вратата. Потръпващите клепачи подчертаваха неговата неподвижност.

— Добър вечер, мистър Уикърс. Позволявате ли?

— Моля — отговори Уикърс. — Чаках да ми позвъните. Не очаквах, че може да се появите лично.

Беше лъжа, защото изобщо не очакваше да му позвъни.

Крофърд прекоси стаята с тежки стъпки.

— Този стол май ще ме издържи. Имате ли нещо против да седна?

— Столът не е мой — уточни Уикърс. — Можете да го чупите.

Столът не се счупи. Изскърца, изпращя, но издържа.

Крофърд се поотпусна и облекчено въздъхна.

— Чувствам се много по-добре, когато под мен има нещо здраво.

— Включили сте подслушвателна апаратура към телефона на Ан — констатира Уикърс.

— Естествено. Как иначе щях да ви намеря? Знаех, че рано или късно ще й позвъните.

— Видях прелитащия самолет — отбеляза Уикърс. — Ако знаех, че сте в него, щях да ви посрещна. Трябва да уредим някои неща.

— Не се съмнявам — съгласи се Крофърд.

— Защо трябваше да ме линчуват?

— Не трябваше — каза Крофърд. — Напротив. Вие сте ми необходим.

— И за какво?

— Мисля, че знаете много добре.

— Нищо не зная — призна Уикърс. — Обяснете, Крофърд, какво става? Вие ме излъгахте, когато бях при вас.

— Казах ви истината, но не казах всичко.

— Защо?

— Тогава не знаех кой сте.

— А сега знаете ли?

— Да, зная — отговори Крофърд. — Вие сте един от тях.

— От кои „тях“?

— Един от хората, които произвеждат тези стоки.

— И защо мислите така?

— Въз основа на данните, получени от анализаторите. Така ги наричат психолозите. Това са специални прибори, не съм наясно с подробностите.

— И анализаторите са ви съобщили нещо особено за мен?

— Да — потвърди Крофърд. — Точно така.

— Ако съм един от тях, защо дойдохте именно при мен? — учуди се Уикърс. — Излиза, че сме врагове?

— Не казвайте „ако“ — поправи го Крофърд. — Вие наистина сте един от тях, но не ме смятайте за свой враг.

— Защо? — възрази Уикърс. — Ако аз съм, както казвате, един от тях, значи ние сме врагове.

— Не ме разбрахте. Позволете да направя сравнение. Да се върнем към времето, когато кроманьонецът е нахлул по местата, където е обитавал неандерталецът…

— По дяволите сравненията! — прекъсна го Уикърс. — Кажете, какво сте намислили?

— Не ми харесва сегашното положение на нещата — довери му Крофърд. — Или по-точно — това, което започна напоследък.

— Забравяте, че всъщност не зная нищо.

— Тъкмо затова исках да започна със сравнение. Вие сте кроманьонец. Имате и лък, и стрели, и копие. А аз съм неандерталец. Имам само тояга. Вашият нож е от издялан камък, а аз разполагам само с грапаво парче кремък, намерено на речния бряг. Вие сте облечен в дрехи от кожи, докато аз — в своята собствена козина.

— Бих искал да зная… — подхвана Уикърс.

— Не съм сигурен, че сравнението ми е съвсем точно — прекъсна го Крофърд, — не съм силен в теорията. Може би дадох прекалено много на кроманьонеца и подцених неандерталеца. Но става дума за друго.

— Разбирам за какво говорите — съгласи се Уикърс. — Но къде ще ни изведе това?

— Неандерталците са влезли в бой — не спираше Крофърд. — И какво е станало с тях?

— Изчезнали са.

— Може би са загинали не от копията и стрелите. Може би просто не са издържали в борбата за съществуване с по-развитата раса. Може би са завзели ловните им територии. Може би са се оттеглили и са умрели от глад. Може би са умрели от срам, когато са разбрали, че са изостанали и че животът им е като този на дивите животни.

— Съмнявам се, че неандерталецът е имал толкова силно развит комплекс за малоценност.

— Думите ми не се отнасят до неандерталеца. Те се отнасят до мен.

— Мислите ли, че пропастта е толкова дълбока?

— Да — потвърди Крофърд. — Едва ли можете да си представите колко ви мразим и с каква сила разполагаме, но сте напълно способни да оцените нашето отчаяние. Ще попитате — кои са тези отчаяни хора? Ще ви обясня. Това са всички постигнали успех — индустриалци, банкери, бизнесмени или другояче казано, професионалистите, достигнали безопасно съществуване, определено положение в обществото; хората, представляващи елита на нашата

култура. Ако на власт дойдат такива като вас, те ще загубят бързо положението си. Ще се превърнат в неандерталци, изгонени от кроманьонците. Ще заприличат на омирови гърци, захвърлени в нашия сложен технологичен век. Физически те може и да оцелеят. Но ще си останат туземци. Ще бъде разрушена цялата им, създадена с толкова труд, ценностна система, а това е единственото, с което те живеят.

Уикърс поклати глава.

— Хайде да оставим тази игра, Крофърд. Да се опитаме да поговорим откровено. Изглежда сте сигурен, че зная повече, отколкото в действителност зная. Може би наистина трябва да се преструвам, че е така — да хитрувам и да ви накарам да повярвате, че зная всичко, което трябва да зная. Ще си разменим удари и ще свалим картите си. Само че на мен не ми харесва такава игра.

— Известно ми е, че засега знаете малко. Точно затова исках да се срещна с вас, колкото се може по-скоро. Струва ми се, че още не сте се превърнал в пълен мутант, вие сте какавида в тялото на обикновен човек. Във вас все още има нещо от нормалните хора. Но все повече се приближавате към пълна мутация — днес вие сте повече мутант от вчера, а утре ще бъдете повече от днес. Но днес, в тази стая, все още можем да разговаряме като хора.

— Винаги можем да разговаряме така.

— Не, не винаги — възрази Крофърд. — Когато станете пълен мутант, аз ще почувствувам промяната. За какви преговори може да става дума при неравностойно положение? Лично аз бих се усъмнил в правотата на логиката си. А вие бихте ме гледали със снизхождение.

— Точно преди да дойдете — призна Уикърс — се опитвах да се убедя, че всичко това е игра на въображението.

— Не е игра на въображението, Уикърс. Вие имахте пумпал, помните ли?

— Вече го няма.

— Има го.

— Вие ли го взехте?

— Не — отговори Крофърд. — Не съм го вземал. Не зная къде е, но трябва да е някъде в тази стая. Дойдох преди вас и счупих бравата. Съвсем случайно — беше много слаба.

— Хубава работа — възкликна Уикърс, — много мила постъпка.

— Съгласен съм. Но чуйте, когато вратата се отвори, си позволих още нещо. Като влязох в стаята и видях пумпала, бях много учуден, аз…

— Продължавайте — подкани го Уикърс.

— Работата е там, Уикърс, че когато бях момче, имах такъв пумпал. Това беше много отдавна. Не съм виждал пумпали от години, взех го и го завъртях. Просто така. Макар, че все пак имаше причина. Искаше ми се да си припомня забравени мигове от детството. А пумпалът…

Той спря и погледна Уикърс, опитвайки се да открие насмешка на лицето му. Когато заговори отново, гласът му звучеше по-уверено.

— Пумпалът изчезна.

Уикърс мълчеше.

— Какво беше това? — попита Крофърд. — Какъв беше този пумпал?

— Не зная. Видяхте ли как изчезна?

— Не. Дочух шум от коридора, надникнах навън и когато се върнах, него вече го нямаше.

— Той не би трябвало да изчезне — натърти Уикърс. — Във всеки случай, докато сте го гледали.

— Този пумпал има ли някакво предназначение? — упорстваше Крофърд. — Бяхте го боядисал. Боята беше още влажна, а бурканчетата бяха на масата. Всичко това не е случайно. Уикърс, какъв е този пумпал?

— Той служи за пътуване в приказната страна — отговори Уикърс.

— Говорите с гатанки.

Уикърс поклати глава.

— Посетих я веднъж, когато бях дете.

— Преди десет дни щях да кажа, че и двамата сме се побъркали: вие — като казвате това, а аз — като ви слушам. Сега не бих го казал.

— И все пак, сигурно сме се побъркали и сме се видиотили.

— Не сме нито идиоти, нито луди — успокои го Крофърд. — Ние сме двама души, които с всеки час стават все по-различни един от друг, но засега все още сме хора, и това е в основата на нашето взаимно разбиране.

— Защо дойдохте, Крофърд? Само не ми казвайте, че единствено, за да поговорите с мен. Измъчва ви страх. Бяхте обхванат от желание да разберете къде съм се скрил, подслушвате телефонни разговори. Нахлувате в стаята ми и завъртате пумпала. Имали сте някакви съображения, когато сте завъртели пумпала. Какви?

— Дойдох да ви предупредя — довери му се Крофърд. — Искам да ви съобщя, че хората, които представям, са на ръба на отчаянието и няма да се спрат пред нищо. Те няма да позволят на никого да заеме тяхното място.

— Даже ако нямат избор?

— Те имат избор. Ще се сражават със средствата, с които разполагат.

— Неандерталци с тояги.

— Ние сме Homo sapiens. Тояги — срещу вашите стрели. Точно за това исках да си поговорим. Защо да не се опитаме да потърсим разрешение? Трябва да съществува някаква основа за преговори?

— Преди няколко дни — припомни му Уикърс, — ние беседвахме във вашия кабинет. Когато описвахте положението, признахте, че не разбирате нищо. От думите ви можеше да се заключи, че съвсем не си представяте как вървят нещата. Защо ме излъгахте?

Крофърд продължи да седи неподвижно. По лицето му не трепна нито един мускул.

— Изследвахме ви с апаратура, с помощта на анализатори. Искахме да разберем колко знаете.

— И колко зная?

— Нищо не знаете — подхвърли Крофърд. — Изяснихме, че сте развиващ се мутант.

— Защо избрахте именно мен? — полюбопитства Уикърс. — Освен това, което са регистрирали уредите ви, нищо не говори в полза на вашия избор. Не познавам нито един мутант. Не мога да говоря от тяхно име. Ако искате да се споразумеете, намерете си истински мутант.

— Избрахме именно вас — уточни Крофърд — по много проста причина. Вие сте единственият мутант, който попадна в ръцете ни. Наистина, има още един, но той знае по-малко и от вас.

— Но трябва да има и други мутанти.

— Разбира се, само че не можем да ги хванем.

— Говорите като трапер, Крофърд.

— Аз съм трапер. Другите могат да се хванат само ако сами дойдат при нас. Обикновено те отсъствуват.

— Отсъствуват?

— Изчезват — сърдито поясни Крофърд. — Следим ги и чакаме. Пишем им и чакаме. Няма ги никога. Влизат през вратата, но ги няма в стаята. С часове чакаме среща с тях, а те не се оказват там, където са влезли, като понякога са дори на няколко мили от определеното място.

— Но мен можете да ме намерите. Аз не изчезвам.

— Засега…

— Може би съм изостанал мутант?

— Не, вие просто не сте съвсем развит мутант.

— Значи от самото начало спряхте избора си на мен? — удиви се Уикърс. — Подозирали сте ме, макар аз самият още нищо да не съм знаел?

Крофърд се изкикоти.

— Виновни са вашите книги. В тях има нещо особено. Нашият отдел по психология го забеляза. И други сме откривали по същия начин. Двама художници, един архитект, един скулптор, един или двама писатели. Не ме питайте как го правят психолозите. Може би имат особен нюх. Не се учудвайте, Уикърс. Когато някой представлява световната промишленост, на негово разположение са такива фондове и резерви от работна сила, такива мощни средства за изследване, че може да реши всяка задача. Вие не подозирате каква работа е извършена, кои области сме проучили. Но това се оказа недостатъчно. Търпяхме провал след провал.

— И сега искате да започнете преговори?

— Аз искам. Но не и другите. Те не желаят никакви преговори. Те са готови да се бият за създадения от тях свят.

„Да, наистина е така — помисли си Уикърс. — Той си спомни за Хортън Фландърс, който седнал в люлеещия се стол, чертаеше сложни фигури с огънчето на цигарата си и говореше тъкмо за това — за световната война, на която нещо или някой не позволява да избухне.“

— Светът съвсем не е толкова добър. Той е построен върху кръв и мизерия, в основата му има твърде много кости. В цялата му история почти няма да се намерят години без насилие — имам предвид официално организирано насилие в някое кътче на земното кълбо.

— Зная какво си мислите — примири се Крофърд, — мислите, че е време да започнем реорганизация.

— Горе-долу.

— Добре тогава — съгласи се Крофърд. — Да набележим основните линии на тази реорганизация.

— Как мога да направя това? Нямам нито знанията, нито пълномощията. Самият аз не съм в състояние да встъпя в контакт, а и никакви мутанти, ако те наистина съществуват, никога не са се опитвали да влязат в контакт с мен.

— Но приборите потвърждават съществуването на мутантите, а вие сте един от тях.

— Защо сте така сигурен? — попита Уикърс.

— Не ми вярвате — констатира Крофърд. — Смятате ме за предател, смятате, че предвиждам поражението и съм дотичал при вас с развяно бяло знаме, за да докажа на новия ред, че съм мирен човек и искам да сключа сепаративен договор, без да ме е грижа за другите. Така мутантите може и да ме запазят, поне като забавна играчка.

— Ако искате да знаете истината — каквото и да предприемете, всички вие сте обречени.

— Е, не съвсем — възрази Крофърд. — Можем да се борим и сме в състояние да причиним доста усложнения.

— Как? Спомнете си, Крофърд, че имате само тояги.

— Имаме отчаянието си.

— Тояги и отчаяние? Толкова ли е много това?

— Имаме и секретно оръжие.

— Но нали не само вие го имате?

Крофърд кимна.

— Да, то не е всесилно. Затова именно съм тук.

— Ще вляза в контакт с вас — съгласи се Уикърс. — Обещавам. Това е най-многото, което мога да направя. Ако сметна, че сте прав, ще вляза в контакт с вас.

Крофърд стана тежко.

— Страхувате се — каза Уикърс. — Изпълнен сте със страх, както в деня на първата ни среща.

— Вярно е, живея в постоянен страх. Още повече, че с всеки изминал ден положението се влошава.

— Двама наплашени мъже — каза Уикърс. — Две десетгодишни момчета, побягнали в тъмнината.

— И вие ли?

— Разбира се. Нима не виждате? Целият треперя.

— Не, не виждам. В известен смисъл, Уикърс, вие сте най-хладнокръвният човек, когото съм срещал.

— И още нещо — спомни си Уикърс. — Вие говорехте за един мутант, когото сте можели да хванете.

— Да.

— Вие, разбира се, няма да ми кажете кой е той?

— Няма да кажа — потвърди Крофърд.

— Така си и мислех.

Килимът като че ли помръдна и в стаята отново се появи пумпалът. С тихо бръмчене той се въртеше бавно около оста си, така че се виждаше колко неравно е изрисуван. Пумпалът се върна.

Те стояха и гледаха, докато той съвсем не замря на пода.

— Той е бил там — констатира Крофърд.

— И се върна — уточни Уикърс.

Крофърд затвори вратата след себе си и Уикърс остана в студената, обляна от ярка светлина стая, с неподвижния пумпал на пода, като се вслушваше в отдалечаващите се стъпки.

25

Стъпките утихнаха. Уикърс се приближи до телефона, вдигна слушалката, набра номера и зачака. Чуваше как по линията си говорят телефонистките, като повтаряха повикването му. Гласовете им бяха слаби.

Ан трябваше да бъде предупредена. Разполагаше с малко време — разбира се, че ги подслушваха. Да я предупреди и да я накара да направи това, което е необходимо. Тя трябваше да напусне жилището си и да се скрие преди да дойдат за нея.

Той ще каже:

— Ан, можеш ли да направиш нещо за мен? Без да задаваш въпроси, без да питаш защо?

Той ще каже:

— Помниш ли къде разпитваше за печката. Нека да се срещнем там.

И още:

— Изчезвай от апартамента. Изчезвай и се скрий. Скрий се. Веднага. Не след час и даже не след пет минути. Затвори телефона и излез.

Тя трябваше да направи бързо всичко, без колебания и спорове.

Не можеше да й каже: „Ан, ти си мутант.“ Тя щеше да започне да изяснява какво значи това, как е разбрал и хората на Крофърд щяха да успеят да я хванат.

Тя трябваше да тръгне като му се подчинява сляпо. Но ще се съгласи ли да го направи?

Изпоти се от вълнение. При мисълта, че тя ще поиска обяснение и няма да пожелае да тръгне без да разбере причините, започна да го тресе и почувствува как струйки студена пот се стичат по гърба му. Телефонът вече звънеше в нейния апартамент. Представи си разположението на стаите, телефона на масичката край дивана — ето, тя пресича стаята, всеки момент ще чуе гласа й.

Телефонът продължаваше да звъни.

Отговор нямаше.

Телефонистката се намеси:

— Номерът не отговаря.

— Опитайте се да позвъните на друг номер — помоли той и издиктува номера в кантората.

И пак зачака като се вслушваше в сигналите.

— И този номер не отговаря — уведоми го телефонистката.

— Благодаря — промърмори Уикърс.

— Да повторя ли повикването?

— Не — каза Уикърс. — Анулирайте го, ако обичате.

Налагаше се да изработи план за действие. Преди всичко, трябваше да си изясни положението на нещата. По-рано беше по-лесно — достатъчно беше да се убеди, че всичко е игра на въображението, че той самият и светът наоколо са се побъркали и ако без много мислене следва естествените събития, всичко ще се нареди.

Сега вече не можеше да прави пропуски.

От днес трябваше да повярва на всичко, което преди малко в тази стая му бе разкрил Крофърд, колкото и невероятно да изглеждаше то.

Трябваше да повярва в невероятното изменение на човешката природа и на разделения враждебен свят. Трябваше да повярва в приказната страна на своето детство и ако наистина беше мутант, приказната страна ставаше отличителен знак, по който щеше да разпознае своите събратя, а те — него.

Опитваше се да проникне в тайния смисъл на разказаното от Крофърд, да свърже всичко в едно, но не можеше — съществуваха твърде много неизвестни фактори.

Съществуваше свят на мутантите — мъже и жени на по-висока степен в развитието им от обикновените хора. Мутантите бяха надарени с такива качества и мислеха с такива категории, за които обикновените хора даже не подозираха. Това беше следваща стъпка в развитието на човека, следващата степен на еволюцията. Човешката раса продължаваше да се развива.

— И само Бог знае — рече Уикърс в пустотата на стаята, — нужно ли му е такова движение напред.

Малкото сдружение на мутантите съдействуваше за развитието на човешкия род, но работеха тайно, защото беше достатъчно само да

се разкрият пред нормалните хора и те щяха да въстанат срещу тях, да ги разкъсат само защото не са като другите.

В какво се криеше разликата? Какво и как можеха да правят те?

Знаеше нещичко — вечномобила, вечните бръснарски ножчета, вечните електрически крушки и синтетичните въглеводороди.

Какъв фактор действуваше още? Трябваше да съществува още някакъв фактор.

Намеса, както говореше Хортън Фландърс, люлеейки се в креслото на терасата. Нечия намеса помагаше на човечеството да върви напред и по някакъв начин да унищожава горчивите плодове на своето едностранно развитие. Уикърс знаеше, че отговор можеше да даде само Хортън Фландърс, но къде да го намери?

— Трудно е да ги хванем — бе констатирал Крофърд. — Звъните на вратата и чакате. Пишете им и чакате. Проследявате ги и чакате. Но те никога не са там, където си мислите. Те са на съвсем друго място.

„Преди всичко — помисли Уикърс, — трябва да се махна оттук и да се постарая да стана неуловим.

Второ, трябва да намеря Ан и да й помогна да се скрие.

Трето, трябва да намеря Хортън Фландърс и дори да не иска да говори, да изтръгна от него признание.“

Взе пумпала, слезе долу и върна ключа. Администраторът му връчи сметката.

— Тук има бележка за вас — каза той, поставяйки ключа на мястото му. — Остави я човекът, който беше при вас.

Уикърс взе плика и извади сгънато на четири листче.

— Странно — подметна администраторът. — Нали той току-що говори с вас.

— Да — съгласи се Уикърс, — много странно.

Той прочете бележката:

„Не използувайте вечномобила. И мълчете, каквото и да се случи.“

Това наистина беше странно.

26

Държеше курс срещу изгрева. Пътят беше пуст и колата летеше напред безшумно като птица, само на завоите гумите свистяха по асфалта. На седалката до него, в такт с движението, се поклащаше пумпалът.

Смущаваха го два момента, само два момента.

Трябваше да спре при къщата на Престън.

И не биваше да използува колата.

И едното, и другото бяха съвършено абсурдни, затова се ядосваше на себе си. Натисна до край педала на газта и свистенето на гумите на завоите се превърна в писък.

Налагаше се да спре при къщата на Престън и да изпробва пумпала. Чувствуваше, че трябва да постъпи точно така, но колкото и да се ровеше в паметта си, не намираше основания за подобно решение. Ако пумпалът работеше, щеше да се задвижи където и да е. И все пак някаква дълбока увереност му подсказваше, че мястото за провеждане на опита не е без значение. Беше убеден, че къщата на Престън безспорно крие нещо у себе си. Тя можеше да бъде ключовия момент, ако във всичките тези истории с мутантите имаше изобщо ключов момент.

„Нямам много време — съобрази той. — Какво има да му мисля? Не бива да губя нито миг. Преди всичко, налага се да се върна до Ню Йорк, за да намеря и скрия Ан.“

Другият мутант, за който спомена Крофърд, трябваше да е Ан, но в случая, както с къщата на Престън, нямаше нито основания, нито доводи да се смята, че Ан Картър е мутант.

„Основания, доводи, доказателства — мислеше си той. — И какво още? Обикновени логически разсъждения, помогнали на човека да построи своя свят. Дали човекът има друга мярка, позволяваща му да отнесе системата от причини и следствия към детските забавления, с помощта на които хората са постигали много неща, макар в редица отношения те да са престанали да ги удовлетворяват? Как да различи

истината от лъжата, доброто от злото, без да прибягва към досадно изброяване на доказателства? Интуицията? — Това е близко до женската непоследователност. Предчувствията? — Чисто суеверие.

А всъщност какво представляват непоследователността и суеверието? Много години изследователите се занимаваха с извънсетивното възприятие, с онова шесто чувство, което човекът така и не можа да развие у себе си.

Ако е възможно извънсетивното възприятие, защо да не допуснем съществуването и на други способности — психокинетичния контрол над предметите, предсказване на бъдещето, възприемане на време, различно от хода на стрелките по циферблата, познания и използуване на неизвестни измерения на пространствено-времевия континиум.

Пет сетива: обоняние, зрение, слух, вкус и осезание. Петте сетива, които човекът познава от незапомнени времена! Дали не е възможно да са повече? Не е изключено у човека да са заложени и други, които просто чакат своето развитие. Той се изменя толкова бавно по своя еволюционен път. Но едва ли развитието на човешкия интелект и човешките сетива е спряло. А ако е така, защо да не се появи шесто чувство, седмо, осмо и т.н.?

Може би така е станало и с мутантите? — питаше се Уикърс. — Неочаквано са се развили помощни и само наполовина осъзнати сетива?

Такава мутация е логична и тя трябваше да се очаква.“

Носеше се покрай села, дълбоко спящи в този предутринен час, покрай ферми, които изглеждаха напълно разголени в разсеяната светлина на зората.

„Не използувайте вечномобила си“ — пишеше в бележката от Крофърд. Безсмислица. Защо трябва да се откаже от колата? Да се довери на думите на Крофърд? И какъв е той? Враг? Но понякога постъпките му говореха за обратното.

И все пак нямаше основания да се отказва от колата. Но и в нея не се чувствуваше добре. Както нямаше и причини да спира при къщата на Престън, но твърдо знаеше, че е направил грешка като не спря там.

Нямаше доказателства, че Ан е мутант, но беше сигурен, че тя е мутант.

Носеше се срещу утрото. Над рекичките, покрай които минаваше, мъглата се вдигаше. На изток се появиха първите слънчеви лъчи, започнаха да се мяркат крави, появиха се първите редки коли.

Изведнъж усети, че е гладен и му се спи, а не искаше да спира. Ако съвсем му се приспеше, щеше да се наложи да отдъхне.

Но все пак трябваше да се подкрепи. В някой близък град ще спре, за да закуси. А една-две чашки кафе ще прогонят съня.

27

Градът не беше малък — имаше много кафенета. Работниците от сутрешната смяна бързаха за работа.

Той избра ресторант, който му се стори чист, и намали скоростта като търсеше място за паркиране. Успя да паркира на цяла пряка от ресторанта.

Излезе от колата и я заключи. Беше доста хладно — както се случва понякога в ранно лятно утро. „Ще хапна нещо — реши той. — Няма да бързам, ще отдъхна и после ще позвъня на Ан. Може би ще я хвана. Ще съм по-спокоен, ако тя е в течение на нещата и успее да се скрие. По-добре ще е, вместо да се срещат в магазина, където продават къщите, тя да отиде при тях, нищо чудно да й помогнат. Каквото и да стане, трябва да говоря с Ан бързо и твърдо, за да я накарам да повярва и то без излишни въпроси.“

Вървеше надолу по улицата и влезе в ресторанта. Имаше много свободни места, изглежда тук не използуваха масите. Всички посетители се бяха скупчили на бара. И Уикърс се настани на един от свободните столове при останалите.

До него седеше грамаден на ръст работник, с избеляла риза и измачкан комбинезон; наведен над чинията, той шумно сърбаше каша, като работеше с лъжицата така, сякаш се стараеше да осигури непрекъснат поток между чинията и устата си. От другата му страна седеше човек със сини панталони, бяла риза и старателно завързана вратовръзка; носеше очила и четеше вестник. Имаше вид на счетоводител — човек, който умее да борави с цифри и се гордее с умението си.

Приближи се сервитьорката и избърса с кърпа бара пред Уикърс.

— Какво ще желаете? — безразлично попита тя, като сля в едно цялата фраза.

— Палачинка — поръча Уикърс, — и парче шунка.

— Кафе?

— И кафе — кимна Уикърс.

Тя донесе храната и Уикърс започна да яде — в началото припряно поглъщаше големи хапки от палачинката, обилно полята със сироп, но след като утоли първоначалния си глад, продължи по-бавно.

Човекът в комбинезона стана и излезе. Мястото му зае слабичка млада жена, чиито клепачи се затваряха от умора. „Някаква секретарка — помисли Уикърс — дремнала час-два след цяла нощ танци.“

Той почти свърши с храненето, когато от улицата се чуха викове и тропот на бягащи крака.

Жената до него се завъртя на стола и погледна през прозореца.

— Всички тичат — осведоми го тя. — Интересно какво ли е станало?

На вратата се появи човек и извика:

— Там намериха вечномобил.

Хората наскачаха от местата си и се втурнаха към вратата. Уикърс бавно ги последва.

„Намериха вечномобил“ — извика човекът. Единствената такава кола, която биха могли да намерят, е неговата, паркирана недалеч на улицата.

Тълпата беше преобърнала колата по средата на платното, чуваха се крясъци, размахваха се юмруци. Някой хвърли паве и то се удари в метала с рязък звук, сякаш в ранния утринен час изгърмя топовен изстрел.

Друг замери с камък остъклената врата на железарския магазин и през счупеното стъкло отвори вратата. Вътре нахлуха хора и въоръжени с чукове и брадви, се върнаха на улицата. Тълпата отстъпи, за да им направи място. Чуковете и брадвите заблестяха в косите лъчи на слънцето. Стъклата се пръснаха. Улицата се изпълни с метален грохот.

Уикърс застина до вратата на ресторанта, чувствайки спазми в стомаха си — гледката направо го потресе. Крофърд беше написал: „Не използувайте вечномобила.“

Ето какво означаваше предупреждението му.

Крофърд знаеше какво ще се случи с всеки вечномобил, намерен на улицата.

Крофърд знаеше и го предупреди.

И така, приятел ли е, или враг?

Уикърс протегна ръка и докосна с длан тухлената стена. Допирът до тази грапава повърхност го върна към действителността: озлобената освирепяла тълпа правеше неговата кола на сол.

„Те знаят“ — помисли си той.

Казали са им за мутантите и те са ги намразили.

Разбира се, че са ги намразили.

Те не могат да не ги мразят — самото съществуване на мутантите поставяше хората на по-долното стъпало, те ставаха неандерталци пред лицето на завоевателя, въоръжен с лъкове и стрели.

Обърна се и тръгна към ресторанта; вървеше бавно, готов да хукне веднага, ако внезапно извикат зад него или ако нечия ръка докосне рамото му.

Човекът с очилата и с черната вратовръзка беше оставил вестника си до чинията. Уикърс го взе, решително заобиколи бара и бутна вратата към кухнята. Там нямаше никой. Прекоси я бързо и излезе през задната врата в пресечката.

Тръгна по нея, сви в тесен проход между две сгради и излезе на друга улица. Пресече я, зави един път и после — още веднъж.

„Те ще се отбраняват — предупреждаваше го Крофърд в хотелската стая миналата вечер, седнал на скърцащия под неговото масивно тяло стол — те ще се отбраняват със средствата, с които разполагат.“

И ето, че те започнаха да се отбраняват. Грабнаха тоягите си и се хвърлиха в бой.

Видя двор, намери уединена пейка, скрита в храсталака и започна да преглежда взетия от ресторанта вестник.

Погледна първата страница и намери това, което търсеше.

28

Заглавието гласеше:

„ГОНЯТ НИ!“

Отдолу — подзаглавие:

„РАЗКРИТ Е ЗАГОВОР НА СВРЪХХОРА“

И по-нататък:

„Расата на свръххората е сред нас; тайната на вечните бръснарски ножчета е разкрита“.

И съобщение:

"ВАШИНГТОН (спец. кор.)

„Човечеството се оказа пред лицето на най-голямата за всички времена опасност — всеобщото превръщане в роби“ — се казва в съвместно изявление на ФБР, на Обединения комитет на началник-щабовете и на вашингтонския отдел на Международното икономическо бюро.

Съвместното изявление бе направено на пресконференция на президента. Аналогични изявления следваха от Лондон, Париж, Мадрид, Рим, Кайро.

В изявлението се говори за появата на нова раса хора, наречени „мутанти“, които се опитват да наложат властта си над света.

В дадения случай под мутант се разбира човек, претърпял внезапни резки изменения на изходните наследствени форми. Тези изменения не се отнасят до физическото състояние, така че мутантът не може да се различи от обикновените хора, а до развитието на особени способности, които отсъствуват у обикновените хора. (За явлението мутация виж статията на стр. 1.)

В изявлението (пълният текст е публикуван на четвърта страница) се съобщава, че мутантите са подели кампания за унищожаване на световната икономическа система чрез производство на стоки като вечните бръснарски ножчета, електрическите крушки, вечномобилите, сглобяемите къщи и т.н., които се продават чрез така наречените магазини „Последна дума на техниката“.

Многогодишните официални и частни изследвания показват, че мутантите водят организирана кампания за установяване на контрол над целия свят. Настоящото изявление по повод създалата се ситуация, отбелязва се по-нататък, е резултат на внимателно проучване на представените данни.

Изявлението призовава населението на Земята без да прекъсва своята всекидневна дейност и без да изпада в паника, да се обедини против заговора.

„Това не бива да бъде причина за страхове — се казва в изявлението, — още повече, че вече са взети контрамерки.“

Но в изявлението нямаше конкретни факти за предприетите действия. На въпрос на журналисти по този повод, официалните власти съобщиха, че конкретните мерки не подлежат на разгласяване от съображения за сигурност.

„За целите на борбата с мутантите — се казва още в изявлението, — всеки гражданин е длъжен да спазва

следните правила:

1. Да запази спокойствие и да не се поддава на паника.

2. Да се въздържа от използуването на стоки, произведени от мутантите.

3. Да се откаже от придобиването на всякакви стоки, произведени от мутантите.

4. Незабавно да съобщава на ФБР за всички подозрителни обстоятелства, които биха могли да имат отношение към създалата се ситуация.“

(Продължение на стр. 11)

Уикърс не разгърна на единадесета страница, а реши да разгледа по-внимателно първата.

Тук се изясняваше явлението мутация и беше цитиран пълния текст на изявлението. Освен това в статията на някакъв професор-биолог се обсъждаха възможните причини и следствия от мутацията. Имаше и около дузина съобщения.

Започна да чете:

НЮ ЙОРК (Асошиейтед прес)

Днес по улиците на града преминаха тълпи от хора, въоръжени с брадви и стоманени лостове. Те нахлуваха в помещенията на магазините „Последна дума на техниката“ като унищожаваха намиращите се там стоки и инсталации. Продавачите, обаче, не се намираха в магазините. Единствената човешка жертва няма отношение към мутантите.

ВАШИНГТОН (ЮПИ)

Днес рано сутринта разярена тълпа уби шофьора на вечномобил и унищожи колата.

ЛОНДОН (Интернешънъл нюс сървис)

Днес правителството прие решение да постави охрана около жилищните квартали, където се намират сглобяемите домове, построени, както се предполага, от мутантите. Собствениците, казва се в решението, са

придобили тези къщи, без да подозират нищо и по никакъв начин не са свързани със заговорниците. На охраната е наредено да защитава тези честни граждани и техните съседи от необузданата ярост на тълпата.

СЕН МАЛО, ФРАНЦИЯ (Ройтер)

Днес сутринта на един уличен стълб е намерен труп на човек. На врата на обесения има табелка с надпис „Мутант“.

Вестникът падна от ръцете му. Уикърс гледаше тъпо как се разстила върху пясъка.

А утринният поток коли вече изпълваше улиците. Момченце си играеше с топка до оградата. Над поляната кръжаха гълъби.

„Всичко е както обикновено — помисли си той. — Обикновено човешко утро. Хората бързат за работа, децата играят, гълъби гугукат по тревата.“ Ала зад видимото спокойствие бушуваше вълна от жестокост. Настоящето се бе стаило зад фасадата на цивилизацията. То се готвеше да изскочи от засадата и да се вкопчи в гърлото на бъдещето. Да се вкопчи в гърлото на Уикърс, в гърлото на Ан, в гърлото на Хортън Фландърс.

Слава богу, засега не свързват появата му в града с колата. Но всеки момент ще се случи. Един ще си спомни, че го е видял зад кормилото на онази кола, а друг — че не се е втурнал с посетителите на ресторанта, за да се присъедини към тълпата, унищожаваща колата.

Засега беше в безопасност, но нямаше представа колко дълго щеше да продължи така. Какво да прави? Той се замисли.

Да вземе ли друга кола и да продължи пътя си? Само че не знаеше как да направи това… Във всички случаи, имаше нещо неотложно, което изискваше незабавни действия. Налагаше се да намери пумпала. Остави го в колата и сега трябваше да се върне за него.

Струваше ли си да рискува?

Уикърс не виждаше особен смисъл в такъв риск. Нещо повече — това граничеше с безумие. Но той знаеше, че е длъжен да опита.

Нали Крофърд го съветваше да не ползува колата. Но тогава той не взе предвид бележката и сега можеше само да се разкайва. Въпреки

здравия разум не се оказа прав. В дадения случай логиката го подведе, а инстинктът, предчувствието или интуицията му — както и да се нарича това, му подсказваха верния път.

Припомни си своите размишления за възможностите на човешкия мозък, за неговата способност да предсказва, която понякога бе много по-силна от разума и логиката. Може би това е една от странните особености на мутантите?

И вероятно именно това чувство, противоречащо на логиката и разума, го караше да търси пумпала.

29

Движението беше спряно и по цялата дължина на улицата стояха полицаи, въпреки че вече нямаше нужда от тях. Тълпата се бе успокоила. Обезобразената изпочупена кола лежеше с колелата нагоре като издъхнала крава в царевична нива. Разбитите стъкла хрущяха под краката на любопитните зяпачи.

Уикърс се смеси с тълпата и си проби път към колата. Предната врата беше изкъртена и се търкаляше по паважа. Нямаше почти никаква надежда да намери пумпала. А даже и да беше тук — как можеше да си го прибере? Може би ако застане на колене и се престори, че се интересува от таблото за управление?

Няколко пъти обиколи колата с преструвано равнодушен вид като коментираше със зяпачите. Въртя се, въртя се, докато се добра до вратата. Наведе се и погледна вътре, но пумпалът го нямаше. Клечеше с протегнат врат и докато обсъждаше арматурното табло и скоростната кутия, се озърташе за злополучната играчка.

Пумпалът беше изчезнал. Уикърс стана и отново се смеси с тълпата, но не спираше да оглежда паважа — пумпалът можеше да е паднал от колата и да се е търкулнал настрани. Разгледа канавките от двете страни на улицата, платното — пумпалът бе пропаднал в дън земя.

И така, пумпалът беше изчезнал, беше изчезнал преди той да успее да провери неговите удивителни свойства.

Два пъти той бе ходил в приказната страна — първия път като дете, а втория път — като младеж, когато се разхождаше из заветната долина с Катлийн Престън. Вероятно тази долина можеше да бъде и в съвсем друга приказна страна. По-късно, когато отново пожела да се срещне с Катлийн и му казаха, че тя е заминала, той се обърна с гръб към вратата и с несигурни крачки пресече терасата.

„Момент — сепна се той, — наистина ли се обърнах с гръб към вратата и пресякох терасата с несигурни крачки?“

Напрегна паметта си и си спомни тихия глас на човека, който съобщи, че Катлийн е заминала, а после добави:

— Влез, момче. Искам да ти покажа нещо.

Тогава влезе в грамаден вестибюл с тъмни сенки в ъглите, с картини по стените и с величествено стълбище към горния етаж. След това някой разговаря с него.

Какво му каза онзи човек?

Или се бе случило нещо?

Как стана така, че именно момента, който трябваше да запомни завинаги, изплува след толкова години забрава, също както и спомените за неговата детска среща с приказната страна.

А така ли беше станало наистина?

„Това — призна си той, — не мога да реша.“

Обърна се и тръгна надолу по улицата край полицая, който си играеше с палката и поглеждаше с усмивка към тълпата.

На площадката играеха деца. Някога и той играеше така до самозабрава, наслаждавайки се на топлите слънчеви лъчи и усещаше как по тялото му пробягват радостни тръпки. Понятието време не съществуваше. Всяка цел се поставяше за няколко минути, рядко за час. Всеки ден беше цяла вечност и животът нямаше край…

В страни един малчуган се занимаваше с някаква играчка. Подхвърли я нагоре и я пое, изтръпнал от щастие. Слънцето обагри предмета и дъхът на Уикърс секна.

Това беше неговият пумпал!

Слезе от тротоара и с усилие пресече площадката.

Децата не го забелязваха или просто не искаха да го забележат. Нали възрастните или не съществуват за техните игри, или присъствуват в тях само като дружелюбни обекти.

Уикърс спря до малчугана с пумпала.

— Здравей, малкия.

— Здравей.

— Какво е това?

— Намерих го — застана нащрек момчето.

— Красиво нещо — подхвана Уикърс. — Ще ми се да го купя.

— Не го продавам.

— Ще ти дам цял куп пари — настоя Уикърс.

Момчето го погледна с интерес.

— Ще стигнат ли за велосипед?

С крайчето на окото Уикърс забеляза, че застаналият на тротоара полицай го погледна и се насочи към площадката.

— Вземи — разбърза се Уикърс.

Грабна пумпала и хвърли смачканите пари върху коленете на момчето, изправи се и се втурна към пресечката.

— Ей, вие! — извика полицаят.

Уикърс продължи да бяга.

— Ей, вие! Спрете или ще стрелям!

Разнесе се изстрел и Уикърс чу свистенето на куршума над главата си. Не беше възможно полицаят да знае кой е той, но сутрешният вестник бе наплашил всички.

Дотича до най-близката сграда и се скри зад ъгъла. Не можеше да остане в пресечката и сви в тесния проход между две сгради. След завоя разбра, че е сбъркал — проходът излизаше на улицата, където лежеше обезобразената му кола.

Зърна отворен прозорец на мазе и без дори да има време да помисли, осъзна, че това е неговото единствено спасение. Прецени разстоянието и скочи. Когато се озова в мазето, усети остра болка в гърба. Изглежда беше засегнал рамото си и в същия момент удари главата си в нещо — тъмнината се взриви в милиони звезди. Дъхът му секна, просна се на пода и изпусна пумпала, който се изтърколи някъде встрани.

Накрая му се отдаде да застане на четири крака. Запълзя към пумпала. Натъкна се на водопроводна тръба и с труд се изправи на крака. Гърбът му кървеше, а главата му бучеше. За известно време беше в безопасност.

Откри стъпала и се заизкачва по тях. Разбра, че се намира в помещението зад железничарския магазин. Там бяха струпани рула арматурно желязо, ламарина, кашони, опаковани кюнци и навито манилско въже.

Седна зад един сандък и се оказа в кръг от слънчева светлина, прокраднала се през прозореца над главата му. От улицата се чуваше тропот от бягащи крака и викове. Отново се спусна долу и се притисна до грапавите дъски, сдържайки дъха си, защото се страхуваше, че ще се издаде, ако някой влезе тук.

Трябваше на всяка цена да намери изход. Остане ли тук — ще го открият. Полицията и жителите ще претърсят квартала. Тогава те вече ще знаят кого преследват. Момчето ще каже, че е намерило пумпала край колата, някой ще си спомни как той е паркирал и сервитьорката от ресторанта ще си спомни за него. От тези откъслечни сведения ще разберат, че беглецът е шофьорът на разбития вечномобил.

Представи си какво ще стане, ако го хванат. Добре помнеше съобщението от Сен Мало за обесения на уличния стълб.

Но пътища за бягство нямаше. Нямаше как да излезе на улицата — там го търсеха. Можеше да се върне в мазето, но това не променяше нещата. Можеше да опита да се прокрадне в магазина, като си даде вид, че е купувач, влязъл да избере пушка или инструменти и после да излезе на улицата. Съмняваше се обаче, че това ще му се отдаде.

Алогичното поведение не го доведе до никъде. Логиката и разумът излязоха победители — засега те оставаха главните фактори, управляващи човешкия живот. Не съществуваше никаква възможност за бягство и от слънчевото ъгълче зад сандъка.

Не съществуваше никаква възможност за бягство, освен…

Той отново бе намерил пумпала. Пумпалът беше с него.

Изобщо нямаше никаква възможност за бягство, никаква, освен ако не сработеше… пумпалът.

Постави пумпала на земята и го завъртя бавно, натискайки дръжката. След това го засили с бързо движение на ръката и го пусна. Пумпалът забръмча. Премести се по-близо, взрян в цветните ивици. Те се появяваха и изчезваха в безкрайността и той се питаше къде отиват. Така съсредоточи вниманието си върху пумпала, че забрави за всичко наоколо.

Пумпалът не сработи. Уикърс протегна ръка и спря заклатилата се играчка.

Опита още веднъж.

Трябваше пак да стане осемгодишен малчуган. Отново да се върне в детството си. Да очисти мозъка си от всички грижи, присъщи на възрастните, от зрелостта, да се превърне в дете. Помисли за игрите на плажа, за съня под дървото, за нестабилния пясък под босите крака. Закри очи и улови частица от своето детство в цветове и миризми.

И отново не откъсваше поглед от ивиците, и отново цял потъна в тяхното появяване и изчезване.

И пак не излезе нищо. Пумпалът се заклати и спря.

Смразяваща мисъл прониза Уикърс — не беше в състояние да забравя времето. Той бързаше.

А нали детето няма представа за време. Времето не съществува за него.

За да стане отново дете, получило току-що като подарък нова блестяща играчка. Насили се да забрави, че всяка минута му е скъпа.

И отново завъртя пумпала.

Почувства уюта на дома, майчината любов, видя разхвърляните по пода играчки и книжките, които му четеше неговата баба, когато идваше на гости. Гледаше пумпала с наивен възторг и се взираше в ивиците — те изчезваха и се появяваха, появяваха се и изчезваха, появяваха се и изчезваха…

Пропадна надолу с почти цял фут и се оказа на върха на един хълм. На мили наоколо се разстилаше равнина — просторна страна с ливади, горички и виещи се реки. В краката му бавно се поклащаше пумпалът.

30

Девствена долина, без никакви следи от човешка дейност се простираше от хоризонт до хоризонт. Само повеите на вятъра галеха тази недокосвана земя като пробягваха от единия до другия й край.

От височината на хълма в далечината Уикърс забеляза движещи се тъмни петна и разбра, че са стада бизони. Към него тичаха три вълка, но щом го видяха, се обърнаха назад и побягнаха надолу по склона. В синьото безоблачно небе самотна птица изписваше величествени кръгове. До Уикърс стигна рязък птичи писък.

Пумпалът не го подведе. Сега, в безкрайната страна на вълци и бизони той беше в безопасност. Изкачи се по-високо по хребета, за да огледа още веднъж наоколо. Нищо не говореше за близост на човешки дом — не виждаше нито пътища, нито струйки дим, плъзнал към небето.

Погледна към слънцето и се опита да определи къде е запад. Прецени, че все още е сутрин. Ако грешеше и денят преваляше, след няколко часа тъмнината щеше да обгърне равнината. А му се искаше при настъпването на тъмнината да бъде на безопасно място.

Мислеше си, че ще попадне в приказната страна, ала тази страна съвсем не беше приказна. „Достатъчно беше да размисля сериозно — съобрази той — и щях да разбера, че няма такава страна. Мястото, където попаднах като дете, естествено, не е било приказна страна.“ Пред него се разстилаше нов просторен свят, безлюден, може би дори опасен, но тук беше по-добре, отколкото в складовото помещение на железарския магазин в непознатия град, където хората го преследваха, за да го обесят.

Напусна стария познат Свят и се оказа в нов странен Свят. Ако тук няма хора, ще му се наложи да разчита единствено на себе си.

Седна, обърна наопаки всичките си джобове и внимателно огледа съдържанието им. Половин пакет цигари; три кибритени кутии, едната е почти празна; джобно ножче; носна кърпа; портфейл с десет долара; няколко цента; ключът от вечномобила; връзка ключове от къщата,

писалището и от още някъде; писалка, сгънати на две листчета за пътни бележки — това е. Огън и средства за защита плюс няколко безполезни метални дреболии. Ето всичко, с което разполагаше. И ако Светът е безлюден, с това трябва да се храни, да се защитава, да си осигури подслон, а с течение на времето — и да се облича.

Запали цигара и реши да осмисли случилото се, но можа да се съсредоточи само върху необходимостта да пести цигарите, бяха останали само половин пакет и нямаше откъде да вземе други. Това беше чужда страна, впрочем, не съвсем чужда — та нали се намираше на Земята, на старата, обикновена Земя, до която още не се бе докоснала човешка ръка. Дишаше въздуха на Земята, виждаше ливадите и небето й, нейните животни. Това беше светът на древната Земя. С необработени почви и непипнати съкровища.

Тази страна не беше чужда, пумпалът не го е захвърлил в друго измерение, пък и право да си каже, оказа се, че пумпалът няма нищо общо с това. Пумпалът не играеше никаква роля. Пумпалът се яви само като средство за концентрация на вниманието, хипнотизираща играчка, която позволи на мозъка да извърши нужната работа. Пумпалът му помогна да попадне в тази страна, но само мозъкът му и присъщите му особени способности го прехвърлиха от старата позната Земя в този странен девствен свят.

Беше чувал и чел за нещо подобно…

Опитваше се да си спомни къде.

Статия във вестника. Или откъслечен разговор. Или телевизионно предаване.

И накрая си спомни. Статията на някакъв бостънски учен, май че доктор Олдридж, в която се говореше, че един свят изпреварва нашата планета със секунда, друг изостава от нея със секунда. Така цяла верига от Светове следват един след друг като хора, които пристъпват по снега стъпка в стъпка и образуват непрекъсната линия.

Непрекъсната верига от паралелни Светове следващи един след друг. Пръстен около Слънцето.

Тогава не дочете статията, нещо го отвлече и захвърли вестника. А сега съжаляваше. Твърде възможно беше Олдридж да е прав. Този Свят можеше да следва старата, позната Земя и да бъде поредното звено от безкрайната верига Светове.

Опита се да си представи принципа на веригата от Светове, но не успя, прекалено много неща не знаеше.

„Да предположим, че се намирам на Земя-2, следваща старата Земя, която току-що напуснах — мислеше Уикърс. — Да допуснем, че топографията на двата свята е достатъчно сходна, макар и не еднаква. Малките разлики ще станат забележими може би едва в деветия Свят. Значи, Земя-2 не трябва да се отличава от старата Земя. Ако там се намирах някъде из Илинойс и тук трябва да съм по земите на някогашния Илинойс.“

Като осемгодишен малчуган се бе натъкнал на градина и на заобиколена от храсти къща. Напълно е възможно и сега да се намира на същата земя. Някога се бе разхождал из заветната долина, която също може да се намира на тази Земя. Следователно тук може да съществува и къщата на Престън, приличаща на гордата къща от земята на неговото детство.

„Това е моята надежда — реши той. — Нищожна, но единствената, която имам.“

Да се добере до къщата на Престън, като се насочи на северозапад. Да измине пеш целия дълъг път, пропътувал го вече с колата от родния си дом. Разбираше колко малка е вероятността да намери къщата на Престън. Дали няма да попадне в капана на този огромен и пустинен Свят? Но той прогони съмненията. Само тази вероятност подхранваше единствената му надежда.

Отново погледна слънцето. То се бе издигнало по-високо, значи беше сутрин. Вече със сигурност знаеше къде е запад — единственото, което трябваше да знае сега.

Скочи на крака и бързо закрачи на северозапад, към своята единствена надежда на този Свят.

31

Дълго преди да падне мрак той си избра място за нощуване в горичката край потока.

Свали ризата си и с помощта на пръти направи от нея примитивен кош за риба. Спусна се към реката и доста бързо се научи да работи с него. След около час на пясъка се мятаха пет средно големи риби.

Почисти ги с джобното си ножче, запали огън само с една кибритена клечка и с гордост си помисли, че от него би излязло добър трапер.

Опече едната риба и я изяде, но не изпита никаква наслада — освен че липсваше сол, неумението му да използува първобитното огнище си каза думата: на места рибата се овъгли, а на места — остана сурова. Той си наложи да я изяде цялата, защото знаеше, че го чакат трудни дни.

Така неусетно настъпи нощта. Примъкна се по-близо до огъня и както беше седнал, заспа. По някое време се събуди и установи, че огънят е почти загаснал, а нощта е станала още по-тъмна. Разпали го отново. Огънят не само топлеше, но и предпазваше. През деня видя и вълци, и мечки, в гъсталака се мярна и гъвкава котешка сянка, но не успя да определи що за животно беше.

Когато се събуди отново, на небето бе пламнала зората. Хвърли няколко съчки в огнището и изпече останалите риби. Изяде едната, а другите напъха в джоба си. Знаеше, че през деня няма да има време за почивка.

Наблизо в храсталака намери дебела, сравнително права тояга и провери дали не е изгнила. Тя можеше да служи за опора при ходене и за оръжие при отбрана. Провери джобовете си и се убеди, че всичко е на мястото си. Главното бяха джобното ножче и кибритът. Уви хубаво кибрита с носната си кърпа и с потника. Ако го завалеше дъжд или се подхлъзнеше в реката, щеше да остане сух. Много се съмняваше, че ще успее да запали огън като удря два камъка един в друг.

Тръгна на път преди изгрев слънце, но вървеше по-бавно от вчера, защото бе разбрал, че главното е умението да се пазят силите. Беше глупаво да се изтощи още в първите дни на дългия преход.

По пладне му се наложи да направи голям кръг, за да заобиколи огромно стадо бизони. За през нощта отново се установи в една горичка. По пътя улови още една риба, а в горичката откри къпинови храсти, така че за вечеря имаше и десерт.

Слънцето изгря и той отново пое на път. Слънцето залезе, пак настъпи ден и той отново беше на път. Измина още един ден, и още, и още…

Ловеше риба, събираше диви плодове. Веднъж се натъкна на току-що разкъсан елен. Хищникът очевидно бе офейкал при приближаването на човека. Отряза си от месото, колкото можеше да носи. Даже без сол бе по-вкусно от рибата. Ядеше го и сурово — като го дъвчеше старателно докато вървеше. Когато миризмата на месото стана нетърпима, наложи се да изхвърли остатъците.

Загуби всякаква представа за времето. Не знаеше колко е изминал и още колко му остава до нужното място и дали изобщо ще го намери.

Обувките му се прокъсаха. Натъпка ги със суха трева и ги омота с ивици плат, отпрани от крачолите на панталоните.

Веднъж, наведен над потока да пие, той видя странно отражение. Беше поразен, осъзнавайки, че вижда собственото си лице обрасло, белязано от умората, лице на човек облечен в дрипи.

Дните следваха един след друг. Той продължаваше да върви на северозапад. В началото изгоря от слънцето, после се покри със загар. Преплава една широка и дълбока река на дънер. Изгуби много време, дънерът едва не се преобърна, но успя да стигне до другия бряг.

Продължаваше пътя си. Нямаше друг избор.

Вървеше през пустинна страна, където нямаше никакви признаци на живот, макар че тези краища бяха подходящи за човека във всяко едно отношение: плодородни земи, морави обрасли с висока трева, вековни гори край бреговете на реките.

И най-сетне, преди самия залез, излезе на билото и видя пред себе си равнина и река, чиито извивки му се сториха познати. Но вниманието му бе привлечено не от реката, а от отражението на

залязващото слънце в нещо метално — далече на хоризонта се извисяваха някакви очевидно метални конструкции.

Засенчи очи с ръка и напрегна взор, за да разбере какво се вижда, но разстоянието беше голямо, а слънцето заслепяваше очите му.

Уикърс слизаше по склона, без да откъсва поглед от металните отблясъци, без да знае да се радва ли, или да се страхува. Те ту изчезваха от погледа му, когато се спускаше в долината, ту отново се появяваха, щом се озовеше на някое било и той се убеди, че това не е мираж.

Накрая различи искрящи от метал сгради, а после и странни предмети, долитащи към тях и отлитащи надалеч. Чувстваше се, че там кипи живот.

Не приличаше нито на град, нито на село. Всичко беше от метал и наоколо нямаше никакви пътища.

Приближавайки се, той различаваше все повече подробности. На една-две мили от постройките се спря и разбра какво е това пред него.

Не беше град, а завод. Огромен завод. Тук непрекъснато долитаха странни предмети — приличаха повече на летящи вагони, отколкото на самолети. Повечето идваха от север и от запад, летяха на малка височина и с малка скорост и се насочваха към площадката за кацане, скрита от погледа му зад група сгради.

Между сградите сновяха същества, но те имаха само далечна прилика с хората. Най-вероятно бяха някакви метални създания, защото блестяха ослепително в последните лъчи на залязващото слънце.

Край всяка постройка се издигаше кула с огромен диаметър и с нещо като чаша на върха. Всички чаши бяха обърнати към слънцето и горяха с червен огън.

Приближаваше се бавно към сградите и едва когато се оказа пред тях разбра колко са огромни. Заемаха гигантска територия. Създанията, които сновяха между тях и извършваха някаква работа, се оказаха роботи.

Някои от машините бяха познати на Уикърс, други — не. Видя носещ се бързо влекач с товар от строителни трупи, а след малко край него профуча огромен кран, чиято кофа дрънкаше на стрелата. Много машини изглеждаха връх на инженерно бълнуване. Всички се движеха с огромна скорост, сякаш бързаха за някъде.

Откри една улица, не, не улица, по-скоро проход между две сгради и тръгна по него, но се стараеше да се държи по-близо до стената, защото тук машините се носеха с бясна скорост.

Озова се до сграда с отворени врати. Внимателно се изкачи на рампата и надникна вътре. Неизвестно откъде бликаща светлина осветяваше помещението. По цялата му дължина бяха наредени работещи машини. Не се чуваше обаче никакъв шум и Уикърс остана поразен. Заводът работеше, но работеше съвършено безшумно. Цареше пълна тишина и само металното подрънкване на прелитащите отвън машини я нарушаваше.

Слезе от рампата и по проходите стигна до площадката, където кацаха и излитаха летящите вагони. Започна да наблюдава приземяващите се и разтоварващи се машини, правилните купчини прясно нарязани строителни трупи, които се подреждаха на влекачите, заминаващи в разни посоки; тук имаше и планини от руда, вероятно желязна — поемаха я други товарни машини, приличащи, както се стори на Уикърс, на пеликани.

Разтовареният вагон мигом излиташе безшумно, сякаш покривът на вятъра го подхващаше и отнасяше във въздуха.

Летящите вагони пристигаха в плътен поток и незабавно се разтоварваха. Огромни машини веднага отнасяха на някъде доставените материали.

„Тези машини се държат като хора“ — реши Уикърс. Това не бяха автомати. Автоматът предполага определени строго редуващи се операции, а вагоните се приземяваха съвсем произволно. Щом вагонът кацнеше, една от машините се приближаваше и го разтоварваше.

„Те приличат на разумни същества“ — помисли Уикърс. И като си го помисли, разбра, че те наистина са разумни. Бяха машини-роботи. Външно те изобщо не приличаха на хора, ала имаха разум и знаеха какво да правят.

Слънцето залезе, а той продължаваше да стои на ъгъла на сградата, загледан в кулите. Техните чаши, до скоро обърнати към залязващото слънце, сега бавно се завъртаха на изток, за да хванат първите му лъчи сутринта.

„Слънчева енергия“ — съобрази Уикърс. Къде беше чул, че се използува слънчевата енергия? А, разбира се, в къщите на мутантите!

Дребничкият продавач обясни на него и на Ан, че при наличието на слънчеви батерии не им трябват нито газ, нито електричество.

И тук използваха слънчевата енергия. И тук машините не познаваха триенето, затова и не вдигаха никакъв шум, както и вечномобилите.

Машините не му обръщаха внимание. Сякаш не го виждаха и не подозираха за присъствието му. Нито една не намали скоростта си, когато го изпреварваше; нито една не зави, за да го заобиколи. Но и нито една не го заплаши.

Слънцето залезе и цялата околност бе обляна от светлина, но той пак не можа да определи къде е нейният източник. Настъпването на нощта не прекрати работата. Летящите вагони — огромни ъгловати, паралелепипедообразни конструкции продължаваха да долитат, да се разтоварват и да отлитат. Машините отнасяха товарите. Дългите редове стругове в сградите продължаваха своя безшумен труд.

„А летящите вагони — замисли се той — също ли са роботи? Най-вероятно — да.“

Отново тръгна напред и пак се притискаше към стените на сградите, за да не се окаже насред пътя.

Откри гигантска площадка за товарене — тук се издигаха планини от прилежно подредени сандъци. Едни машини непрекъснато ги докарваха, други пълнеха с тях летящите вагони. Излезе предпазливо на площадката и огледа затворените сандъци, като се опитваше да определи какво е съдържанието им, но по тях имаше само букви и цифри. Помисли си дали да не отвори някой сандък, но не разполагаше нито с инструмент, нито с увереността, че досега равнодушните към особата му машини няма да се заинтересуват от него, ако започне да им пречи на работата.

Бяха му необходими няколко часа, за да напусне територията на гигантския завод. А когато се отдалечи и се обърна, изпита вълнение пред обляната в светлина работеща грамада.

Нямаше нужда да си задава въпроса какво произвежда заводът. Предварително знаеше отговора. Или бръснарски ножчета, или запалки, или електрически крушки, или къщи, или вечномобили. А може би всичките тези изделия.

Не се съмняваше, че пред него е онзи завод или един от онези заводи, които търсеха Крофърд и Североамериканската корпорация.

И не беше чудно, че техните търсения се оказаха напразни.

32

Стигна до реката късно след пладне. Тази река с островите, обрасли с дървета и пълзящи растения, с пясъчните плитчини, със зловещото шумолене на пълзящите пясъци — той беше сигурен в това — беше река Уисконсин в долното си течение, преди вливането й в Мисисипи. А ако наистина беше така, знаеше накъде да върви. Оттук беше лесно да стигне до крайната цел на пътешествието.

Обзеха го съмнения. Ще намери ли нужното място? В тази страна домът на Престън можеше и да не съществува. Измина толкова много път, а откри само роботи. Тук господстваше сложна машинна цивилизация и нямаше място за хора. Нямаше работа за тях в завод, който не се нуждае нито от ръцете, нито от съобразителността на човека.

В гаснещата светлина на деня спря да пренощува край брега на реката. Дълго седя буден, с поглед, вперен в огряното от лунна светлина сребърно огледало на водата и с чувството за самота. Такава горчива и дълбока самота не бе изпитвал никога.

Настъпи утрото и той отново тръгна на път. Поне ще намери мястото, където би трябвало да е къщата на Престън. Но какво да прави, ако там няма нищо?

Реши да не мисли за това и накрая заспа.

На сутринта се спусна към реката и разгледа по-внимателно скалистия южен бряг. Да, местата очевидно му бяха познати.

Тръгна надолу по течението и скоро в синята мараня различи високата скала близо до мястото на вливането на двете реки, а зад нея — тънка лилава верига от хълмове. Покатери се по-нависоко и дълго изучава с поглед долината, към която бе устремен.

Прекара нощта встрани от реката, а на сутринта намери долината, която водеше към къщата на Престън.

Беше прекосил долината почти на половина, когато тя му стана съвсем позната. Надеждата постепенно се превръщаше в увереност, че върви по позната земя.

Най-после бе намерил заветната долина, където се бе разхождал преди двайсет години.

„Сега — мислеше той — дано само къщата да си е на мястото.“

Прилошаваше му при мисълта, че къщата няма да е там, че като се изкачи по последния склон ще види само мястото, където трябваше да бъде тя. Ще рухне последната надежда и той ще се превърне в изгнаник в родната земя.

Намери пътечка и тръгна по нея. Гледаше как вятърът люлее високите треви, чиито побелели венчета приличаха на пенестите вълни на бурно море. Видя гъсталака от диви ябълки — те не цъфтяха, защото беше вече лято, но бяха същите, които някога беше видял потънали в цвят.

По пътечката заобиколи върха на хълма. И тогава съзря къщата. Краката му се подкосиха, спря се и бързо отмести поглед встрани, после бавно обърна глава и се убеди, че не е жертва на въображението — къщата наистина стоеше на своето място. Къщата стоеше на своето място. Отново пое нагоре по пътечката, забеляза, че тича и се насили да забави крачката. Но се затича отново и вече не се спря.

Добра се до върха на хълма, където стоеше къщата и забави крачката, като се опитваше да нормализира дишането си. И едва сега си помисли на какво ли прилича: брадясал, в дрипи, събрали цялата мръсотия и прах на многодневното пътешествие, със съдрани обувки, привързани с парцали към краката, с остатъци от панталони, неприкриващи даже изподраните му, измършавели колене.

Приближи се към бялата ограда на къщата, спря се пред вратата, облегна се на оградата и започна да разглежда къщата. Тя изглеждаше точно такава, каквато я помнеше — чиста, поддържана, със старателно окосени морави, с цветни лехи, с прясно боядисани дървени части и с керемиди, излъскани през годините от слънцето, вятъра и дъжда.

— Катлийн — произнесе той, като мърдаше с усилие изсъхналите си напукани устни. — Аз се върнах.

Искаше да си представи как изглежда тя след дългите години на раздяла. Не можеше да е останала девойка на седемнайсет или осемнайсет години, каквато я познаваше някога. Сега тя беше жена, примерно на неговата възраст.

Тя ще го види застанал до вратата на оградата и, въпреки неговата брада и дрипи, въпреки многодневното пътуване, ще го

познае, ще отвори вратата и ще тръгне по алеята, да го посрещне.

Вратата се отвори, но слънцето светеше право в очите му и той не можеше да я разгледа, докато тя не слезе от верандата.

— Катлийн — промълви той.

Ала това не беше Катлийн.

Беше човек, когото той не беше виждал никога — неговото почти голо тяло блестеше на слънцето. Щом се приближи, той попита Уикърс:

— Сър, мога ли да ви помогна с нещо?

33

Нещо го дразнеше в този блестящ на утринното слънце човек — може би маниерът му на движение, или маниерът му на говорене. Преди всичко беше без никакви косми. Нямаше един косъм нито на главата, нито по гърдите. И очите му изглеждаха някак необикновени. Те блестяха също както цялото му тяло. Освен това нямаше устни.

— Аз съм робот, сър — поясни блестящият човек при вида на объркания Уикърс.

— А… — провлачи Уикърс.

— Казвам се Айзекая.

— Как сте, Айзекая? — побърза да попита Уикърс, без да знае всъщност какво да каже.

— Добре — отговори Айзекая. — При мен всичко винаги върви добре. С мен не може да се случи нищо лошо. Благодаря ви за вниманието, сър.

— Надявах се да срещна някого тук — обясни Уикърс. — Мис Катлийн Престън случайно да е вкъщи?

Вгледа се в очите на робота, но те не изразяваха нищо.

Роботът попита:

— Не искате ли да влезете в къщата и да почакате?

Роботът отвори вратата на оградата, отмести се встрани и Уикърс тръгна по тухлената пътечка, като отбелязваше за себе си колко бяха избелели тухлите през тези години. Къщата беше в добро състояние. Наскоро измитите стъкла и капаци блестяха, моравата изглеждаше направо обръсната. В лехите с ярки цветя нямаше нито един бурен, а оградата като че ли беше на вечен пост около къщата, нейните ярко бели стълбчета приличаха на дървени войници.

Заобиколиха къщата, роботът се изкачи по малката стълба на черния вход, бутна вратата и покани Уикърс да влезе.

— Надясно, сър, — насочи го Айзекая. — Настанете се и почакайте, моля. Ако имате нужда от нещо — звънецът е на масата.

— Благодаря, Айзекая. — каза Уикърс.

Помещението беше прекалено голямо за антре.

Весели тапети, насред стената — мраморна камина, увенчана с огледало. Тук цареше тишина, една такава официална тишина, която често се оказва предвестник на решаващи събития.

Уикърс седна на един стол и зачака.

На какво се надяваше? Че Катлийн ще изскочи от къщата и радостно ще се затича да го посрещне? И това — след двайсет години раздяла, през които тя не бе получила от него никаква вест? Той поклати глава. Беше приел мечтите си за реалност. Това не можеше да стане. Противоречеше на всяка логика.

Макар че някои събития, противно на същата тази логика, все пак станаха. Къде по-нелогично беше да намери тази къща в този друг Свят? Но той я намери. И сега седеше под покрива й. Не по-малко нелогично беше, че намери забравения пумпал и го използува. Но благодарение на този пумпал той е тук. Седи и се вслушва какво става в къщата.

От съседната стая се чуха тихи гласове и той забеляза, че вратата към нея е леко отворена.

Нямаше други звуци. В къщата цареше утринна тишина.

Стана, приближи се до прозореца, после — до мраморната камина.

Кои се намираха в съседната стая? Защо трябваше да чака? Кого щеше да види зад тази врата и какво щяха да му кажат?

С тихи стъпки, почти на пръсти, той обикаляше из стаята. Спря се до вратата, облегна се на нея и се вслуша, затаил дъх.

Сега различаваше думите:

— …това ще бъде шок.

Нисък, пресипнал глас обясни:

— Шокът е неизбежен. Както и да постъпим, шокът е неизбежен. Каквито и думи да изберем, те все едно ще го наранят.

Отговори му провлечен глас:

— За нещастие ние можем да действуваме само така. Жалко, че не е възможно да ги оставяме в телата, дадени им от рождение.

И пак отново се раздаде деловият, уверен и отчетлив глас:

— Повечето от андроидите реагират добре. Когато разберат кои са, бързо се оправят от шока. Длъжни сме да им обясним всичко.

Впрочем, той е най-подходящият от тримата. И може да се справи с работата и в своето сегашно тяло.

— Струва ми се — проговори пресипналият глас, — че избързахме с Уикърс.

— Фландърс каза, че е необходимо. Той смята, че само Уикърс е способен да обуздае Крофърд.

Раздаде се гласът на Фландърс:

— Сигурен съм, че ще се справи. Той късно се захвана, но бързо тръгна напред. Ние не се церемонихме с него. Отначало направихме така, че „дървеницата“ се провали, той я хвана и започна да мисли. После организирахме заплахата от линчуване. След това той намери пумпала, който му подхвърлихме и се зае да съпоставя всичко. Трябва да го тласнем още един-два пъти…

— А момичето, Фландърс? Как се казва тя?

— Ан Картър — отговори Фландърс. — Подтикнахме и нея, но не така грубо, както Уикърс.

— Как ли ще го възприемат — попита провлеченият глас, — когато разберат, че са андроиди?

Уикърс се отдръпна от вратата и бавно се отдалечи. Вървеше пипнешком, без да вижда нищо, като из тъмна, претрупана с мебели стая.

Като стигна до вратата към вестибюла, той се вкопчи в горния й перваз.

„Предмет — помисли си той. — Дори не човек.“

— Бъди проклет, Фландърс — изтръгна се от него.

И той, и Ан съвсем не са мутанти. Те не само не са висши същества, но не са и хора. Андроиди!

„Трябва да се махам — помисли той, — да се махна, да се скрия. Да се махна от всички, да излекувам раните си, да успокоя мозъка си и да помисля какво да правя по-нататък.“

Трябваше да предприеме нещо. Това беше невъзможно — да се остави всичко така. Трябва да помисли и да намери ответния ход.

Пресече вестибюла, отвори леко парадната врата и огледа има ли някой наблизо. Моравата беше пуста. Никъде никого.

Излезе, притвори тихо вратата след себе си, скочи от верандата и се втурна да бяга. Тичешком се прехвърли през оградата и хукна по-нататък.

Не се огледа, докато не стигна до края на гората, а когато се обърна, видя, че къщата, както и преди, безметежно и гордо се извисява на хълма над долината.

34

И така, той се оказа андроид, изкуствен човек с тяло, направено благодарение силата на мисълта и магията на техниката от шепа химически вещества. Но тази сила и тази магия се владееха от мутантите. Защото мозъкът на обикновения човек, роден на неговата Земя, не беше дорасъл още за това. Само мутантите бяха способни да създадат изкуствен мъж, като го снабдят с всички човешки качества. Или изкуствена жена, подобна на Ан Картър.

Мутантите бяха способни да правят и андроиди, и роботи, и вечномобили, и вечни бръснарски ножчета, и много други неща. В стремежа си да разрушат икономиката на расата, от която някога бяха произлезли. Те синтезираха въглеводороди за приготвяне на храна, белтъци за производство на телата на своите андроиди, можеха да пътешестват от едната Земя на другата, на всяка от Земите, въртящи се една след друга по коридора на времето. Те умееха и правеха много. Трудно му беше даже да си представи какво още можеха те, както му беше трудно и да предположи какво замисляха или планираха.

— Вие сте мутант — съобщи му Крофърд, — недоразвит мутант. Вие сте един от тях.

Крофърд смяташе, че притежава интелигентна машина с чувствителни анализатори, която може да се ориентира в процесите ставащи в мозъка, но машината се оказа глупава, защото не можа да различи истинския човек от андроида.

Не мутант, а момче за всичко при мутантите. И не човек, а копие.

И колко ли са подобните на мен? Колко такива създания бродят по Земята и изпълняват заповедите на своите господари, мутантите? Колко от тях хората на Крофърд следят и колко преследват, без дори да подозират, че са по дирите на изкуствени създания, а не на мутантите? Ето къде е разликата между нормалния човек и мутанта: обикновеният човек може да сгреши, като приема копието за мутант.

Мутантите създават андроид, пускат го на свобода, позволяват му да се развива и прикрепват към него механичен шпионин — малка

изкуствена мишка, която наричат „дървеница“. Една от тях той строши с преспапието.

Понякога те го подтикваха да върши различни неща, но защо? Те насъскаха жителите на селото да извършат над него съда на Линч; те му подхвърлиха пумпала, за да си спомни за детството, те му позволиха да се придвижва с вечномобила, макар да знаеха, че използването му е свързано със смъртен риск.

А какво става с андроидите след такъв шок?

Какво става след изпълнението на възложената им мисия?

Той каза на Крофърд, че ще се срещне с него, когато разбере какво става. Сега вече знаеше нещо и това „нещо“ щеше много да заинтригува Крофърд.

Но имаше още нещо, което безпокоеше трескавото му съзнание и търсеше изход. Той знаеше още нещо, но не можеше да си спомни какво именно.

Като заобикаляше огромните дървета и пристъпваше по мекия килим от мъх, гнили листа и цветя, той тръгна през гората. Тук цареше странна тишина.

Трябваше да намери Ан Картър. Да й съобщи какво става и тогава двамата щяха да намерят изход.

Спря се в подножието на един стар дъб. Вдигна глава. Загледа се нагоре в короната му и положи усилия да подреди мислите си.

Два момента му се струваха важни.

Да се върне на родната Земя.

Да намери Ан Картър.

35

Уикърс забеляза мъжа, едва когато той го заговори.

— Добро утро, непознати човече, — чу Уикърс и се обърна.

Онзи стоеше на няколко фута от него — висок, як мъж, облечен като фермер или работник, само че на главата си носеше малка шапка с дълга блестяща козирка и перце. Въпреки простотата на дрехите, във вида му нямаше нищо селско. Пред него стоеше уверен в себе си човек и Уикърс го свърза с герой от някаква книга, но не можеше да се сети от коя. На рамото си мъжът носеше колчан със стрели, в ръката си държеше лък, на колана му се поклащаха два заека, а по крачола му личаха следи от кръв.

— Добро утро — сухо отговори Уикърс.

В неочакваната поява на този човек нямаше нищо приятно.

— Вие сигурно сте един от тях? — подхвърли мъжът.

— Кого имате предвид?

Онзи се ухили весело.

— Един от тези, които са пристигнали по погрешка. Идват и не знаят къде са се озовали. Често се питам какво би станало с тях, ако се бяха приземили преди нашата поява тук или в някаква пустинна местност.

— Не разбирам за какво говорите.

— Знаете ли къде се намирате? — попита човекът.

— Мисля, че това е втората Земя — съобрази Уикърс.

Човекът се усмихна.

— Отгатнахте — призна той. — Явно сте по-съобразителен от другите. Много от тях скитат наоколо, губят се и не вярват, когато им обясняваме, че се намират на Земя-2.

— Ясно — каза Уикърс. — Значи това е Земя-2? А Земя-3?

— Тя ще почака, докато ни потрябва. Безкрайно множество светове чака своя час. Ние можем да ги усвояваме поколение след поколение. Нова Земя за всяко поколение, ако това се наложи. Но те смятат, че редът на другите Светове няма да дойде скоро.

— Те? — попита Уикърс. — Кои „те“?

— Мутантите — уточни човекът. — Тези, които живеят в Големия дом. Нима не видяхте Големия дом?

От предпазливост Уикърс поклати отрицателно глава.

— Навярно сте го подминали, когато сте преминали хребета. Голяма тухлена къща с бяла ограда и с постройки като хамбари, макар че съвсем не са хамбари.

— А какво?

— Лаборатории, изследователски лаборатории — отговори човекът. — А в някои от залите слушат.

— Слушат? Струва ми се, че може да се слуша навсякъде.

— Слушат Звездите — поясни човекът.

— Слушат… — започна Уикърс и веднага си припомни седналия в люлеещия се стол на терасата на неговата къща в Клифууд Фландърс с разсъжденията му относно огромните запаси от знание, натрупани в другите звездни светове, за това, че не е задължително да се лети дотам с ракети, че звездите могат да се достигнат със силата на мисълта и че тези знания могат да се използуват. — Телепатия? — попита Уикърс.

— Разбира се — потвърди човекът. — Та те слушат не самите звезди, а техните обитатели. Чували ли сте някога за такова идиотско занимание — да се слушат звездите?

— Да, чувал съм — отговори Уикърс.

— Те вземат идеята от жителите на звездите. Но не могат да разговарят с тях. Само слушат. Разбират за какво мислят, нещичко използуват, ала много остава неразбираемо за тях. А може би вие знаете повече за това, мистър…

— Казвам се Уикърс, Джей Уикърс.

— Много ми е приятно, радвам се да се запозная с вас. Името ми е Ейза Андрюс.

Той направи крачка напред и протегна ръка. Уикърс я пое и силно по приятелски я стисна.

Сега си спомни къде бе чел за подобен човек. Пред него стоеше истински американски заселник, въоръжен с дългоцева пушка, тръгнал да усвоява ловните територии на Кентъки. Чувстваше неговата твърдост, независимост, добро разположение на духа и спокойна

самоувереност. Значи тук, в горите на Земя-2, се е появил нов тип заселник — силен, независим човек, който можеше да стане приятел.

— Това навярно са мутантите — производители на вечните бръснарски ножчета от магазините „Последна дума на техниката“? — невинно попита Уикърс.

— Бързо съобразявате — одобри Андрюс. — Можете да прескочите след някой друг ден и да поговорите с тях.

Той прехвърли лъка в другата си ръка.

— Чуйте, Уикърс, а там не сте ли оставили някого? Жена, деца?

— Не — сподели Уикърс, — нито едно живо същество.

— Отлично. В противен случай щяхме веднага да отидем в Големия дом и да поговорим с тях — те щяха да доставят жена ви и децата. Жалко само, че веднъж попаднали тук, няма връщане назад. Наистина, не е нужно да се връщаш. Не познавам никого, който би поискал да се върне.

Той огледа Уикърс от главата до петите и се подсмихна.

— Твърде слаб ми изглеждате — прецени го той. — Лошо ли се хранехте?

— С риба, еленско месо и с диви плодове.

— Жена ми е сготвила. Ще се нахраним до насита, ще се обръснете, ще кажа на децата да стоплят вода, ще се изкъпете, а после ще поговорим. Трябва да обсъдим много неща.

Той тръгна напред и Уикърс го последва през гъсталака.

Не след дълго излязоха на зеленеещо царевично поле.

— Ето, тук живея — каза Андрюс. — Там при склона към долината. Виждате дима?

— Имате отлична царевица — отбеляза Уикърс.

— Вече е четвърт над коляното. По-нататък е фермата на Джак Смит. Ако се вгледате, можете да видите къщата му. А там под хребета са полетата на Джон Симънс. Имаме и други съседи, но оттук не се виждат.

Те преминаха оградата от бодлива тел и тръгнаха между царевичните редове.

— Тук всичко е по-различно — обясняваше Андрюс, — отколкото на онази Земя. Там работех във фабрика и живеех в стая, годна само за свине. Закриха фабриката и парите свършиха. Отидох при хората от „Въглеводородите“ и получих продукти. После хазяинът

ни изгони на улицата и отново отидох при тези отзивчиви хора, за да им разкажа какво ми се случи. Не знаех с какво могат да ми помогнат и право да си кажа не се надявах на тяхната помощ, те и така бяха направили повече, отколкото исках. Но нямах към кого другиго да се обърна. След два дни дойде човек и ни описа тази местност, наистина не уточни къде точно се намира. Каза само, че знае място, където са нужни преселници. Каза, че са нови, току-що открити територии, че земята там е ничия и ще ми помогнат за всичко. Увериха ме, че и вместо малко жилище във воняща барака, ще имам къща и аз се съгласих. Те предупредиха, че връщането оттам е невъзможно, а аз попитах кой ненормален ще иска да се върне. Казах, че ще заминем, където и да е и ето ни тук.

— За нищо ли не съжалявате? — поинтересува се Уикърс.

— Това беше — отговори Андрюс — най-щастливото събитие в нашия живот. Чист въздух за децата, много храна и място за живеене, никакви дългове и никакви данъци. Съвсем като в историческите книги.

— Историческите книги?

— Вие сигурно ги знаете. За откриването на Америка и за първите заселници. Ако искате земя — моля, вземете си земя. Колкото искате. Ще стигне за всички. А колко е плодородна — само хвърлиш шепа семена и ето ти реколта. Земя за ниви, дърво за огъня и за строителство, а когато привечер излезеш да се поразходиш и погледнеш небето — красота. То е толкова чисто — звездите блестят и въздухът е невероятно свеж.

Андрюс се обърна и погледна Уикърс с блеснали очи.

— Това е най-щастливото събитие в живота ми — повтори той, сякаш се страхуваше, че Уикърс ще му възрази.

— А мутантите? — попита Уикърс. — Не ви ли командват?

— Те само помагат. Изпращат един робот, за да помага в работата, а друг идва девет месеца в годината и учи децата. Робот-учител за всяко семейство. Какво ще кажете за това? Свой собствен учител, съвсем като семейния възпитател у най-богатите на онази Земя.

— А не ви ли дразнят? Не изпитвате ли чувство, че са по-високо от вас в развитието си? Не изпитвате ли омраза към тях, защото са по-умни от вас?

— Сър, — прекъсна го Андрюс — не дай боже някой от нашите да ви чуе. Ще си изпатите. Когато дойдохме тук, те ни обясниха всичко. Изложиха ни своята док… доктор…

— Доктрина.

— Да, да. Те ни обясниха как стоят нещата. Изредиха ни правилата, които не са чак толкова много.

— В частност да нямате огнестрелно оръжие — уточни Уикърс.

— Това е едно от правилата — съгласи се Андрюс. — Откъде знаете?

— Ловувате с лък.

— Ако не се разбирате с някого или се скарате, отивате в Големия дом и те решават вашите разногласия. Ако се разболеете, изпращат лекар и всичко необходимо. Повечето от правилата са в наша полза!

— А как стоят нещата с работата?

— Работата?

— Трябва ли да изкарвате пари?

— Засега, не — сподели Андрюс. — Мутантите ни дават всичко необходимо. Само трябва да обработваме земята, за да имаме храна. Те наричат това… сега ще си спомня думата, да, пасторално-феодален период. Чували ли сте някога такава дума?

— Но те имат заводи — настояваше Уикърс, без да обръща внимание на въпроса. — Където се произвеждат вечните ножчета и другите неща. Трябват ли им хора за работата там?

— Те използуват само роботи. Неотдавна започнаха да правят коли — вечни автомобили. Тук има един такъв завод, но всичко правят роботите. Знаете ли какво е това робот?

Уикърс кимна утвърдително.

— Още един въпрос. Как стои въпросът с аборигените?

— Аборигените?

— Е, коренните жители на тази Земя.

— Тук нямаше никого — твърдо рече Андрюс.

— Но нали във всичко останало тази Земя прилича на другата Земя? Дърветата, реките, животните…

— Не, тук няма аборигени — убеждаваше го Андрюс, — нито индианци, нито пък други.

— Ето къде — помисли Уикърс — е разликата от онази Земя. Малка подробност, която коренно променя всичко. Някога се е случило нещо, което е попречило на по-нататъшното развитие на човека, някакъв незначителен инцидент. Просто не е пробляснала поредната искрица разум. И затова никой тук не е получавал искри от камък, не е превръщал този камък в оръжие. В нито една груба душа не е пламвала радостта. Радостта, която след време се превръща в песен или в картина, в роман или в поема…

— Ето че пристигнахме.

Минаха през оградата и пресякоха моравата пред къщата. Пресрещна ги весела глъчка и половин дузина дечица се изтърколиха от хълма ведно с орляк лаещи кучета. На вратата на дървената къща се показа жена и погледна към тях, като засенчваше с ръка очите си от слънцето. Тя приветливо им помаха, Андрюс също помаха в отговор и те се оказаха обкръжени от врявата на ятото деца и джавкащи кучета.

36

Настаниха го на тавана над кухнята. Лежеше гол в леглото и слушаше как покривът над главата му похлопва от вятъра. Като се обърна, усети шумоленето на царевичната шума в дюшека и зарови лице във възглавницата, пълна с гъши пух.

Наслаждаваше се на чистотата на тялото си. На огнището в двора му стоплиха вода и той дълго се плиска в дървения леген зад къщата. Обливаше тялото си с горещата вода, яростно го сапунисваше и слушаше приказките на Андрюс, седнал наблизо върху един дънер. В двора децата играеха, а кучетата спяха проснати на слънце, като потрепваха от време на време, за да прогонят досадните мухи. Нахрани се добре. Даже два пъти. Беше забравил вкуса на такава храна по време на скитането си. Яде царевичен хляб и черно просо, и крехко заешко, изпържено с млади картофи и зеленчуци в димящия тиган и полято със сметана, и спанак, набран от извора край къщата. А за вечеря му дадоха пресни, току-що снесени яйца.

Андрюс подряза ниско с ножица брадата му, а после той се избръсна, заобиколен от зяпналите го деца.

По здрач седна с Андрюс на стъпалата. Приказваха си тихо и Андрюс каза, че знае хубаво място за строеж на къща — превъзходно място на отсрещния склон на хълма, с извор и равно място на завоя на реката, годно за нива. Там имало дървен материал за къщата — високи, стройни дървета и Андрюс каза, че ще му помогне да ги отсече. А щом окастрят трупите, съседите ще помогнат да вдигне къщата. Джак ще свари царевица, Джон ще донесе цигулката си и те весело ще отпразнуват новата къща. Ако съседите не се справят с работата, могат да се обърнат за помощ в Големия дом и мутантите ще изпратят роботи. Но според Андрюс тяхната помощ няма да е нужна. Той каза, че съседите са приятни хора, винаги са готови да помогнат и се радват на идването на нови семейства.

А когато построят къщата — продължаваше Андрюс — Уикърс може да се запознае с дъщерите на Симънс и да си избере някоя:

момичетата са една от друга по-хубави. Андрюс ръгна Уикърс с лакът в хълбока и заговорнически се разсмя. А Джийн, жената на Андрюс, поседнала за минута при тях, смутено се усмихна и се върна при децата.

След вечеря Андрюс с гордост му показа книгите по лавиците в гостната и се похвали, че ги чете, макар че по-рано никога не е чел, защото не е имал нито желание, нито време. Уикърс намери сред авторите Омир, Шекспир, Монтен и Джейн Остин, Торо, Стайнбек.

— Наистина ли четете всичко това — учуди се Уикърс.

Андрюс кимна.

— Чета и много от книгите ми харесват. Понякога върви трудно, но продължавам да чета. Джийн предпочита Остин.

— Тук ни е добре — обясняваше Андрюс. — Никога не сме живели така.

Джийн потвърди думите му с усмивка.

„Да, тук се живее чудесно“ — рече си Уикърс. Живот — идеализиран и възпят в книгите за първите заселници на американския континент с всичките му предимства, но без опасностите и трудностите. Тук процъфтяваше някакъв своеобразен феодализъм и Големият дом, подобно на замък, с бащина грижа опекунстваше околните земи, които хранеха намерилите щастие преселници. Сега е моментът и да си отдъхне и да събере сили. Тук цареше мир. Никой не говореше за война.

Както се изрази Андрюс, пасторално-феодален стадий. А какъв стадий ще последва? Пасторално-феодалният стадий е пауза за почивка и размисъл, за привеждане на мислите в ред, за подновяване на връзката на човека със земята, период на подготовка за развитие на цивилизация, която би следвало да бъде по-съвършена от предходната. Те се намираха на една от многото Земи, а колко такива Светове следваха един след друг? Хиляди, милиони? И всички те бяха отворени за хората.

Ясно като на длан, той видя целия замисъл на мутантите, който със своята простота и жестокост би могъл да успее напълно.

На самата Земя всичко вървеше надолу. Някъде из дългия път на своето развитие човекът се бе отклонил и бе тръгнал по грешния път. Той бе надарен с ум, талант и доброта, но умът и талантът се превръщаха в своята противоположност, а добротата — в егоизъм.

Тези мили хора заслужаваха спасение. Но можеха да се спасят само, ако се откъснеха от обичайното всекидневие, като разрушат вече създадените представи и понятия. Нямаше друг начин да се унищожи омразата, завистта и злобата, вкоренили се в съзнанието за много поколения.

Всичко това можеше да се направи, само ако се разруши Светът, в който живееха и на негово място се създаде по-добър.

За осъществяване на тази идея беше необходима ясна програма, план за действие.

Налагаше се първо да се разруши икономическата основа. И те решиха проблема чрез вечномобилите, вечните бръснарски ножчета и синтетичните въглеводороди. Промишлеността щеше да рухне, като се произвежда и залива пазара със стоки, които нямат конкуренция и е невъзможно да се възпроизведат. Достатъчно беше да се разруши промишлеността, за да стане войната почти невъзможна и целта се оказваше наполовина достигната. Наистина, това бе съпроводено с чудовищна безработица, с изхранването на населението със синтетични въглеводороди и разселването по други Светове. Ако не стигне мястото на Земя-2, може да се използува Земя-3, а може би и Земя-4, за да не пречи никой на никого. В новите Светове всичко започва отначало, грешките могат да се избегнат и да се предотвратят опасностите, които в течение на векове са довеждали до кръвопролития на старата Земя.

Всякакви форми на цивилизация ставаха възможни на новите Земи. Можеше да се експериментира: на Земя-2 се създава една цивилизация, на Земя-3 — малко по-различна, на Земя-4 — съвсем различна. След столетия, при сравняването на тези цивилизации, след обработването на всички данни и отстраняването на грешките, могат да се внесат поправки. Така с времето ще можем да се достигне най-добрата форма.

На Земя-2 първата крачка беше пасторално-феодалната цивилизация. Тук бе направено място за почивка, място за възпитание и размишление. Нещо ще се измени или ще бъде изменено. Синовете на човека, под чийто покрив той намери подслон, ще си построят по-добра къща и навярно ще пожелаят техните ниви да се обработват от роботи, а хора със свободно време, чиято енергия се насочва от добри намерения, могат да построят рая.

Във статията, която прочете една сутрин във вестника (нима това се бе случило само преди няколко дни) се съобщаваше, че властите са обезпокоени от масовите изчезвания на хора. Според автора, изчезват безследно цели семейства. Единственото общо между тях е крайната бедност. Именно тях, лишените от покрив и работа, често болни, преселваха първи на новите Земи, следващи след неуютната Земя. А тези, които остават на старата планета, освободени от нежеланото съседство, също ще намерят своя път.

„Прекрасен. — помисли той. — Прекрасен. А какво ще стане с андроидите? Но, нека започнем отначало.“

Мутанти е имало винаги. Без тях човекът завинаги щеше да остане малко плашливо животно, криещо се в джунглите, катерещо се по дърветата, животно страхливо и незабележимо.

В резултат на мутация на предните крайници се е появил палецът, който противостои на останалите пръсти. В резултат на мутация малкият мозък се е развил. Мутация е довела до овладяването на огъня. Друга — до изобретяването на колелото. Трета — на лъка и стрелите. И така, от хилядолетия в хилядолетия. С всяка мутация човечеството се е изкачвало все по-нагоре по еволюционната стълба.

Но съществото, покорило огъня, не знаело, че е мутант. Не са го знаели и изобретателите на колелото, и първият стрелец.

През всички векове са съществували мутанти. Те не са и подозирали за различието си от другите. Това са хора, на които всичко се отдава по-добре — великите бизнесмени, великите държавници, великите писатели, великите художници. Те стоят толкова високо над останалите, че на общия фон изглеждат гиганти.

Може би не всички, но повечето от тях са мутанти. А по отношение на възможностите им, тяхното превъзходство се свежда до минимум, тъй като те се ограничават, за да се приспособят към социалното и икономическото ниво на другите хора. Тяхната способност да се приспособяват и да изглеждат по-малки, отколкото са в действителност, също така говорела за превъзходството им. И макар успехите на тези хора според мерките на обикновения човек да са големи, това превъзходство не е всепобеждаващо: те не могат да разкрият своята истинска същност, защото никой няма да ги разбере.

А ако изведнъж човекът осъзнае, че е мутант и получи неоспоримо доказателство, какво ще стане тогава?

Да предположим, че човек открие у себе си способността да чете мислите на разумните същества от планетите на други слънчеви системи. Такава способност ще бъде безспорно доказателство за мутация. Ако след общуване със звездите, човек почерпи някаква ценна информация, например, принципа на действие на машина, работеща без триене, той няма да може да живее повече по старому и няма да остане на предишния етап. Като осъзнае своята същност, той ще почувствува необходимост да върви по своя неутъпкан път.

Или, да допуснем, че човек изпадне в ужас от чутото от звездите. И усетил своята самота, изпита необходимостта да сподели информацията, почерпена от глъбините на космическото пространство. Ще започне да търси себеподобни, които да го разберат. Това е трудно, но той ги открива. Първо едни, после други. Не всички могат да общуват със звездите, но те имат други таланти. Някои ще се окажат „богове“ в електрониката, други ще постигнат смисъла на пространство-време, допускащ съществуването на много Светове, които следват един подир друг в безкрайна и чудна върволица.

Сред тях ще се окажат и жени. Обществото на мутантите ще нараства, защото ще се раждат и деца със стабилните качества на родителите, така че след няколко десетилетия вече стотици необикновени хора ще предоставят своите способности в служба на общото дело.

Като използуват информацията от Звездите и личните си таланти, те ще съумеят да получат средства, за да продължават своите изследвания. Колко от използуваните в бита стоки са създадени от расата на мутантите до днес?

С времето организацията на мутантите ще се разрасне, дейността им ще престане да е незабележима и ще им се наложи да търсят сигурно убежище, за да продължат успешно работата си. А какво може да бъде по-сигурно от един друг Свят?

Легнал на дюшека от царевична шума, с вперен в тъмнината поглед, Уикърс се възхищаваше от силата на своето въображение, макар откровено казано, това не можеше да бъде наречено въображение — то беше нещо, което той вече знаеше. Но откъде можеше да го знае?

Може би тайната се криеше в особеностите на неговия мозък на андроид? Или го е научил през някакъв период от живота си и го е

забравил напълно, както бе забравил своето пътешествие като осемгодишно момченце в приказната страна. А може би той притежаваше наследствена памет, предавана от родители на деца, подобно на инстинктите. Но нали андроидът не може да има родители?

Той нямаше родители. Не принадлежеше към човешкия род, защото беше само подобие на човек, създадено с определена цел, която засега не знаеше.

Каква ли мисия ще му възложат мутантите? Какви негови способности могат да използуват?

Беше уязвен — да го употребяват за задачи, които са му неизвестни. Ан също служеше на някакви цели, за които не подозираше.

Зад производството на вечномобили, вечни ножчета, синтетични въглеводороди се криеха грандиозни цели. В плановете на мутантите влиза спасението и новото формиране на общество от хора, тръгнали по погрешен път. Те се стремяха да създадат Свят или Светове, където войната не само щеше да бъде обявена извън закона, но просто щеше да стане невъзможна, където нямаше да има място за страх и несигурност в утрешния ден.

Но каква роля му отреждаха на него, Джей Уикърс?

В къщата, където го бяха приютили, се полагаха основите, може би малко примитивни, но все пак основи на тази програма. След две-три поколения потомците на това семейство ще узреят за машините и за прогреса, достойни за човека.

Мутантите ще отнемат от човечеството опасните играчки и ще ги скрият, докато децата му станат достатъчно мъдри, за да не наранят с тях нито себе си, нито съседите си. Те ще отнемат от детето играчките на юношата, които в детските ръце могат да причинят зло. А когато то порасне, ще му ги върнат, може би усъвършенствани.

И бъдещата цивилизация, насочвана от мутантите, няма да бъде механистична цивилизация. Тя ще бъде построена върху други социални и икономически основи, върху духовно и художествено начало. Мутантите ще подхванат олюлелия се човек, ще му върнат отдавна загубеното равновесие и годините, използувани за това преустройство, няма да отидат напразно, те ще се изплатят стократно с бъдещето на човечеството.

А ако това са само мечти! Само един сън наяве! Много по-важно е това, което ще извърши той, андроидът на име Джей Уикърс.

Но преди да предприеме каквото и да било, му трябват повече факти. Нужна му е информация, но нямаше как да я получи, ако остане на тавана в къщата на новите заселници, където така добре се почива върху дюшека от царевична шума.

Можеше да получи нужната информация само на едно място.

Стана безшумно от леглото и в тъмнината започна да търси пипнешком дрипите си.

37

Прозорците на къщата не светеха. Тя беше обляна от лунна светлина, а по фасадата й се чернееха сенките на дърветата. Уикърс поспря пред вратата на оградата и се опита да си спомни как бе изглеждало всичко тогава. Спомняше си, че лунната светлина подчертаваше белотата на колоните и им придаваше призрачна красота, спомняше си какви думи си бяха разменили.

Но всичко бе погребано — остана единствено горчилката от прозрението, че е само жалко подобие на човек.

Отвори вратата на оградата, мина по алеята и се изкачи по стъпалата. Стъпките му кънтяха в тишината на лунната нощ и му се струваше, че ги чува цялата къща.

Намери бутона на звънеца, натисна го и застана в очакване като миналия път. Но сега не очакваше Катлийн да отвори вратата.

В хола блесна светлина и той видя през стъклото човекоподобно създание, което се насочи към него. Вратата се отвори, той влезе и проблясващият робот, наведен неловко пред него, произнесе:

— Добър вечер, сър.

— Вие ли сте, Айзекая? — попита Уикърс.

— Да, сър, — потвърди роботът. — Видяхте ме сутринта.

— Разхождах се — обясни Уикърс.

— Ако желаете, ще ви покажа стаята ви.

Роботът се обърна и тръгна нагоре по витата стълба. Уикърс го последва.

— Превъзходна нощ, сър, — произнесе роботът.

— Да, чудна нощ.

— Гладен ли сте, сър?

— Не, благодаря.

— Мога да ви донеса да хапнете, ако не сте ял — предложи Айзекая. — Струва ми се, че е останало още от кокошката.

— Не — отказа Уикърс. — Благодаря.

Айзекая отвори вратата и запали светлината. Отдръпна се встрани и покани Уикърс да влезе.

— Може би — попита Айзекая, — ще поискате да пийнете нещо.

— Чудесна идея, Айзекая. Шотландско уиски, ако може.

— Един момент, сър. Пижамите са в третото чекмедже отгоре. Може да са ви малко големи, но ще ви свършат работа.

Той намери почти нови пижами, грозни и прекалено големи, но беше по-добре от нищо.

В уютната стая имаше широко легло, покрито с бял юрган, а на прозорците висяха бели перденца, полюшвани от нощния ветрец. Седна на стола в очакване на Айзекая и за пръв път от много дни усети умора. Сега ще пийне уиски, ще се вмъкне в леглото, а на сутринта ще слезе долу и ще поиска обяснения.

Вратата се отвори.

Но това не беше Айзекая, влезе Хортън Фландърс в малинов халат и чехли, които шляпаха при всяка крачка. Той пресече стаята, седна на другия стол и погледна Уикърс с лека усмивка.

— И така, вие се върнахте — започна той.

— Върнах се, за да ви изслушам — произнесе Уикърс. — Можете да започвате.

— Защо пък не — съгласи се Фландърс. — Заради това и станах. Веднага след като Айзекая ми съобщи за вашето завръщане, разбрах, че искате да говорите с мен.

— Не искам да разговарям. Искам да ви изслушам.

— О, да, разбира се. Наистина, аз съм длъжен да говоря.

— И не за запасите от знания на другите светове, които така живописно ми обрисувахте, а за много по-земни неща.

— За какво например?

— За това, например, че аз съм андроид, както и Ан Картър. За това, коя е Катлийн Престън. Наистина ли е съществувала, или е само в моята памет? Ако съществува наистина, къде е сега? И накрая — за моята роля в цялата тази история и за вашите намерения.

Фландърс кимна.

— Не е лошо. Вие се изхитрихте да зададете именно тези въпроси, чиито отговор няма да ви донесе удовлетворение.

— Трябва да ви съобщя — прекъсна го Уикърс, — че на онази Земя преследват мутантите, убиват ги, магазините „Последна дума на

техниката“ са разбити и разграбени, обикновените хора са готови за борба. Аз се явих тук, като смятах, че съм мутант.

— Вие наистина сте мутант, уверявам ви, Уикърс, но особен тип мутант.

— Мутант-андроид.

— Вие сте невъзможен — възрази Фландърс. — Оставете горчивината…

— Да, разбира се, че изпитвам горчивина — подхвана думите му Уикърс. — А как иначе? Четирийсет години се смятам за човек и изведнъж разбирам, че не съм.

— Глупчо — възкликна Фландърс, — вие сам не знаете кой сте.

Айзекая, след като почука на вратата, влезе с поднос в ръце. Остави подноса с две чаши, сода, кубчета лед и половинка уиски на масата.

— А сега — извиси глас Фландърс — можем да поговорим като разумни същества. Не зная как може да се обясни това, но човек става по-цивилизован, щом вземе чаша уиски в ръка.

Той пъхна ръка в джоба на халата, извади пакет цигари и предложи на Уикърс. Уикърс протегна ръка за цигарата и обърна внимание, че пръстите му треперят. Досега не беше забелязал колко е напрегнат. Фландърс щракна запалката и му подаде да запали. Уикърс дръпна.

— Така е добре — въздъхна той. — Цигарите ми свършиха на четвъртия ден.

Пушеше и се наслаждаваше на аромата на тютюна, усещаше как намалява нервната му възбуда, наблюдаваше как Айзекая налива уискито.

— Чух сутрешния ви разговор — уведоми го Уикърс. — Айзекая ме пусна и станах свидетел на вашата мила беседа в съседната стая.

— Зная — уточни Фландърс.

— Значи всичко е било разиграно?

— Абсолютно всичко — весело потвърди Фландърс. — Всяка нараняваща дума.

— Вие сте искали да разбера, че съм андроид?

— Точно така.

— И мишката ли изпратихте вие?

— Искахме да ви извадим от равновесие — призна Фландърс. — А мишката изпълняваше определена задача.

— Тя ме е шпионирала.

— И още как. Тя се оказа превъзходен шпионин.

— Безкрайно ме възмути, че внушихте на жителите на Клифууд, че аз съм виновен за вашата смърт.

— Трябваше да ви принудим да заминете оттам и да се върнете в страната на вашето детство.

— А откъде знаехте, че ще тръгна нататък?

— Скъпи приятелю, замисляли ли сте се някога над способността за верни предчувствия? Не говоря за предчувствието, което ви позволява да заложите правилно при надбягвания или да отгатнете какво ще бъде времето утре. Не, говоря за предчувствието в пълния смисъл на думата. Говоря за способността интуитивно да се предвижда резултата от въздействието на ред фактори, за способността точно да се знае какво ще стане, без да се размисля върху връзката между тези фактори. Такава способност е равнозначна на четене на бъдещето.

— Разбира се. Не можех да не се замисля върху това. Особено в последно време.

— Направихте ли си изводи?

— Някакви. Но…

— Сигурно сте решили, че подобна способност е обикновено човешко качество, което не е получило достатъчно развитие. Решили сте, че подозираме за съществуването му, но неговото развитие става много бавно, че е вид резерв, очакващ своето време.

— Нещо такова. Но…

— Именно то ни помогна — прекъсна го Фландърс. — Това е отговорът на вашия въпрос. Имахме предчувствие, че ще се насочите натам.

— Отначало подозирах Крофърд, но се оказа, че той няма нищо общо.

Фландърс кимна утвърдително.

— Крофърд не би могъл да го направи. Той има прекалено голяма нужда от вас и не би се решил да ви плаши. Тук вашето предчувствие ви подведе.

— Страхувам се, че не.

— Вашите предчувствия не са ефективни — констатира Фландърс, — защото не вярвате в тях. Засега вие оставате в света на логиката и се доверявате на логическите разсъждения, характерни още за пещерния човек. Да се разгледа проблемът от всички страни, да се претеглят всички за и против, като че ли се решава математическа задача. Вие не вярвате на вашите предчувствия и в това е вашата грешка.

„Да, именно в това.“ — помисли Уикърс. Той имаше предчувствието, че трябва да завърти пумпала в къщата на Престън. Тогава нямаше да му се налага да върви толкова дни през пустинните земи на втория Свят. Имаше предчувствие, че трябва да се вслуша в съвета на Крофърд да не докосва вечномобила. Тогава щеше да се избави от много неприятности. А щом се появи предчувствието, че трябва да намери пумпала, веднага се втурна да го търси.

— Много ли неща сте разбрали? — заинтересува се Фландърс.

Уикърс поклати отрицателно глава.

— Малко — призна си той. — Зная, че съществува организация на мутантите. Че тя действува от няколко години и че човечеството се е отклонило от обичайния си път, както ми говорехте една вечер в Клифууд. Организацията е дошла в този Свят, защото дейността й е приела широк размах и е започнала да привлича вниманието. Имате заводи, които произвеждат стоки, подкопаващи икономиката на стария Свят. Аз видях един от тях. Там работят роботи. Кажете, наистина ли само роботи?

Фландърс се засмя.

— Разбира се. Само им казваме какво е необходимо.

— И после тази история със слушането на Звездите.

— Ние почерпихме от тамошните обитатели много добри идеи — похвали се Фландърс. — Но не всички от нас са способни да слушат Звездите. Само някои — телепатията е вроден талант. И както ви казах онази вечер, не всичко може да се използва. Понякога имаме само отправна точка, останалото разработваме сами.

— А какви са вашите цели? Какво смятате да правите?

— Това не мога да кажа. Непрекъснато се откриват нови възможности, появяват се нови насоки. Ние сме съвсем близо до велики открития. Например безсмъртието. Един от следващите…

— Имате предвид — прекъсна го Уикърс — вечен живот?

— Защо не?

„И наистина — помисли Уикърс, — защо не? Имаме вечни ножчета и вечни коли, защо да нямаме и вечен живот? Защо да се спираме на средата на пътя?“

— А андроидите? — не се стърпя той. — Каква е ролята на андроидите като мен? Ролята на андроида не може да бъде толкова отговорна?

— Андроидите имат свое собствено поле на дейност — успокои го Фландърс. — В частност — вашата работа е Крофърд.

— Какво трябва да направя с Крофърд?

— Да го спрете.

Уикърс се засмя.

— Аз? А вие знаете ли какво стои зад гърба му?

— Зная какво имате зад вашия.

— Просветлете ме.

— Предчувствие, развито в най-висша степен. Такава острота на предчувствието няма у нито едно човешко същество. Имате най-силно развитото и най-слабо използваното предчувствие.

— Почакайте, забравяте, че не съм човек.

— Вие бяхте човек — увери го Фландърс. — И отново ще станете. Някога ние взехме вашия живот…

— Как така сте взели живота ми?

— Съдържанието на вашия живот — поясни Фландърс, — това, което се нарича душа, мисли, впечатления, реакции, които са присъщи на Джей Уикърс, на истинския Джей Уикърс на възраст осемнайсет години. Ние като че преляхме съдържанието на един съд в друг. Преместихме ви от вашето тяло в тялото на андроид, а вашето истинско тяло ще пазим до момента, когато ще можете да се върнете в него.

Уикърс едва не скочи от стола.

Фландърс го успокои с движение на ръката.

— Седнете. Ще попитате защо сме го направили?

— И вие ще ми отговорите — настоя Уикърс.

— Разбира се, че ще ви отговоря. Когато бяхте на осемнайсет години, не подозирахте за вашия дар. Дори ние не можехме да повлияем върху това. И да бяхме ви казали, нямаше да има резултат. Трябваше да го осъзнаете самостоятелно. Пресметнахме, че процесът

ще отнеме петнайсет години, той се забави над двайсет, а вие все още не сте се събудили напълно.

— Бих могъл…

— Да — съгласи се Фландърс, — бихте могли да растете във вашето собствено тяло, но съществува още един фактор — наследствената памет. Във вашите гени е заложена още една мутация, срещана толкова рядко, колкото и телепатията. Искахме към момента, когато у Уикърс се появят деца, той напълно да е осъзнал какво представлява и какъв дар притежава.

Уикърс си припомни, че беше мислил за възможностите на наследствената памет, когато лежеше на тавана в къщата на Андрюс. Наследствена памет, памет, преминаваща от баща на син. Сега той разбра нейния механизъм. Когато стане възрастен и се пробуди (той не можеше да намери по-точна дума), ще настъпи момента да разбере или да си спомни за нея.

— И така — обобщи Уикърс, — вие искате да използувате моя дар против Крофърд и искате да имам деца, притежаващи моя талант.

Фландърс кимна утвърдително:

— Мисля, че се разбрахме.

— Да — съгласи се Уикърс. — Преди всичко съм длъжен да спра Крофърд. Това не е лека задача. А какво ще е заплащането?

— Имаме с какво да ви се отплатим — успокои го Фландърс. — И мисля, че формата на заплащането ще ви заинтересува. Вие питахте за Катлийн Престън. Интересуваше ви съществувала ли е тя. Мога да ви кажа, че е съществувала. Впрочем, на колко години бяхте, когато се запознахте?

— На осемнайсет.

Фландърс кимна.

— Прекрасна възраст. — Той погледна Уикърс. — Нали?

— И на нас така ни се струваше.

— Вие я обичахте — каза Фландърс.

— Да, обичах я.

— И тя ви обичаше?

— Мисля, че ме обичаше — колебливо рече Уикърс. — Сега не съм сигурен в това. Но мисля, че ме обичаше.

— Вие можете сам да се убедите в това.

— Искате да кажете, че тя е тук?

— Не — отговори Фландърс, — тя не е тук.

— Но вие…

— Когато свършите работата си, ще можете да се върнете в своите осемнайсет години.

— Това ли е заплащането? Значи, да се върна в тялото си и да започна всичко отначало? Да стана отново осемнайсетгодишен…

— Не ви ли харесва?

— Мисля, че не — каза Уикърс. — Разберете, Фландърс, мечтите на осемнайсетгодишното момче се стопиха. Те бяха убити в тялото на четирийсетгодишния андроид. Да си физически на осемнайсет години, още не е всичко. Бъдещите години с техните обещания, мечти, любов, които вървят редом до теб през пролетта на живота.

— Осемнайсет години — напомни Фландърс. — Осемнайсет години и надеждата за безсмъртие, седемнайсетгодишната Катлийн.

— Катлийн?

Фландърс кимна.

— Такава каквато беше преди? — усъмни се Уикърс. — Но това е невъзможно, Фландърс. Усещам нещо фалшиво. Нали нещо е изчезнало, изпарило се е.

— Всичко ще бъде точно така — увери го Фландърс. — Като че ли тези години не са съществували.

38

И все пак той беше мутант, само че в облика на андроид. Веднага щом успее да спре Крофърд, отново ще се превърне в осемнайсетгодишен мутант, влюбен в седемнайсетгодишна мутантка и те ще имат надеждата, че безсмъртието ще стане факт още докато са живи. А ако стане така, двамата с Катлийн ще могат вечно да се разхождат по заветната долина, ще им се родят деца-мутанти, надарени с изключителния дар за предсказването и всички ще изживеят такъв живот, на който могат да завидят всички езически богове на старата Земя.

Отметна одеалото, стана от леглото и се приближи до прозореца. Застанал до прозореца, гледаше обляната с лунна светлина долина — там се бе разхождал някога и видя пустинното място: то завинаги щеше да си остане пустинно, каквото и да се случи.

Повече от двайсет години таеше мечтата и ето сега, когато тя е почти реалност, разбра колко е избледняла с годините: не е възможно да се върне в онзи ден, човек няма силата да върне това, което си е отишло завинаги.

Не могат да се изтрият изминалите години, не могат да се съберат, да се сложат в ъгъла, да се оставят там и да си отидете. Могат да се скрият в дълбините на паметта и да се забравят, но ще настъпи ден, когато спомените ще се върнат. И тогава ще ви стане ясно, че сте изживели не един, а два живота.

Точно това го тревожеше — миналото не може да се забрави.

Вратата скръцна и Уикърс се обърна.

На прага стоеше Айзекая, тялото му грееше с мек метален блясък на светлината, проникваща от коридора.

— Не ви ли се спи? — попита той. — Мога да ви помогна. Да донеса ли сънотворно или…

— Наистина можете да ми помогнете — съгласи се Уикърс. — Искам да надникна в едно досие.

— Досие ли, сър?

— Да, досие. Досието на моето семейство. То трябва да е някъде тук.

— В архива, сър. Мога да го донеса. Почакайте малко.

— Също и досието на Престън — добави Уикърс. — Досието на семейство Престън.

— Добре, сър, — съгласи се Айзекая. — Почакайте.

Уикърс запали лампата до леглото и седна на ръба му. Сега знаеше какво да прави.

Заветната долина се оказа пустиня. Лунните сенки върху белотата на колоните се оказаха мъртъв спомен. А ароматът на розите на отдавна отминалата нощ беше отнесен от ветровете на отлетелите години.

„Ан — каза си той. — Аз се държа с теб като глупак“.

— Как мислиш, Ан? — попита той полугласно. — Ние се карахме и погребахме нашата любов под обидните думи и ако не бяха моите мечти за долината, мечти, които с всяка измината година ставаха все по-призрачни, макар че не знаех това, отдавна щяхме да разберем как стоят нещата.

"Те са взели от нас двамата — мислеше си той — вроденото право да изживеем собствения си живот в нашите истински тела, дадени ни при появата ни на Света. Превърнали са ни в подобие на мъж и жена и ние вървяхме в живота като сенки, отразени на стената. А сега искат да ни отнемат правото на смърт и съзнанието за изпълнен дълг. И ние трябва да изживеем един лъжлив живот — аз и ти като андроиди, надарени с жизнената сила, принадлежаща на друг човек.

— Ще скъсам с тях — реши той. — Ще скъсам с всички техни двойни животи и със състоянието на изкуствено същество.

Той ще се върне на онази Земя. Ще намери Ан Картър, ще й каже, че я обича, обича не с призрачната любов под лунна светлина с аромат на рози, а с истинската любов на мъж, загубил пламъка на младостта. Те ще заминат заедно и ще изживеят собствения си живот — той ще пише книги, а тя ще ходи на работа и ще се постаряят, доколкото е възможно, да забравят, че са мутанти.

Вслуша се в шумовете на къщата, тихите шумове на нощната къща — те не се чуват през деня, когато е изпълнена с човешки гласове. Помисли си, че при желание може да се разбере този език. Къщата ще ви разкаже всичко, което искате да знаете — какво е било

изражението на лицето на този или онзи, как е била произнесена една или друга дума. И всичко, което може да направи или да помисли човек насаме със себе си.

В досието няма да намери всичко, което би искал да узнае. Там няма да се окаже цялата истина, която търси, но там ще има сведения за него, за бедния фермер и жена му — неговите баща и майка.

Вратата се отвори и се появи Айзекая с папка под мишница. Той подаде папката на Уикърс и застана в очакване до стената.

С трепереща пръсти Уикърс отвори папката и още на първата страница видя:

Уикърс Джей, род. 5 авг. 1937 г., п. ж. 20 юни 1956 г., д. п., в.,н. п.,скр.

Не схващаше смисъла на написаното.

— Айзекая.

— Да, сър.

— Какво значи всичко това?

— За какво говорите, сър?

— Ето, тези съкращения — Уикърс посочи с пръст, — п. ж. и така нататък.

— Джей Уикърс, роден на 5 август 1937 година, преместване на живота 20 юни 1956 година, дар за предвиждане, усет за време, наследствена памет, скрита мутация. Всичко това означава, че вие още не сте се събудили.

Уикърс погледна по-надолу — там имаше имена, свидетелство за брак, в резултат на който той се бе родил.

Чарлс Уикърс, род. 10 ян. 1907 г., конт. 8 авг. 1928 г., пр., в., ел., н. п., спр. ж. 6 февр. 1961 г.

И по-надолу:

Сара Греъм, род. 16 апр. 1910 г., конт. 12 септ. 1927 г., пр., ук. об., в., н. п., спр. ж. 9 март 1960 г.

Неговите родители. Опита се да го разшифрова.

— Чарлс Уикърс, роден на 10 януари 1907 година, контузен, не, тук има нещо друго…

— Контактът е установен, сър, — подсказа Айзекая.

— Контактът е установен на 8 август 1928 година, пробуден, в., ел., какво означава това?

— Усет за време и електроника, сър, — разчете Айзекая.

— Усет за време ли?

— Усет за време, сър. Други Светове. Всичко е скрито във времето, знаете ли това?

— Не, не знам това — призна Уикърс.

— Времето не съществува — обясни Айзекая. — В този смисъл, в който го разбират обикновените хора. Няма непрекъснат ход на времето, а има интервали от време, които, като секундите, следват един след друг. Макар, че нито секунди, нито други подобни съизмерими интервали от време да не съществуват.

— Знам — съгласи се Уикърс.

Той наистина знаеше. Спомни си всичко — обяснението за тези Светове, следващи един след друг, всеки затворен в капсулата на своето време, в някакъв странен интервал. Тези интервали от време с техните Светове се простират в миналото и настоящето, но колко надалеч се простира тяхната последователност не може нито да узнае, нито да предположи никое от живите същества.

Някой като че ли задейства скрит превключвател и цялата му наследствена памет се оказа на негово разположение. По-точно тя винаги е била у него, но той не е осъзнавал присъствието й, както и не осъзнаваше още напълно своя дар да предвижда.

— Времето не съществува — продължи Айзекая. — Във всеки случай, времето така както го разбира обикновения човек. Времето се състои от интервали и всеки интервал е само една от фазите на толкова обширен свят, че човешката мисъл е безсилна пред него и не може да го обхване изцяло.

Но самото време? То се проявяваше като безкрайна среда, простираща се в миналото и в бъдещето, макар че не съществуваха нито минало, нито бъдеще. Имаше просто едно безкрайно множество от интервали, простиращи се в двете посоки и всеки интервал беше една от фазите на Вселената.

На изконната Земя на човека много отдавна е мислено за пътешествия във времето, за възможността да се върнем във вчерашния ден или да отидем в утрешния. Сега той знаеше, че такова пътешествие е невъзможно, че един и същи момент време е затворен в своята собствена капсула, че Земята на хората се движи в един времеви интервал от раждането до самия край, и че тя е възникнала и ще се върне в Небитието в един и същи момент от време.

Можете да пътешествате във времето, но не в миналото и не в бъдещето. Ако притежавате усет за време, може да преминете от един интервал в друг и тогава се оказвате в друг Свят, а не във вчерашния или в утрешния ден.

Така бе станало, когато завъртя пумпала, макар че пумпалът нямаше нищо общо, той само облекчаваше прехода. Продължи да чете.

— Спр. ж. Какво е това спр. ж., Айзекая?

— Спрян живот, сър.

— На баща ми и майка ми?

— Техният живот е спрян, сър. До момента, в който мутантите окончателно разработят безсмъртието.

— Но те умряха, Айзекая. Техните тела…

— Техните тела на андроиди, сър. Ние трябва да спазваме някои условности. В противен случай у обикновените хора ще възникнат подозрения.

В стаята като че ли се взриви бомба и истината блесна пред Уикърс с цялата си сила.

Спрян живот. Неговите родители чакаха деня, в който ще получат безсмъртие.

А той, Джей Уикърс, истинският Джей Уикърс, къде беше той? Неговият живот не беше спрян, защото той бе преместен от тялото на истинския Джей Уикърс в тялото на андроида, намиращ се в тази стая и държащ в ръцете си на андроид съдбата на своите родители.

— А Катлийн Престън? — попита Уикърс.

Айзекая поклати отрицателно глава.

— Аз нищо не зная за Катлийн Престън.

— Но вие имате досието на семейство Престън.

Айзекая пак поклати глава.

— Ние нямаме никакво досие за тях. Направих справка в общия каталог. Никъде не се споменава за Престън. Няма никакви Престън.

39

И така, взетото решение, се оказа погрешно. Пред вътрешния му поглед се появиха двете любими лица. Затвори очи и видя майка си — всяка бръчка по лицето й, припомни си до какъв ужас я доведе пътешествието му в приказната страна, как му се кара баща му и как пумпалът изчезна.

Нали пумпалът изчезна. И те му казваха, че въображението му се е развихрило прекалено много. В края на краищата, изглежда беше трудно да го следят непрекъснато, за да предотвратят посещенията му в други Светове. Осемгодишният човек е достатъчно самостоятелен, за да си намери занимания в няколко Свята едновременно.

Лицето на майката и ръката на бащата, сложена със сурова нежност на рамото, остават завинаги в паметта на човека.

Изпълнени с доверие, те са чакали деня, когато тъмнината ще обхване съзнанието им, но този мрак ще бъде не краят, а началото на живот, на какъвто не са се и надявали, когато преди много години са се присъединили към малката група мутанти. Ако те така са вярвали в делото на мутантите, може ли неговата вяра да бъде по-слаба?

Има ли право да откаже своя принос в създаването на света, на който те бяха дали толкова много?

А те отдадоха всичко, което можеха да отдадат. Плодовете на техния живот трябва да съберат останалите след тях. Той беше един от тях и не можеше да ги предаде.

„Какъв ще бъде този Свят?“ — питаше се той.

Какъв Свят ще създадат мутантите-телепати, ако открият тайната на безсмъртието?

Да предположим, че хората престанат да умират, но ще живеят ли вечно?

Това вече няма да бъде предишният свят. Светът ще стане друг, в него ще се появят други ценности, други стимули.

Какви фактори ще управляват живота на вечния Свят? Какви са стимулите и условията, които ще предотвратят неговата деградация?

Какви постоянно растящи възможности и интереси ще го предпазят от задънената улица на скуката?

Какво ще е нужно на хората от безсмъртния Свят?

Те ще имат неограничени възможности и ще съществуват вечно. Защото могат да се откриват следващите и предишните Светове. А ако тези Светове не стигнат, съществува Вселената с всичките нейни слънца и слънчеви системи — щом Земята е планета, повтаряща себе си до безкрайност, то всяко слънце и всяка планета също трябва да се повтарят безкрайно.

Вземете Вселената и я умножете с едно неизвестно число, вземете всички Светове на всички Вселени и ги умножете по безкрайност и ще получите отговора — място ще се намери за всички и завинаги.

Ще се появи необходимост от безкрайни стимули и възможности и всеки Свят ще предложи толкова много стимули и възможности, че даже вечният човек няма да може да ги изчерпи напълно.

Но и това не е всичко — на наше разположение ще бъдат безкрайното време и безкрайното пространство, ще се появят нови отрасли на техниката, нови области на науката, нови философски учения — и на безсмъртния човек никога няма да му се наложи да скучае поради липсата на работа и идеи.

Как ще използувате безсмъртието, ако го получите?

То ще ви помогне да запазите силата си. Дори вашето племе да не е голямо и раждаемостта да не е висока, то няма да спре развитието си — никой няма да умира.

Безсмъртието ще позволи да се запазят талантите и знанията. Ще можете да разчитате на цялата сила, на всичките знания и таланти на всеки член от племето. Нали умирайки, човек отнася със себе си не само това, което е научил, но и бъдещите си знания.

„От колко неща — помисли си Уикърс — се е лишило човечеството, защото някой е умрял с десет години по-рано? Някои знания могат да се възстановят с последвалите работи на други хора, но някои ще бъдат загубени завинаги, някои мисли няма да възникнат никога вече, както и някои схващания няма да изкристализират никога.“

В обществото на безсмъртните такова нещо не може да се случи. Можете да черпите знания от звездите, имате наследствена памет,

имате технически знания, позволяващи ви да произвеждате вечни неща, а сега, към всичко това се прибавя безсмъртието.

Такава е доктрината. Но доктрина за какво? За безкраен живот? За върха на познанието? За възможността да станем богове?

Завръщане със сто хиляди години назад. Да се изясни що за създание е човекът. Да му се дадат огънят, колелото, лъка и стрелите, домашните животни и растения, племенната организация и да се заложи в съзнанието му разбирането, че той е господарят на Земята. Какво се крие зад това?

Началото на цивилизацията и зараждането на човешката култура.

Доктрината на мутантите е нов етап в развитието на човечеството, както преди сто хиляди години, нови етапи са били покоряването на огъня, изобретяването на колелото, опитомяването на кучето.

Доктрината на мутантите не е краен резултат на човешките усилия, на човешките мисъл и знание. Тя е нова крачка напред. Още една. Още една крачка към бъдещето. Човешкият разум е способен още на много, но той, Джей Уикърс, не може да си представи целия мащаб на подобно развитие, както човекът, покорил огъня и опитомил кучето, не е могъл да си представи времевата структура на паралелните Светове.

„Ние сме още диваци — мислеше си той. — И все още седим в пещерата и се вглеждаме със страх през дима на огньовете, които пазят входа й, в безбрежния мрак на окръжаващия ни Свят.“

Ще дойде време и хората ще се осмелят да разсеят този мрак, но моментът още не е настъпил.

Безсмъртието ще се окаже инструмент, работен инструмент. И ще остане само като прост работен инструмент.

Какво крие мракът отвъд пределите на пещерата?

Незнанието на човека за неговото собствено състояние, за смисъла на съществуването му, за неговите корени и крайни цели.

Вечни като света въпроси.

Може би с такъв инструмент като безсмъртието, на човека ще му се удаде да ги разреши, да постигне неумолимите закони на Вселената, на живата материя и енергия. И това ще бъде следваща стъпка в историята на човечеството. В човека няма да останат нито колебания,

нито съмнения, той ще разбере себе си и завинаги ще се откаже от вярата, като я замени със знания и твърда увереност.

А когато човекът постави смъртта извън закона, когато вратите на смъртта завинаги се затворят, ще му се наложи да изработи и съответно схващане за живота, ако не иска да се превърне във вечен скитник из галактиките.

Наложи му се да напрегне всичките си сили, за да прекъсне хода на мислите си и да се върне към действителността.

— Айзекая, — обърна се той към робота, — сигурен ли сте в това?

— В кое, сър?

— В това, че семейство Престън не съществуват?

— Сигурен съм — потвърди Айзекая.

— Катлийн Престън съществуваше — настоя Уикърс. — Сигурен съм в нейното съществуване.

Но откъде черпеше такава увереност?

Той я помнеше.

Фландърс потвърди съществуването ѝ. Но неговата памет, както и паметта на Фландърс, можеше да бъде оформена по някакъв начин.

Катлийн Престън можеше да се окаже внесен отвън емоционален фактор, за да го привържат към тази къща, да не забрави никога и никъде за връзките си с тази къща.

— Айзекая, — обърна се отново към робота Уикърс, — а кой е Хортън Фландърс?

— Хортън Фландърс, както и вие, сър, е андроид — отговори Айзекая.

40

И така, те разчитаха, че той ще спре Крофърд. И ще го направи с помощта на своя дар за предсказване.

Проблемът трябваше да се разгледа всеобхватно. Да се претеглят всички фактори и да се определят силите на двете страни. Ще се наложи мутантите да влязат в борба с промишлената мощ на много държави по света. Намерили опора в нея, Крофърд и неговите съмишленици, обявиха война на мутантите. Освен това съществуваше и секретното оръжие.

— Отчаяние и секретното оръжие — заяви Крофърд в хотелската стая. — Но то не е достатъчно ефективно — беше добавил той.

Преди всичко трябваше да се изясни за какво оръжие ставаше дума. Докато то беше неизвестно, не биваше да се правят никакви планове.

Легнал в леглото, с втренчен в тавана поглед, той прехвърляше всички факти, систематизираше ги, подлагаше ги на анализ. Понякога силите на обикновените хора и на мутантите му изглеждаха равни, а понякога виждаше неоспоримото превъзходство на едната страна.

Разсъжденията го отведоха до задънена улица.

— Така и трябва да бъде — произнесе той на глас. — Разсъждението е инструмент на обикновения човек.

Налагаше се да използува своя изключителен дар.

Но как?

Постара се да отстрани известните вече факти, да ги изгони от мислите си и да не мисли за нищо. Лежеше в леглото и загледан в тъмнината, физически усещаше как, въпреки желанието му, те се тълпят в съзнанието му.

Изведнъж с особена отчетливост изникна мисълта за война. Спря се на нея. Мисълта натежа и го завладя.

Война, но война, съвършено различна от онези войни, които човечеството беше водило досега.

Необходимостта да мисли за нещо неопределено го дразнеше много.

Появи се нова мисъл — бедността.

Почувствува как и двете мисли — за войната и за бедността — като койоти обикалят в мрака около огъня на неговия ум, извън зоната, осветена от интелекта.

Искаше да ги прогони, но те не искаха да си отиват. След известно време свикна с тях.

„Съществува още един фактор — подсказа му заспиващият мозък — недостигът на работни ръце у мутантите. Ето защо са създали роботите и андроидите.“ Тази трудност можеше да се избегне. Беше възможно да се вземе един живот и да се раздели на няколко. Животът на мутант — да се разтегне, удължи, уголеми. Работната ръка можеше да бъде създадена, трябваше само да се знае как се прави това.

Мислите съвсем забавиха хода си — той почти заспа.

„Ще те спра, Крофърд, и ще получа отговор. Ще те спра, обичам те, Ан…“

И изведнъж, без даже да съзнава спи или не, Уикърс потръпна и седна в леглото.

Той знаеше!

Сви се от студа на лятното утро, бързо измъкна крака изпод одеалото и стъпи на хладния под с боси крака.

Уикърс се хвърли към вратата, отвори я и изскочи на площадката на витата стълба към хола.

— Фландърс, — извика той. — Фландърс!

Появи се Айзекая и тръгвайки нагоре по стълбите, се поинтересува:

— Какво се е случило, сър? Трябва ли ви нещо?

— Трябва ми Хортън Фландърс.

Отвори се още една врата и се появи Хортън Фландърс с оголени под нощницата хилави глезени и разрошени коси.

— Какво става? — промърмори той сънено. — Какъв е този шум?

Уикърс бързо прекоси хола, грабна го за раменете и попита:

— Колко сме ние? На колко части е разделен животът на Джей Уикърс?

— Може би ще престанете да ме тресете?

— Когато ми кажете истината.

— С удоволствие — прие Фландърс. — Ние сме трима. Вие, аз и…

— Вие?

— Разбира се. Учудвате ли се?

— Но вие сте много по-възрастен от мен.

— Със синтетичната тъкан могат да се правят чудеса — промълви Фландърс. — Няма нищо чудно.

„Наистина, няма нищо чудно“ — съгласи се изведнъж в себе си Уикърс, като че ли винаги го беше знаел.

— Кой е третият? — настоя той. — Казахте, че сме трима. Кой е той?

— Ето, това не мога да ви съобщя — дръпна се Фландърс. — И без това казах прекалено много.

Уикърс се ядоса, хвана Фландърс за яката на нощницата и го стисна.

— Насилието няма да ви помогне — предупреди Фландърс. — Не е нужно насилие. Казах ви това, само защото кризата настъпи по-бързо, отколкото предполагахме. Още не сте готов да знаете всичко. Не сте заслужил. Прекалено много рискуваме, като ви караме да се развивате толкова бързо. Повече нищо няма да ви кажа.

— Не съм заслужил! — кипна Уикърс.

— Не сте готов. Трябваше да ви дадем повече време. А сега, да се отговаря на вашите въпроси и да се разговаря с вас е направо невъзможно. Това ще повлече след себе си излишни трудности, ще понижи вашата ефективност и действеност.

— Но аз зная вече всичко — злобно процеди Уикърс. — Готов или не, аз зная как да се захвана с Крофърд и приятелите му, а това е много по-значимо от всичко сторено от вас, въпреки многото загубено време. Отговорът ми е готов, вие се надявахте, че ще го намеря. Зная какво е тяхното секретно оръжие, зная и мерките за защита. Казахте ми, че трябва да спра Крофърд и аз мога да го направя.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно сигурен — потвърди Уикърс.

— Кой е третият?

В мозъка му вече зрееше подозрение, странно подозрение.

— Трябва да зная — настоя той.

— Това именно не мога да ви съобщя, съвсем не мога — повтори Фландърс.

Уикърс охлаби яката на нощницата му, а после съвсем отпусна ръце. Това, което започваше да приема контури в мозъка му, разкъсваше душата му и с всеки миг мъките ставаха все по-силни. Той бавно се отдалечи.

— Да, сигурен съм — повтаряше Уикърс. — Сигурен съм, че зная всички отговори. Зная ги, но какво ми дава това?

Той се върна в стаята и затвори вратата.

41

В един момент, като че ли светкавица проблесна в мислите му. Спомените за Катлийн Престън, които можеха да са и измислица, заедно със запечатаната в паметта му разходка из заветната долина дълги години му пречеха да разбере, че отдавна обича Ан Картър и тя му отговаря с взаимност.

По-късно разбра, че родителите му се намират в състояние на прекъснат живот и очакват завръщането си в света на любовта и взаимното разбиране, на които бяха отдали толкова много.

Не можеше да ги предаде.

„Навярно — каза си той — така е по-добре, защото има нов фактор — умението да се дели един живот на няколко части.“

Методът беше разумен и както изглежда, носеше своите плодове — нали на мутантите не им достига работна ръка и се налага по най-добър начин да използуват наличните средства. Предавате на роботите това, което можете да им доверите. А живота на всеки мутант разделяте и получавате няколко личности, поместени в тела на андроиди.

Той не беше самият себе си, представляваше част от друга личност — една трета от истинския Джей Уикърс, чието тяло очакваше деня, когато в него ще бъде възвърнат животът.

Ан Картър също не беше самата себе си, а представляваше част от друга личност. Може би — за пръв път той позволи на подозрението си да се оформи — тя беше част от Джей Уикърс и заедно с Фландърс разделяше живота, който някога беше общ.

Три андроида носеха в себе си единен някога живот — той, Фландърс и още някой. Не преставаше да го терзае въпросът — кой, все пак, е третият?

Тримата бяха свързани с една нишка и съставляваха почти едно цяло. И един ден трите им живота щяха да се върнат в тялото на истинския Джей Уикърс. Но кога щеше да стане това? Кой щеше да бъде новият Джей Уикърс? Или нямаше да бъде никой. Може би

възвръщането щеше да бъде равностойно на смърт и за тримата, за да се възстанови съзнанието на предишния Джей Уикърс? Или всички те щяха да се смесят и във възкръсналия Джей Уикърс щяха да се съчетават неговите черти, чертите на Фландърс и чертите на третия — неизвестния?

А какво ще стане с любовта му към Ан Картър? Ако този неизвестен човек беше Ан, в какво ще се превърне неговата бликнала изведнъж нежност към нея? Какво щеше да стане с неговата сегашна любов след дълги години безплодни мечтания?

Разбираше, че ако Ан беше този трети, те не биха могли да се обичат. Не можете да обичате самия себе си както обичате друг човек. Невъзможно е да обичате някаква част от самия себе си, както е невъзможно тази част да ви обича. Не можете да обичате човек, по-близък за вас от сестра или майка.

Два пъти беше изпитвал любов към жена и двата пъти му я отнемаха — оказа се в капан и нямаше никакъв избор, освен да изпълни задачата си.

Беше казал на Крофърд, че ще се яви при него, когато разбере какво става и ще му разкаже всичко, за да намерят компромис, ако той е възможен.

Сега знаеше — компромисът е невъзможен.

Ако неговото предвиждане беше вярно.

Според Фландърс дарът на предвиждането е по-естествен и по-зрял метод от разсъждението. Той, по думите на Фландърс, е по-пряк от обиколния път на логичните разсъждения, ползували човечеството по времето на формирането му.

И секретното оръжие се оказа старо като света — войната, разпалена с пресметнат цинизъм.

„Колко войни — помисли си той — може да преживее човечеството още?“ И разбра отговора — нито една.

Мутантите са залог за оживяването на човешката раса. На него самия не му останаха нито Катлийн, нито Ан, нито даже надеждата за собствен човешки живот. Той беше длъжен да положи всички усилия, за да спаси човешкия род от гибел.

Някой почука на вратата.

— Влезте — отзова се Уикърс.

— Закуската ще бъде сервирана, когато привършите тоалета си — съобщи Айзекая.

42

Когато Уикърс слезе долу, Фландърс вече го очакваше в столовата.

— Останалите излязоха — уведоми го той. — Имат работа. А ние трябва да направим план за действие.

Уикърс не отговори нищо. Издърпа стол и се разположи срещу Фландърс. Фландърс седеше с гръб към прозореца, така че буйните му побелели коси блестяха на слънцето като ореол. Дрехите му, както и преди, изглеждаха износени, а вратовръзката му навярно помнеше по-добри дни, но старецът беше все така спретнат.

— Виждам, че Айзекая е намерил някои неща за вас — обади се Фландърс. — Не зная какво бихме правили без него. Той е много грижлив…

— Не само неща, но и пари — добави Уикърс. — На скрина до ризата и панталоните имаше цяла пачка. Не успях да ги преброя, но изглежда, че в нея има няколко хиляди долара.

— Да, Айзекая не пропуска нищо.

— А защо са ми толкова пари?

— Не се безпокойте — успокои го Фландърс, — ние имаме денкове с пари.

— Денкове?!

— Разбира се, ние непрекъснато ги произвеждаме.

— Имате предвид фалшиви пари?

— О, не. В никакъв случай — възкликна Фландърс. — Въпреки че понякога сме си мислили и за това. Още една стрела за нашия лък.

— Искахте да залеете света с фалшиви пари?

— Защо фалшиви? Ние можем да възпроизвеждаме пари с абсолютна точност. Да хвърлим на света стотици милиарди долари и да погледаме какво ще излезе от това.

— Замисълът е ясен — съобрази Уикърс. — Учудвам се, че не сте го привели в изпълнение.

Фландърс го погледна изпитателно.

— Струва ми се, че нашето поведение ви шокира.

— В определена степен — призна Уикърс.

Айзекая внесе поднос, на който имаше чаши с охладен портокалов сок, яйца с шунка, препечени филийки с масло, бурканче конфитюр и чаша кафе.

— Добро утро, сър — поздрави той Уикърс.

— Добро утро, Айзекая.

— Обърнахте ли внимание, — попита роботът — колко чудесно е утрото днес?

— Разбира се — отговори Уикърс.

— Времето е изключително — каза роботът, — значително по-хубаво от това на предишната Земя.

Той остави храната на масата, отдалечи се през летящата врата на кухнята и се зае с всекидневната си работа.

— Ние оставахме хора — подхвана Фландърс, — докато това беше възможно. Но продължавахме да работим и с времето започнахме да настъпваме някого по мазола. Сега навярно ще станем по-резки, та нали и с нас не се церемонят. Ако Крофърд и бандата му бяха по-меки, всичко щеше да протече мирно и тихо и никому не бихме причинили зло. След десет години всичко щеше да бъде по-просто. След двайсет години това щеше да бъде детска игра. Но сега нямаме нито сигурност, нито простота. В дадения момент става дума едва ли не за революция. Ако имахме на разположение двайсет години, процесът щеше да протече еволюционно. Ако имахме време, щяхме да поемем контрола не само над промишлеността и финансите. Кризата се развихри прекалено рано.

— Сега ни трябва контракриза — вмъкна Уикърс.

Фландърс като че не го чу.

— Ние създадохме много фиктивни компании — продължаваше той. — Трябваше да бъдат много повече, но не стигнаха изпълнители даже за създадените фирми. Иначе щяхме да основем огромен брой компании за производство на най-необходимите неща. Но имахме нужда от наши хора на други места, в най-критичните точки. Налагаше се да търсим други мутанти, които биха могли да се присъединят към нас.

— Мутантите е трябвало да са много — забеляза Уикърс.

— Наистина, не са малко — съгласи се Фландърс, — но повечето са се сраснали с работите и живота на обикновения свят, до такава степен, че не са в състояние да скъсат с него. Да вземем например мутант, женен за обикновена жена. Ние не можем да разбиваме щастливия брак просто по хуманни съображения. А ако мутантите са деца? В такъв случай остава само изчакването. С тях може да се влезе в контакт, когато пораснат и напуснат родното гнездо, но не по-рано.

Вземете например банкера или индустриалеца, на чиито плещи лежи цяла икономическа империя. Кажете му, че е мутант и ще ви се изсмее в лицето. Той е намерил мястото си в живота. Доволен е от себе си. Целият идеализъм и либерализъм на младостта му е изчезнал, потиснат от неговия войнстващ индивидуализъм. Задоволява го създаденият от него начин на живот и каквото и да му предложите, няма да го заинтересува.

— Можете да му платите с безсмъртие.

— Засега го нямаме.

— Би трябвало да организирате атака срещу тях на правителствено ниво.

Фландърс поклати отрицателно глава.

— Не ни се удаде. Направихме няколко опита, но напразно. Ако имахме хиляда ключови места в правителствата, щяхме да победим лесно и бързо. Но не разполагахме с хиляда мутанта за правителствени и дипломатически постове.

С най-различни методи преодолявахме криза след криза. Въглеводородите измениха една ситуация, която можеше да се превърне във война. Но не бяхме достатъчно силни и не ни стигаше време за нормалното осъществяване на добре отработената дългосрочна програма, затова започнахме да импровизираме. Произведохме нашите стоки, за да ускорим разпадането на съществуващата социално-икономическа система и рано или късно индустриалците трябваше да въстанат против нас.

— Но вие не сте и разчитали на друго? — попита Уикърс. — Намесихте се…

— Мисля, че трябваше да направим това — прекъсна го Фландърс. — Представете си, Уикърс, че оперирате болен от рак. За да оздравее, ще се наложи да се реже. И вие ще отворите тялото на болния без всякакво колебание.

— Без съмнение — потвърди Уикърс.

— Нашият пациент — продължаваше Фландърс — е човешкия род. Той има злокачествен тумор на отделни тъкани. Ние сме хирурзите. Пациентът ще страда, после ще настъпи периодът на оздравяването и в края на крайщата ще оздравее, но аз се съмнявам, че човешкия род ще преживее още една война.

— Вашите методи са доста твърди!

— Момент! — възкликна Фландърс. — Мислите ли, че те трябва да бъдат други? Бих могъл да се съглася с вас, ако имахме поне някакви реални възможности за преговори. Представете си, че се появим пред хората, срещнем се с шефовете на правителствата и им кажем, че сме новата мутация на човешкия род и че нашите знания и способности са по-големи от техните и затова те трябва да предадат всичко в наши ръце. Как мислите, каква реакция ни очаква? Мога да ви кажа. Те ще ни изхвърлят навън и ще са прави. Откъде накъде са длъжни да ни повярват просто ей така? Ние нямахме друг изход. Можехме да действуваме само нелегално. Налагаше се да завладеем ключови позиции. Не виждахме друг път.

— Вашите думи — забеляза Уикърс — може и да са верни в мащабите на целокупното човечество, но помислили ли сте за личността, за отделния човек? За този, който получава вашите удари под кръста?

— Днес сутринта тук беше Ейза Андрюс — каза Фландърс. — Разказа, че сте му гостували и сте изчезнали. Безпокоеше се дали не ви се е случило нещо. Но това е друга история. Искам само да ви попитам — смятаме ли, че Ейза Андрюс е щастлив?

— Без съмнение — никога не съм виждал по-щастлив човек.

— И все пак — обясни Фландърс, — ние не се церемонихме с него. Отнехме му работата, която хранеше и обличаше семейството му, отнехме му покрива. И когато той се обърна за помощ към нас, знаехме, че е един от онези, които благодарение на нас останаха без работа, бяха изхвърлени от къщите си на улицата и не знаеха ще има ли за тях и семействата им покрив над главата през следващата нощ. Ние бяхме виновниците за всичките му нещастия. И все пак, той стана щастлив човек. Такива хора са хиляди и ние не се церемонихме с тях, а сега всички те са щастливи. Щастливи, защото не се церемонихме с тях, подчертавам това.

— Но не можете да отречете — възрази Уикърс, — че те заплатиха скъпо своето щастие. Говоря не за загубената работа и за подаянията, а за това, което е станало после. Вие сте се разположили на тази Земя и сте създали тук така наречения пасторално-феодален стадий, но забравяте, че дошлите тук са лишени от по-голямата част от материалните предимства на човешката цивилизация.

— Ние им отнехме само ножа, с който биха могли да наранят себе си или съседа — спореше Фландърс. — Всичко, което сме им отнели временно, ще им бъде върнато стократно и с фантастична лихва. Защото ние искрено се надяваме, мистър Уикърс, че с течение на времето цялото човечество ще получи всичко, с което ние разполагаме сега. Разберете, ние не сме чудовища, а човешки същества, следващата стъпка в еволюцията. Ние сме само с някой друг ден, с някоя и друга крачка по-напред от останалото човечество. За да оцелее, човекът трябва да се измени. Да мутира, да надрасне сегашното си състояние. Ние сме само авангарда на тази мутация на оцеляването. Като първи, бяхме принудени да започнем борбата. Ние трябва да се борим през цялото време, докато останалото човечество ни догони. Приемайте ни не като малка група привилегировани хора, а като цялото човечество.

— Човечеството — каза с тъга Уикърс — разполага с много оскъдни сведения относно вашата борба за спасяването му. Не случайно то громи вашите магазини, преследва мутантите и ги беси по уличните стълбове.

— И тук на сцената се появявате вие — забеляза Фландърс.

Уикърс кимна.

— Искате да спра Крофърд?

— Вие заявихте, че сте способен да го направите.

— Виждам пътя — потвърди Уикърс.

— Вашите предсказания, приятелю, са многократно по-добри от най-стройните разсъждения.

— Но на мен ми трябва помощ — произнесе Уикърс.

— Всичко, каквото поискате.

— Някои от вашите първи заселници, хората от типа на Ейза Андрюс, трябва да се върнат като мисионери.

— Това е невъзможно — възрази Фландърс.

— Те също трябва да водят борба — уточни Уикърс. — Не бива да стоят със скръстени ръце.

— Мисионерска работа? Искате да се върнат и да разкажат на останалите за другите Светове?

— Да, точно така.

— Но никой няма да им повярва. При настроенията, които царят на земята, ще ги изловят и ще ги линчуват.

Уикърс поклати отрицателно глава.

— Има хора, които ще им повярват. Това са, както те се наричат, Мечтателите. Това са фантазьори, които бягат от действителността. Въобразяват си, че живеят по времето на някой си Пепис или някой друг, но даже и там не намират спокойствие и чувство за безопасност. Тук те могат да се върнат към примитивния живот без тревоги, към който така се стремят. И колкото и фантастично да звучат вашите разкази, Мечтателите ще им повярват.

— Сигурен ли сте?

— Сигурен съм.

— Това ли е всичко? Трябва ли ви още нещо?

— Разбира се — каза Уикърс. — Ще можете ли да задоволите търсенето на огромно количество въглеводороди?

— Мисля, че да. Ще преустроим нашите заводи. Сега на никого не му трябват нито нашите новости, нито нашите въглеводороди. За разпространяването на въглеводородите ще се наложи да организираме нещо като черен пазар. Но ако ние отново се окажем там, Крофърд и неговите хора няма да ни позволят да работим.

— Само в началото — забеляза Уикърс. — Но не за дълго. Докато с тях в борба за въглеводородите не влязат хиляди хора.

— Щом ви потрябват въглеводороди, ще ги получите — обеща Фландърс.

— Мечтателите ще ни повярват. Те са готови да повярват във всичко, колкото и невероятно да изглежда. Ще организираме за тях нещо като кръстоносен поход. Нямате шансове да убедите нормалните хора, но повече от тези, които бягат от реалността ще поискат да се разделят с болния Свят. Нужна е само искра, дума, някакво обещание за истинско, а не за въображаемо бягство. Мнозина ще поискат да станат жители на втория Свят. Колко бързо ще успеете да ги прехвърлите тук?

— Щом дойдат при нас — отговори Фландърс.

— Мога ли да разчитам на това?

— Безусловно — кимна Фландърс. — Не зная какви са вашите планове, но се надявам, че предсказанието ви няма да ви подведе.

— Вие го твърдяхте — напомни му Уикърс.

— Знаете ли какви са намеренията на Крофърд?

— Мисля, че готви война. Говореше за секретно оръжие и аз съм сигурен, че става дума за война.

— Но войната…

— Хайде да разгледаме войната от малко по-различна гледна точка, от тази на историците — предложи Уикърс. — Да я разгледаме като добър бизнес. В определен смисъл това е така. Когато страната води война, всички трудови, промишлени и прочее ресурси се мобилизират за една цел и се контролират от правителството. Ролята на бизнесмена е също толкова важна, колкото и ролята на военния. Банкерът и индустриалецът имат същата тежест, както и генералът.

Да направим още един логически ход и да разгледаме войната в тясно делови план, като средство за постигане на определени цели — да се вземе и удържи контролът над определени области. По време на война системата на търсене и предлагане престава да действува, граждански стоки почти не се произвеждат и правителството взема строги мерки по отношение на нарушителите, които не престават да произвеждат…

— Коли — уточни Фландърс, — вечни електрически крушки и ножчета за бръснене.

— Точно така — съгласи се Уикърс. — Така те ще спечелят време, а времето за тях е толкова важно, отколкото за нас. Под предлога за война, те могат да разпространят контрола си върху цялата икономика. Войната ще се води по такъв начин, че да не прерасне във всепоглъщащ пожар.

— Това е малко вероятно — усъмни се Фландърс. — А какво ще правите вие?

— Ще се върна на старата Земя, но не зная къде е пумпалът ми…

— Той няма да ви трябва повече. Той е нужен само на начинаещите. Достатъчно е да поискате и ще преминете в другия свят. Сега този преход за вас е много елементарен.

— А ако се наложи да се свържа с вас?

— Еб е човекът, който ви трябва — довери му Фландърс. — Обърнете се към него.

— Ще върнете ли Ейза и другите?

— Ще ги върнем.

Уикърс стана и протегна ръка към Фландърс.

— Съвсем не е наложително да тръгвате веднага — каза Фландърс. — Седнете и изпийте още една чаша кафе.

Уикърс поклати отрицателно глава.

— Нямам търпение да се хвана за работа.

— Роботите могат да ви отнесат в района на Ню Йорк за броени минути — предложи Фландърс. — Можете да се върнете на старата Земя направо там.

— Нужно ми е време да помисля — отговори Уикърс. — Трябва да изработя план, по-точно — предсказание, както казвате вие. Мисля, че е по-добре да започна тук и едва после да тръгна към Ню Йорк.

— Купете си кола — посъветва го Фландърс. — Айзекая ви е дал достатъчно пари. В случай на нужда Еб ще ви даде още. Всеки друг вид транспорт може да се окаже опасен. Предполагам, че те са поставили достатъчно капани за мутанти. И през цялото време са нащрек.

— Ще бъда внимателен — увери го Уикърс.

43

Стаята беше мръсна и с паяжини по стените: изглеждаше по-голяма отколкото бе, поради липсата на мебели. Отвсякъде висяха тапети, оголвайки пукнатини, които подобно на мълнии се разбягваха от тавана до пода.

А някога тапетите радваха окото с ярките си цветове. По тях като на поляна цъфтяха цветя и дрезденски овчарки пасяха рунтави овчици. Натърканият с восък под беше покрит с дебел слой прах, но се чувствуваше, че е достатъчно да се очисти праха и той ще заблести.

Уикърс се маеше насред стаята: вратите бяха на същото място, както и в онази столова. Само вратата към кухнята се оказа широко отворена, а прозорците бяха прикрити с капаци.

Направи му впечатление, че по прашния под имаше отпечатъци от обувките му само в средата на стаята. Нито една следа не идваше от вратата.

Докато разглеждаше стаята, опитваше се да възстанови в паметта си предишния й вид, но не този преди минута, а преди двайсет години.

А може би това беше въображение — натрапено му въображение? Бил ли е наистина в тази стая по-рано? И беше ли съществувала Катлийн Престън?

Знаеше, че семейство Уикърс, бедното фермерско семейство, живееше само на миля оттук. Помисли за майка си, за извехтялата й рокля и тъмния й пуловер, за баща си, за малката лавица с книги над леглото му, за навика му да носи широки панталони и риза в маскировъчен цвят и да чете на оскъдната жълта светлина от газената лампа, за техния син, занесеното момче с прекалено развито въображение, което беше ходило веднъж в приказната страна.

„Маскарад — помисли си той, — жалък маскарад“. Но това си беше тяхна работа. Наблюдаваха как расте и възмъжава синът им и по това как се развива, виждаха, че е един от тях.

А сега те, тези двама души, приспособили се към незабележимото делнично съществуване на прости фермери, толкова

далечно от истинското им предназначение, чакаха деня, когато щяха да заемат подобаващо място в обществото, от което се бяха отказали заради работата на челния пост близо до тухлената къща, издигаща се на върха на хълма.

Прекоси столовата и хола и се доближи до затворената врата, като оставяше след себе си върволица от стъпки.

Знаеше, че зад вратата няма никого — нито Ан, нито Катлийн, нямаше място даже за него самия — нищо, освен трудните задължения пред живота, който даже не беше си избрал сам.

От време на време го обземаха съмнения. Това ставаше, когато пътуваше из страната и се наслаждаваше на външната страна на живота, който наблюдаваше.

Мъничките села, притихнали в лятната нощ, с техните велосипеди и преобърнати колички, със сенчестите алеи към къщите, първите червени петна по ранните ябълки в градините. Познатият рев на огромните камиони, литнали по магистралите. Усмивката на сервитьорката, подаваща му чашата кафе, когато се спираше да хапне в някое крайпътно ресторантче. Той се убеждаваше, че всичко е наред в тези малки села и при шофьорите на камионите, и при веселото момиче. Светът на хората беше приятен и добър и да се живее в него беше прекрасно. Мутантите с техните планове изглеждаха чудовищен кошмар от евтина неделна притурка и понякога му се искаше да спре, да изостави колата и да се потопи завинаги в този чудесен живот. За човек като него тук винаги можеше да се намери място: изглежда, че сред тези царевични полета, в малките крайпътни села, всеки човек може да намери щастие и безопасност.

Даваше си сметка, че всичко беше предвидено. Опитваше се да се скрие от това, което се носеше във въздуха. Изпитваше същия страх, както фантазьорите, когато бягаха мислено в други времена и места, и тогава у него възникна желанието да захвърли колата и да си отиде. Именно необходимостта от бягството го караше да мисли да захвърли колата и да търси спокоен живот в тези царевични простори.

Но даже тук, в селскостопанското сърце на страната, нямаше истински мир и спокойствие. Видимото спокойствие и безопасност съществуваха, ако човек не четеше вестници, ако не слушаше радио, ако не разговаряше с хората. Той чувствуваше как признаците на

безпокойство избиват през външната фасада на благополучието — при всеки праг, във всяка къща и във всяко ресторантче.

Ако се съдеше по вестниците, новините съвсем не бяха добри. По радиото коментаторите говореха за новата дълбока криза, пред която светът беше изправен. Слушаше разговорите на хората във фоайетата на хотелите, където нощуваше и в ресторантите, в които се хранеше. Те говореха, клатеха глава, в тяхното поведение личеше тревога.

Той чуваше:

— Не мога да разбера, защо положението се измени толкова бързо. Преди една-две седмици изглеждаше, че са възможни преговори, а сега всичко се върна назад и даже стана по-лошо.

Той чуваше:

— Винаги съм казвал, че цялата тази история с мутантите са я измислили червените. Моето мнение е, че всичко идва оттам.

Той чуваше:

— Това е невъзможно. Вчера войната беше на хиляди мили от нас и ние си живеехме спокойно и мирно. А утре…

А утре, а утре, а утре… Той чуваше:

— Ако всичко зависеше от мен, аз бих се споразумял с тези мутанти.

Той чуваше:

— Нямаше да се церемоня с тях нито минута, дявол да ги вземе. Щях да взема повечко бомби и щях да им покажа.

Слушаше разговорите им и съзнаваше, че зад тях няма и намек за компромис и взаимно разбиране, не се чувствуваше никаква надежда, че тази война може да бъде предотвратена.

— Ако не сега — казваха те, — след пет или десет години тя все едно ще се разрази. Тогава, колкото по-рано, толкова по-добре. Само трябва да нападнем първи…

И той ясно разбираше, че неудържимата омраза се чувствуваше даже тук, в сърцето на страната, в тези мирни ферми, в тези малки мирни селца, в крайпътните ресторантчета. „И това не е нищо друго, освен крахът на една цивилизация, основана на омразата, чудовищния егоизъм и недоверието във всеки, който говори на друг език, яде друга храна или носи други дрехи.“

Това беше едностранно развита механистична цивилизация. Свят на двигателите с вътрешно горене. Технологично общество, което осигуряваше комфорт, но не можеше да даде на човека усещане за справедливост и безопасност. Това беше цивилизация, която обработваше материята, разцепваше атома, създаваше мощна химия и настройваше опасни и сложни машини. Тя бе съсредоточила вниманието си върху техниката и забравила напълно отделната личност. Сега не й струваше нищо да натисне копчето и да срине далечен град, без да познава и без да желае да опознае живота и обичаите, мислите и надеждите, стремежите на хората, които унищожава.

Караше колата, спираше се да хапне и отново сядаше зад кормилото. Гледаше царевичните ниви и червенеещите се ябълки в градините, слушаше шума на косачките, вдъхваше мириса на детелина, но му беше достатъчно да погледне небето, за да почувствува цялата тежест на надвисналата опасност и разбираше, че Фландърс е бил прав — във всеки момент можеше да се разрази съдбоносна буря.

Но не само новините за приближаващата се война запълваха страниците на всекидневниците и звучаха в петнадесетминутните коментари. Непрестанно се говореше за заплаха от страна на мутантите и постоянно се внушаваше на хората, че е необходимо да бъдат бдителни. Продължаваха бунтовете, все още линчуваха мутанти, все още разбиваха магазините „Последна дума на техниката“.

Но беше се появило и нещо ново.

Из цялата страна бяха плъзнали слухове — и в ресторантите, и в магазините, и в нощните барове на големите градове можеше да се чуе за съществуването на друг Свят, на нов Свят, където животът може да се започне отново, където може да се скриеш от хилядолетния хаос на сегашния Свят.

В началото пресата се отнесе с недоверие към тези слухове, после се появиха предпазливи статии със скромни заглавия, а коментаторите, първоначално плахи, скоро отхвърлиха всяка сдържаност. И след няколко дни съобщенията за другия Свят и за странните хора с лъчисти очи, които твърдяха, че са дошли оттам, заемаха почти толкова място, колкото и съобщенията за войната и за мутантите. В Света се усещаше тревога, подобна на тревогата, която

възниква у човек, когато в тишината на нощта изведнъж се раздаде резкият звън на телефона.

44

През нощта Клифууд бе изпълнен с ухания, долавяше се нещо домашно и като минаваше по улиците на градчето, Уикърс усети как сърцето му се изпълва с горест: именно тук беше мястото, където му се искаше да остане да живее, да пише и да пренася върху хартията раждащите се в съзнанието му мисли.

Неговата къща — с ръкописите, с лавицата любими книги — си стоеше на същото място, но вече не му принадлежеше и никога повече нямаше да му принадлежи. „От днес всичко ще тръгне по-различно — помисли си той. — Земята, изконната Земя на човечеството, Земята с голяма буква, малко време бе мой дом и никога повече няма да бъде.“

Преди всичко реши да навести Еб, а после да се отбие в бившата си къща за ръкописа. „Мога да го дам на Ан“ — помисли той, но веднага се разколеба. Убеждаваше се, че не иска да се среща с нея, но в действителност съвсем не беше така. Искаше да я види, но знаеше, че е по-добре да не го прави, защото почти се бе примирил с мисълта, че той и тя са части от един и същи живот.

Спря колата срещу къщата на Еб. И както винаги, с учудване отбеляза колко добре изглеждат къщата и дворчето. Еб живееше сам, без жена и деца, а рядко се среща ерген в ролята на грижлив стопанин.

Уикърс разчиташе да се отбие за малко у Еб, да му съобщи за станалото, за създалата се ситуация, да се уговори за реда на срещите им, а и да научи тукашните новини.

Тръшна вратата на колата, пресече тротоара, справи се — макар и малко трудно с ключалката, и отвори портичката към двора. Лунните лъчи, проникващи през листака, очертаваха причудливи фигури върху пътечката. Уикърс се приближи към входа и едва сега обърна внимание, че в къщата няма никаква светлина.

Почука на вратата, защото помнеше от предишните си редки посещения (понякога играеха покер), че Еб няма звънец.

Никой не отговори. Почака, почука още веднъж и тръгна към изхода. Може би Еб беше зает в гаража с някаква спешна работа или

пийваше с приятели в кръчмата.

Реши да го почака в колата. Щеше да е неразумно да отиде в центъра, където можеха да го познаят.

Някой попита:

— Еб ли търсите?

Уикърс се обърна по посока на гласа. До живия плет стоеше съседът.

— Да — обади се Уикърс. — Исках да го видя.

Опита се да си спомни кой живее до Еб, кой може да бъде този човек и щеше ли да го познае.

— Аз съм негов стар приятел — допълни Уикърс. — Минавах оттук и исках да го видя.

Човекът се промуши през дупка в плета и вече отблизо, попита:

— Добре ли го познавате?

— Не много добре — отговори Уикърс. — Срещал съм го преди десет-петнайсет години. Още като момче.

— Еб е мъртъв — съобщи съседът.

— Как така мъртъв?

Съседът се изплю.

— Той се оказа един от онези проклети мутанти.

— Не, не — запротестира Уикърс. — Това е невъзможно!

— Той беше такъв. Тук имаше още един, но успя да избяга. Навярно Еб го е предупредил.

Злобата и омразата, прозвучали в думите на съседа, изпълниха Уикърс с ужас.

Тълпата беше убила Еб, както щеше да убие и него, ако разбереше, че се е върнал в градчето. А жителите на градчето много скоро могат да разберат, че той се е върнал, стига този човек да се вгледа внимателно. Припомни си, че това беше продавача от щанда за месо в градския магазин. Наричаше се… впрочем какво значение имаше името му.

— Не, не — усъмни се човекът. — Виждал съм ви някъде.

— Грешите. За пръв път съм тук.

— Гласът ви…

Уикърс нанесе силен удар отдолу нагоре, като вложи в него цялата си тежест. Ударът попадна право в брадичката и прозвуча като плясък на бич. Човекът рухна на земята.

Уикърс не се забави нито миг, обърна се и се втурна към оградата. Едва не изкърти вратата на колата. Рязко завъртя ключа, натисна докрай педала на газта и колата, изхвърляйки чакъл със задните си гуми, рязко потегли напред.

От силния удар ръката го болеше, а в слабата светлина на таблото видя, че от пръстите му се процежда кръв.

Имаше само няколко минути — от момента, когато месарят се свести до момента, когато съобрази какво е станало. Достатъчно е да стане на крака, да се добере до телефон и ще започнат да го преследват. В нощта ще се втурнат коли, претъпкани с хора, оръжие и въжета.

Трябваше да им избяга и отсега нататък да разчита само на себе си.

Еб е мъртъв — нападнали са го внезапно и подло, така че не е имал възможност да избяга на другата Земя. Убили са го — обесили или стъпкали с крака. А Еб беше неговата единствена връзка.

Сега можеше да разчита само на Ан.

А Ан, разбира се, не подозираше, че е мутант.

Излезе на магистралата и се понесе с натиснат до край педал на газта.

Спомни си, че след десетина мили напред от магистралата има отбивка към стар изоставен път. Ще се опита да скрие колата там и да изчака подходящия момент за да продължи. Или беше по-добре да се скрие сред хълмовете и да изчака всичко да утихне? „Не — каза си той. — Опасно е и ще загубя много време.“

Налагаше се час по-скоро да намери Крофърд и да му попречи. И трябваше да направи всичко сам.

Различи изоставения път, чезнещ към средата на стръмния склон. Зави и след като се тресе трийсетина фута из ями и дупки, изпълзя на пътя.

Скрит зад дърветата, гледаше отминаващите коли, без да знае дали в тях не бяха неговите преследвачи.

Зададе се стара камионетка — катереше се с пъхтене по хълма и Уикърс забеляза, че задният й борд е нисък. Изтича бързо на магистралата, догони камионетката, подскочи, хвана се отзад, оттласна се силно с крака и прелетя през борда. Пропълзя между сандъците върху каросерията, сви се в ъгъла и се загледа назад в пътя.

„Като подгонено животно съм — помисли си той. — А ме преследват хора, които до скоро твърдяха, че са ми приятели.“

След десетина мили някой спря камионетката.

Чу се глас:

— Не видяхте ли някого по пътя? Някакъв пешеходец?

— Не — отговори шофьорът. — Ни една душа.

— Търсим мутант. Явно е изоставил колата си.

— Мислех, че сме се справили с тях — сподели шофьорът.

— Не още. Вероятно се е скрил сред хълмовете. Тогава песента му е изпята.

— Ще ви спират още — обади се друг глас. — Предупредихме в двете посоки. Обещаха ни да преградят пътя.

— Добре, ще си отварям очите на четири — обеща шофьорът.

— Имате ли пушка?

— Не.

— Бъдете внимателен.

Камионетката потегли и Уикърс видя на пътя двама души. На лунната светлина проблясваха дулата на пушките им.

Размести няколко сандъка и си направи скривалище, но предпазните мерки се оказаха излишни. Спираха ги на още три места, ала всеки път само лъчът на фенерчето се плъзгаше по сандъците. Хората не се стараеха прекалено в издирването, защото бяха сигурни, че не е толкова просто да се хване мутантът — навярно вече се е изпарил, както другите, които не са били изненадани.

Само че Уикърс не можеше да си позволи да избяга. Трябваше да изпълни мисията си на тази Земя.

45

Знаеше какво ще намери в магазина за сглобяеми къщи и въпреки всичко тръгна натам, защото смяташе, че все пак има надежда да установи контакт. Огромната витрина бе счупена, а сградата надробена на трески, сякаш бе минал тайфун.

Тълпата бе поработила тук.

Стоеше пред зейналата витрина, оглеждаше разрушената къща и си мислеше за деня, когато с Ан влязоха тук на път към автобусната спирка. Помнеше, че на покрива имаше ветропоказател във форма на патица, на двора се мъдреше слънчев часовник, а на пътечката — вечномобил, само че сега вечномобилът го нямаше. Навярно го бяха измъкнали на улицата и го бяха пръснали на парчета — точно както стана с неговата кола в малкото градче в Илинойс.

Обърна се с гръб към витрината и бавно тръгна надолу по улицата. „Глупаво беше да идвам в тази изложбена зала — мислеше си той, — но това беше моят единствен, макар и почти безнадежден шанс.“

Зави зад ъгъла и видя, че в прашно дворче на отсрещната страна на улицата се е насъбрал доста народ. Слушаха някакъв човек, покачен на пейка.

Без да бърза, Уикърс пресече улицата и се спря да разгледа тълпата.

— Какво ще стане — питаше човекът, — когато паднат бомбите? Те ви призовават да не се страхувате, те ви призовават да се отървете от страха, да останете по работните си места. А какво ще правят те самите, когато се посипят бомбите? Нима ще ви помогнат?

Пое си въздух, а тълпата застина в напрегнато мълчание.

— Те няма да ви се притекат на помощ — продължаваше отчетливо ораторът. — Те няма да ви се притекат на помощ, защото няма да имате нужда. Ще умрете, приятели мои. Ще умрат десетки хиляди. Ще умрат в пламъка на слънцето, което ще изгрее над града. Ще умрете и ще се превърнете в прах. Ще умрете…

В далечината се чу воят на сирени и тълпата гневно се раздвижи.

— Ще умрете — не спираше ораторът, — но защо да умирате, ако някъде ви чака друг Свят. Ключът към този Свят е бедността. Бедността е билет към новия Свят. Единственото, което трябва да направите, е да напуснете работа и да се откажете от всичко, абсолютно от всичко. Там може да се отиде само с празни ръце.

Воят на сирените се приближи и тълпата се развълнува още повече. Страшното й бучене бе като шум на гора под напора на вятър — предвестник на бурята.

Ораторът вдигна ръката си. Хората се смълчаха.

— Приятели мои, — поде той — чувате ли ме? Чака ви друг Свят. Бедните ще тръгнат първи. Бедните и отчаяните, онези, за които няма място в този Свят. Но вие можете да отидете там само с празни ръце, без никакво имущество. В този друг Свят няма бомби, там всичко може да се започне отначало. Цял нов Свят и във всичко прилича на този — с дърветата, с тревата, с плодородните земи, с дивеча из горите и рибата в реките. Истинска страна на мечтите. И на мира.

Сирените виеха съвсем наблизо.

Уикърс слезе от тротоара и бързо тръгна през улицата.

Полицейската кола рязко изскочи иззад ъгъла, занесе се, гумите й изсвистяха по асфалта, сирената виеше като в агония.

И тук, при самия тротоар, Уикърс се спъна и се просна в цял ръст на асфалта. Инстинктивно застана на четири крака и видя, че полицейската кола се носи право към него. Осъзна, че ще се окаже под колелата й преди да успее да скочи.

Изведнъж нечия ръка го подхвана за лакътя, той полетя над асфалта и рухна върху тротоара.

Иззад ъгъла, свистейки с гумите, изскочи втора полицейска кола.

Тълпата се разбяга в различни посоки.

Същата ръка го дръпна за ръкава, помогна му да се вдигне и Уикърс за пръв път видя спасителя си — човек с прокъсан пуловер и с белег от нож на бузата.

— По-бързо, по-бързо — подкани го човекът и белегът се дръпна в такт с думите. Имаше блестящи зъби и тъмни бакенбарди.

Тласна го в тесния проход между къщите и Уикърс побягна приведен между двете тухлени стени. Зад него шумно дишаше

неговият спасител.

— Надясно — изкомандва човекът. — Към вратата.

Уикърс сграбчи дръжката и вратата се отвори към тъмен коридор.

Човекът изтича след него, затвори вратата и те застинаха в гнетящата тъмнина на входа, дишайки шумно на пресекулки.

— Не можахме да завършим — констатира човекът. — Полицаите започнаха да съобразяват по-бързо. Не успяваш да започнеш и те…

Без да завърши фразата, той хвана Уикърс за рамото.

— Вървете след мен. Внимателно. Стъпала.

Уикърс го последва като опипваше с крак стъпалата. С всяка крачка застоялият въздух на мазето му се струваше все по-нетърпим.

В подножието на стълбата човекът отмести плътна завеса и те се оказаха в слабо осветена стая.

В единия ъгъл стърчеше старо счупено пиано, в другия бяха натрупани сандъци, а в центъра, около маса, седяха четирима мъже и две жени.

Единият мъж се обади:

— Чухме сирените.

Човекът с белега кимна.

— Чарли тъкмо беше започнал. Тълпата го слушаше със затаен дъх.

— Кой е с теб, Джордж? — попита друг.

— Този бягаше — обясни Джордж. — Полицейската кола едва не го сгази.

Те погледнаха Уикърс с интерес.

— Как се казвате, приятелю? — поинтересува се Джордж.

Уикърс каза името си.

— Наш човек ли е? — попита някой.

— Наш — потвърди Джордж. — Той бягаше.

— Предпазливост…

— Той е наш човек — упорито повтори Джордж, но Уикърс забеляза, че зад увереността на неговия спасител се крие известна неловкост — едва сега бе съобразил каква глупост е направил като го доведе тук.

— Искате ли да пийнете — предложи един от мъжете. И бутна бутилката към Уикърс.

Уикърс седна на един стол и взе бутилката.

— Казвам се Сали — представи се по-красивата от жените.

— Радвам се да се запознаем — отзова се Уикърс.

Плъзна поглед по масата. Останалите не бяха предразположени към запознанства. Надигна бутилката и отпи. Беше някакъв евтин спирт. Дъхът му секна. Сали го попита:

— Вие активист ли сте?

— Моля?

— Активист ли сте, или пурист?

— Той е активист — уточни Джордж.

Уикърс знаеше, че Джордж се бе изпотил при осъзнаване на сторената грешка.

— Не прилича много на активист — усъмни се един от мъжете.

— Аз съм активист — потвърди Уикърс, схващайки, че те очакват от него именно такъв отговор.

— Нещо като мен — обади се Сали. — Активист по принцип, но пурист по душа. Така ли е? — попита тя Уикърс.

— Да — съгласи се Уикърс. — Точно така.

Отпи още една глътка.

— Кой е вашият период? — попита Сали.

— Моят период? — учуди се Уикърс. — Ах да, моят период!

Мигом си спомни бялото напрегнато лице на мисис Лесли, която го питаше кой исторически период счита за най-интересен.

— Карл II — каза той.

— Не отговорихте много бързо — подозрително проговори един от мъжете.

— Дълго не можех да взема решение — обясни Уикърс. — Едва-едва намерих подходящ период.

— Но избрахте епохата на Карл II! — забеляза Сали.

— Да.

— А аз — похвали се Сали — на ацтеките.

— Но ацтеките…

— Зная — съгласи се тя. — Това не е ли подходящ избор? За ацтеките се знае малко. Затова пък мога да си измислям сама. Така даже е по-интересно.

Джордж ги прекъсна:

— Всичко това са глупости. Можете да си пишете дневници и да си въобразявате, че сте който си искате, когато нямате друга работа. Само че сега имаме работа.

— Вярно, Джордж, — подкрепи го втората жена.

— Вие, активистите, тук не сте прави — възрази Сали. — Най-важното за Мечтателите е да напуснат своята епоха и обкръжение и да се потопят в друга.

— Чуйте — прекъсна я Джордж. — Аз…

— Съгласна съм — откликна Сали, — че трябва да работим за другия Свят. През цялото време чакахме именно това. Но не трябва да се отказваме…

— Достатъчно — намеси се мъж, седнал в другия край на масата. — Стига приказки. Разговорите тук са неуместни.

Сали се обърна към Уикърс.

— Днес вечерта имаме сбирка. Искате ли да дойдете с нас?

Той се колебаеше. В оскъдната светлина на лампата се виждаше, че всички внимателно го гледат.

— Разбира се — прие той. — С удоволствие.

Взе бутилката, отпи още една глътка и я предаде на Джордж.

— Няма да излизаме оттук, докато полицаите не се успокоят — разпореди се Джордж.

И той отпи и предаде бутилката на съседа си.

46

Когато Сали и Уикърс влязоха, събранието едва започваше.

— Ще дойде ли Джордж? — полюбопитства Уикърс.

Сали се усмихна.

— Джордж? Тук?

Уикърс кимна.

— Това не е в неговия стил. Джордж е боец — обясни Сали. — Горещ човек. Роден организатор.

— А вие? Такива като вас?

— Ние сме пропагандатори — уточни тя. — Ходим по сбирки, разговаряме с хората, стараем се да ги заинтересуваме. Нашата работа е мисионерска — ние ги насочваме. И чак след като ги подготвим, с тях започват да се занимават хора като Джордж.

Седналата зад масата снажна дама, си послужи с ножа за хартия като с председателско чукче.

— Извинете — изви провлечен глас тя. — Извинете. Моля ви да запазите ред.

Уикърс отмести стол за Сали, а след това седна и той. Хората в стаята притихнаха.

Помещението, както забеляза Уикърс, се състоеше от две стаи — гостна и столова; стъклените портални врати бяха дръпнати, за да се получи зала.

„Средна буржоазия — прецени той. — Достатъчно обезпечена, за да не изглежда вулгарна, но лишена от елегантността и изискаността на истински богатите хора. По стените са закачени оригинали, има и френска камина, старинни, макар и от неопределена епоха, мебели.“

Огледа бегло лицата — опитваше се да определи що за хора са това. До него седеше явно делови човек. Малко по-нататък — мъж, чиито коси отдавна се нуждаеха от подстригване: приличаше на художник или писател, най-вероятно — непризнат. А ето онази загоряла жена със стоманеносива буйна коса не е нищо друго, освен

любителка на конен спорт. Това обаче нямаше никакво значение. Тук се бяха събрали заможни хора — те живееха в почтени къщи с портиери, ала тази сбирка ставаше в стара сграда, където никога не беше имало портиер. По същия начин се събираха хора и в селцата, и в малките градове. Може би в къщата на местния банков директор или на фризьора. И на всяко такова събрание някой заемаше председателското място и поддържаше реда. И на всяко такова събрание идваха хора като Сали и чакаха да вземат думата и се надяваха да привлекат още хора в своята вяра.

Председателката оповести:

— Мис Станхъп е първа в списъка на днешните докладчици.

И тя се облегна назад в креслото, доволна, че хората се успокоиха и събранието протича нормално.

Мис Станхъп стана и Уикърс видя самото въплъщение на неудовлетвореното женско тяло и дух. Беше четирийсетгодишна. Приближи се с широка мъжка крачка до масата. Преди петнайсет години явно работата й бе донесла финансова независимост и сега тя гонеше призраци, опитвайки да се скрие зад образа на персонаж от миналото.

Имаше чист и силен, но малко превзет глас. Четеше с издадена напред челюст, като начинаещ оратор, от което вратът й изглеждаше по-слаб отколкото беше в действителност.

— Както знаете — моят период е Гражданската война, Югът — напомни тя и започна да чете: На тринайсети октомври 1862 година мисис Хамптън изпрати за мен каретата със стария Нед, един от малкото останали верни слуги. Другите отдавна бяха избягали и я бяха оставили напълно безпомощна. В такова положение се намираха много от нас…

„Бягство от реалността — разсъждаваше Уикърс, — бягство в епохата на кавалерите и кринолините, в епохата на войната, която през мъглата на времето започва да изглежда романтична. Колко много хора са останали нещастни за цял живот. Колко много хора през онази война бяха вкусили и кал, и кръв, и страдания.“

Мис Станхъп продължаваше да чете:

— Там беше Изабела и аз се зарадвах да я видя, та ние не се бяхме виждали вече много години — от онзи ден в Алабама…

Да, това беше бягство. Но бягство, превърнало се в идеален инструмент за пропаганда на другия Свят — втората, мирна Земя, следваща тази.

„Три седмици — пресметна той, — изминали са само три седмици, а те вече са успели да създадат организация, произнасят речи и създават връзки въпреки смъртната опасност, като привличат много хора за нелегална дейност.“

Но дори и сега, когато им предлагат друг Свят и надежда за живота, към който се стремят, хората носталгично се вкопчват в миналото и се опитват да възкресят ароматите му. Това говореше за съмнения и за отчаяние, те не желаеха да изоставят мечтата си от страх, че действителността ще се разпилее на прах, щом се докоснат до нея. Мис Станхъп продължаваше:

— Цял час седях до леглото на мис Хамптън и й четох на глас от любимата й книга — „Панаир на суетата“. Неведнъж тя сама я бе прелиствала, а по време на болестта й безброй пъти бяха й я препрочитали.

Но ако все още мнозина се вкопчваха в сладките мечти, намираха се и хора като Джордж, активисти, готови да се борят за осъществяването на надеждите. Всеки ден растеше броят на техните привърженици, повярвали в новия Свят, готови да заминат и да работят там. Те ще произнасят речи, ще изчезват при воя на полицейските сирени, ще изчакват в тъмни мазета и ще се връщат към работата си, щом полицията си отиде.

„Нашето послание е в сигурни ръце“ — мислеше си Уикърс.

Мис Станхъп продължаваше четенето. Председателката кимаше сънливо и продължаваше да стиска ножа за хартия. Някои от присъствуващите слушаха от вежливост, други — с интерес. Когато тя свърши, щяха да й задават въпроси, да искат уточнения и разяснения, да й предложат да промени нещо, да я похвалят за блестящата работа. Щяха да станат и други, да четат своите дневници за живота си на друго място и по друго време, а останалите щяха да седят, да слушат и да играят същата роля.

Уикърс виждаше цялата безполезност на тези жалки напъни за надежда. Стаята като че се изпълни с мирис на магнолии, с аромат на рози, с горчивия дух на възкресените от праха минали години. Когато мис Станхъп завърши, в стаята се разшумяха. Всички започнаха да

задават въпроси, а тя отговаряше. Той стана тихо и незабелязано излезе на улицата.

Звездите блестяха. Напомняха му за много неща.

Утре ще отида при Ан Картър.

Но това ще бъде напразно, не биваше да се среща с нея при никакви обстоятелства.

47

Натисна бутона на звънеца и зачака. Беше достатъчно да чуе стъпките й, за да схване, че трябва да се обърне и да изчезне. Беше дошъл напразно, знаеше, че не бива да го прави — налагаше се да започне всичко отначало и не беше нужно да се среща с Ан — нали мечтите му за нея бяха умрели така, както и мечтите му за Катлийн.

И все пак беше длъжен да дойде, именно длъжен. Два пъти се спря пред входа, обръщаше се и си тръгваше. Този път не можа да си тръгне, влезе в къщата, заслушан в приближаващите се стъпки. Какво ще й каже, когато отвори вратата? Какво ще направи? Ще влезе, сякаш нищо не се е случило, като че те и двамата са си останали такива, каквито бяха при последната им среща?

Необходимо ли беше да й разкаже, че тя също е мутант, нещо повече — андроид, изкуствена жена?

Вратата се отвори и той я видя пред себе си. Беше прелестна — такава, каквато си я беше представял винаги. Тя протегна ръка, дръпна го навътре, тръшна вратата и се облегна на нея.

— Джей — въздъхна тя. — Джей Уикърс.

Той искаше да каже нещо, но не можа. Стоеше, гледаше я и си мислеше: „Всичко е измама. Лъжа. Не може да бъде истина.“

— Какво се е случило, Джей? Трябваше да ми се обадиш.

Той неволно протегна ръце и тя почти отчаяно се хвърли в прегръдките му. Стояха притиснати един до друг и чувстваха, че са намерили опора в нещастието си.

— Отначало си помислих, че просто си се побъркал — каза тя. — Наговори ми куп несвързани неща от онова уискънсинско градче, реших, че не си наред. После започнах да си спомням разни странни неща, за които бях слушала или чела…

— Спокойно, Ан, — прекъсна я той. — Не си длъжна да ми разказваш всичко.

— Джей, никога ли не си се замислял, че не си съвсем човек? Няма ли в теб нещо необикновено и нечовешко?

— Да — призна той. — Често съм си го мислил.

— Бях сигурна. В това, че не си съвсем човек. И това е за добро. И аз не съм съвсем човек.

Притисна я още по-силно към себе си. И докато тя стоеше в обръча на ръцете му, той не се чувстваше сам. Две бедни души, загубени във враждебния човешки свят, те щяха да разчитат един на друг. И макар че между тях да не можеше да има любов, те бяха длъжни да се обединят против този Свят.

Телефонът на масата иззвъня, но те не го чуха.

— Обичам те, Ан, — прошепна той и тази част от мозъка, която не беше самият той, а оставаше студен наблюдател, му напомни, че няма право да я обича. Невъзможно, аморално и абсурдно е да обичаш някого, който ти е по-близък от сестра, някого, чийто живот е бил част от твоя живот и скоро отново ще бъдете част от облика на друга личност, която може би няма и да подозира за съществуването ви.

— Припомням си — напрягаше се Ан, — но нещо ми убягва. — Изглежда мислите й бяха някъде далеч. — Може би ще ми помогнеш?

Той зададе въпроса, а устните му изстинаха от страх:

— Какво искаш да си спомниш, Ан?

— Разходка с някого. Опитвам се, но не мога да си припомня името му, макар че ясно си го представям, въпреки изминалите години. От голямата тухлена къща на хълма ние се спуснахме към долината. Беше ясен пролетен ден, защото дивите ябълки цъфтяха, птиците пееха. Никога не съм правила тази разходка, но точно си я спомням. Случвало ли ти се е, Джей, да си спомниш нещо, което никога не се е случвало в действителност?

— Не зная — измъкна се Уикърс. — Може би това е въображение. Някаква асоциация с нещо прочетено.

„Това е краят — помисли си той. — Ето го потвърждението на моите подозрения.“

Ние сме трима, каза Фландърс, три андроида, разделили помежду си един човешки живот. И тези трима бяха той, Фландърс и Ан Картър. Нали Ан си спомняше за долината със същите изрази, с каквито и той, но той беше мъж и помнеше, че се е разхождал с жена на име Катлийн Престън, а Ан беше жена — трябва да се е разхождала с мъж, чието име не си спомня. Но даже и да си припомнеше името, то

нямаше да бъде истинското. Нали и той се бе разхождал с девойка, която не се казваше Катлийн Престън.

— Но това не е всичко — настояваше Ан. — Аз зная какво мислят другите, аз…

— Моля те, Ан, — успокояваше я той.

— Никога не съм се опитвала да научавам мислите им, а изведнъж разбрах, че мога да ги чета. Правех го и го правя несъзнателно. Предварително зная кой за какво ще говори. Зная изреченията им, преди да ги кажат. Зная какво им харесва. Именно за това си върша работата толкова добре, Джей. Аз съм проникнала в човешките мисли много преди да заподозра у себе си този дар. Съзнателно съм се проверявала. Джей, аз мога да чета мисли!

Той я притисна още по-силно и си помисли: „Ан е телепат, една от тези, които могат да разговарят със звездите.“

— Кои сме ние, Джей? — попита тя. — Кажи ми кой си ти?

Телефонът продължаваше да звъни.

— После — обеща той. — Това не е толкова лошо. Даже е чудесно. Аз се върнах, защото те обичам, Ан. Не исках да се връщам, но не можах. Защото нямам право…

— Мълчи — прекъсна го тя. — Сега ти каза най-нужните думи. Молех се да се върнеш. Разбрах, че нещо не е както трябва и се изплаших само за едно — че няма да можеш да се върнеш, че с теб е станало най-страшното. Аз се молех, разбирах, че не трябва да го правя, чувствах се лицемерка, та аз не съм вярваща…

Телефонът звънеше все по-пронизително.

— Телефонът — забеляза най-после тя.

Той я пусна и тя пристъпи към дивана, седна, вдигна слушалката, а той стоеше и разглеждаше стаята, като се опитваше да приведе в ред мислите си.

— За тебе е — каза тя.

— За мен?

— Да, някой знае ли, че си тук?

Той поклати глава, но се приближи. Взе слушалката, но не бързаше да се обади — опитваше се да съобрази кой може да го търси тук.

И изведнъж го обхвана страх, обля го студена пот, защото разбра, че един единствен човек може да се намира на другия край на жицата.

Гласът произнесе:

— Говори неандерталецът, Уикърс.

— С тоягата и с всичко останало? — влезе в тон Джей.

— С тоягата и с всичко останало — потвърди Крофърд. — Трябва да уредим една работа.

— Във вашата кантора ли?

— На улицата ви чака такси.

Уикърс се изсмя злобно:

— Откога ме следите?

Крофърд се изкикоти:

— От Чикаго. Страната е натъпкана с анализатори.

— Научавате ли много нови неща?

— Понякога.

— И както преди вярвате във вашето секретно оръжие?

— Разбира се, но…

— Признайте си като на приятел — подкани го Уикърс.

— Трябва да си поговорим откровено, Уикърс. Наистина настоявам. Побързайте — Крофърд затвори телефона.

— Беше Крофърд — обърна се той към Ан. — Иска да говори с мен.

— Всичко наред ли е, Джей?

— Да, да, всичко е наред.

— Ще се върнеш ли?

— Ще се върна — увери я Уикърс.

— Знаеш ли какво да правиш?

— Сега зная — отговори Уикърс. — Зная.

48

Крофърд седеше в креслото до масата. Уикърс потръпна, при вида на креслото, в което бе седял преди няколко седмици, когато дойде тук с Ан.

— Радвам се отново да ви видя — поздрави Крофърд. — Радвам се, че отново сме заедно.

— Трябва да ви радва как вървят работите — уточни Уикърс. — Вие сте по-любезен, отколкото при последната ни среща.

— Аз винаги съм любезен. Любезен съм неизменно, дори когато съм изплашен или зъл.

— Защо не заловихте Ан Картър?

Крофърд поклати глава.

— Няма основания. Засега.

— Но вие я следите.

— Ние следим всички вас. Не сте останали чак толкова много.

— Можем да се избавим от преследването, стига да поискаме.

— Не се съмнявам — съгласи се Крофърд. — Ако аз бях мутант, също щях да предпочета да се скрия. Но защо сте тук?

— Защото спечелихме играта и вие го знаете по-добре от другите — отговори Уикърс.

Искаше му се да вярва на думите си поне наполовина.

— Ние можем да започнем войната — върна му Крофърд. — Трябва само да помръднем пръст…

— Няма да го направите.

— Но вие стигнахте прекалено далеч, притиснахте ни. Нямаме друг изход, войната е последното ни оръжие.

— Имате предвид другия Свят.

— Точно така — потвърди Крофърд.

Седеше и гледаше втренчено Уикърс със сините си очи.

— Какво ни остава да направим? — продължи той. — Да седим със скръстени ръце и да чакаме, докато вашият валяк ни смачка? Вие произвеждате технически чудеса — ние ви прегражда пътя. Макар

че според мен нашите методи да са прекалено твърди, сега се задава нов експеримент. Опитвате се да експлоатирате идеи, да създадете религия, да предизвикате вълна от фанатизъм. Уикърс, какво се крие зад тези разкази?

— Самата истина — увери го Уикърс.

— Засега всичко върви като по масло. Даже прекалено добре. Трябва ни война, за да свършим с това.

— Да не би да мислите, че се занимаваме с подривна дейност?

— А как още може да се нарече това? — Крофърд даже се оживи. — Макар всичко да започна само преди няколко дни, вие постигнахте твърде много. Хората напускат работа, изоставят домовете си, отказват се от парите. Бедността, твърдят те, е пропуск към другия Свят. Що за каша е това, Уикърс?

— Какво става с тези хора? С тези, които изоставят работата, напускат дома си, отказват се от парите. Опитахте ли се да разберете какво е станало с тях?

Крофърд се наклони напред.

— Точно това ни плаши. Тези хора изчезват. Не успяваме да ги намерим, те изчезват.

— Те се отправят към другата Земя — изрече Уикърс.

— Нямам понятие къде се отправят, но добре зная какво ще стане, ако това не се прекрати. Нашите работници ни напускат, вече даже не десетки…

— Ако наистина искате война, натиснете копчето.

— Няма да допуснем да ни изпреварите — закани се Крофърд. — И ще намерим средство да ви спрем.

Уикърс стана и се наведе над масата.

— С вас е свършено, Крофърд. Няма да позволим на вашия Свят да върви по този път. Ние…

— Седнете — разпореди се Крофърд.

За момент Уикърс огледа Крофърд и бавно седна.

— И още — продължи Крофърд. — Говорех за анализаторите в тази стая. Вижте какво — анализатори има не само в тази стая. Те са навсякъде — по гарите, по летищата, във фоайетата на хотелите, в ресторантите…

— Не се съмнявам. По този начин сте ме засекли.

— Аз ви предупредих. Не бива да ни подценявате, макар да сме просто хора. Организираната световна промишленост може много и умее да работи бързо.

— Ще се избиете един друг — предизвика го Уикърс. — Вече знаете много неща, но си затваряте очите.

— Например?

— Много ваши банкери, индустриалци и други членове на вашата организация са същите тези мутанти, с които се борите.

— Уведомих ви, че искам откровен разговор. Кажете, как успяхте да ги вкарате във вашата организация?

— Никого никъде не сме вкарвали, Крофърд.

— Не сте…

— Хайде да започнем отначало — предложи Уикърс. — Можете ли да формулирате какво е това мутант?

— Мисля, че е човек, надарен с някои особени таланти, с по-добро разбиране на нещата от нашето.

— Тогава предположете съществуването на човек-мутант, който изобщо не подозира, че е мутант, а се смята за обикновен човек. Какъв ще стане той? Лекар, адвокат, просяк, крадец? Но какъвто и да стане, винаги ще бъде водач. Известен лекар, способен адвокат, знаменит редактор или писател. Но той може да се окаже индустриалец или банкер.

Сините очи на Крофърд го гледаха без да мигат.

— Вие — посочи го с пръст Уикърс, — стоите начело на най-добрата в днешния свят група мутанти. Хора, с които ние не можахме да влезем в контакт, защото са прекалено тясно свързани с обикновения свят. Какво можете да направите срещу това, Крофърд?

— Няма да им кажа нищо.

— Тогава аз ще го направя.

— Не, няма да успеете — възрази Крофърд, — защото с вас е свършено. Как мислите, защо останахте жив? Само защото аз пожелах.

— Не мислите ли, че можем да постигнем компромис?

— Не е изключено, но е малко вероятно. Вие бяхте полезен. Сега сте опасен.

— И насъсквате срещу мене псетата си?

— Точно така ще постъпя. Извинете ме, мистър Уикърс. Радвам се, че се запознахме.

Уикърс стана от стола.
— Ние пак ще се срещнем.
— Много се съмнявам — заключи Крофърд.

49

Докато се спускаше с асансьора Уикърс бързо прехвърли на ума възможните варианти.

На Крофърд ще му трябва не повече от половин час, за да съобщи, че забраната от Уикърс е снета и той се превръща в дивеч, който всеки може да застреля. Ако ставаше дума само за него, нещата щяха да бъдат много прости, но съществуваше и Ан.

Без никакво съмнение и Ан бе станала дивеч, защото сега, когато заровете са хвърлени и картите свалени на масата, Крофърд премина към игра без правила.

Трябваше да стигне до Ан, да я намери и кратко и разумно да й обясни, без да й оставя възможност да задава въпроси.

Излезе от асансьора с другите пътници и забеляза, че обслужващият се втурна към близкия телефон.

„Съобщава за мен“ — помисли си той. В асансьора сигурно е монтиран анализатор, чиито сигнал е известен на служителя. Такива анализатори имаше навсякъде.

Достатъчно е да постъпи сигнал за присъствието на мутант и специалната група започва преследването му. Това беше краят. Човек не подозираше за надвисналата опасност. В противен случай можеше да се съсредоточи и мигновено да изчезне, както изчезваха мутантите, когато хората на Крофърд са искали да се срещнат с тях.

Как казваше Крофърд? — „Звъним и чакаме.“

Сега никой не звъни на вратата.

Стрелят във вас от засада. Нанасят удара тихомълком. Хората знаеха кой сте и съобщаваха на всички, че трябва да бъдете убит. И не оставаха никакви шансове за спасение — никой не може да ви предупреди.

Така беше убит Еб, така бяха убити и другите — хората на Крофърд не оставяха на жертвите си нито секунда за размисъл.

А него, Джей Уикърс, го засякоха, но не го закачаха. Същото се отнасяше до Ан и може би до още един-двама мутанти.

Сега всичко се промени. Сега и той е като подгонен плъх.

Застана на тротоара и се огледа.

„Трябва ми такси, — помисли си той, — макар че и там сигурно има анализатори.“ Анализатори имаше навсякъде. Един беше в къщата на Ан, иначе Крофърд нямаше да разбере така бързо къде е.

Навсякъде, където и да отидеше, навсякъде анализаторите щяха да отбелязват пътя му.

Спря едно такси, седна в колата и каза адреса.

Шофьорът се обърна и го погледна с ужас.

— Спокойно — каза Уикърс. — Нищо няма да ви се случи, ако не вдигате шум.

Шофьорът не отговори. Уикърс се премести по-близо до вратата.

— Добре, приятел, — съгласи се накрая шофьорът. — Няма да предприема нищо.

— Разбрахме се — потвърди Уикърс. — Да тръгваме.

Следеше отминаващите къщи и държеше под око шофьора дали не дава някакви сигнали, ала не забеляза нищо.

Опасяваше се да не го очакват в квартирата на Ан, но реши да рискува.

Таксито спря пред къщата. Уикърс отвори вратата и се измъкна навън. Шофьорът подкара колата рязко, без да дочака парите.

Уикърс се хвърли към вратата, подмина асансьора и хукна нагоре по стълбите.

Дотича до жилището на Ан, сграбчи дръжката, натисна я, но вратата беше заключена. Позвъни — нямаше никого. Натисна още и още веднъж звънеца. Отдръпна се до противоположната стена и с всичка сила се хвърли към вратата. Тя едва-едва се помръдна. Опита пак. След третия опит бравата изхвърча и Уикърс се просна на пода.

— Ан — извика той и скочи на крака.

Никакъв отговор.

Втурна се из стаите, но не намери никого. За миг застина на място, после изскочи от жилището и се затича надолу по стълбите.

Когато се озова на тротоара, до къщата една след друга спряха три коли. От тях изскочиха въоръжени хора.

Хвърли се назад към входа й едва не събори жена с пазарска чанта в ръцете. Позна Ан и дори успя да забележи стърчащата от пакета връзка магданоз.

— Джей! — възкликна тя. — Джей, какво се е случило? Какви са тези хора?

— По-бързо проникни в съзнанието ми. Както правеше с другите. С тези, чиито мисли си чела.

— Но…

— По-бързо!

Почувствува как тя хваща мислите му и ги усвоява. Нещо се удари в стената над главите им и с писък отлетя нагоре.

— Дръж се — окуражи я той. — Офейкваме.

Той затвори очи и концентрира цялата си воля, за да осъществи прехода. Усети треперенето на Ан, после се подхлъзна и падна.

Удари силно главата си в нещо твърдо, от очите му изхвърчаха искри, засегна нещо с ръка, отгоре му се стовари някакъв предмет.

И сега той чу шумоленето на вятъра в листата на дърветата и отвори очи. Лежеше по гръб в подножието на сива гранитна скала. Върху него се мъдреше пазарска чанта с продукти, от която стърчеше връзка магданоз.

Той седна.

— Ан — повика я той.

— Тук съм — обади се тя.

— Всичко наред ли е?

— Физически — да, умствено — не. Какво стана?

— Паднахме от тази скала — отговори Уикърс.

Той се вдигна, протегна й ръка и й помогна да стане.

— Но скалата… Джей, къде сме?

— Ние сме в другия Свят — обясни Уикърс.

Те стояха и гледаха ширналата се пред тях равнина, пустинна и дива, гъсталаците на горите между скалите, гладките камъни на склона.

— В другия Свят? — повтори тя. — Тази невероятна история от вестниците?!

Уикърс кимна.

— Тук няма нищо невероятно, Ан. Този свят наистина съществува.

— Е добре, където и да сме, обедът е с нас. Помогни ми да събера продуктите.

Уикърс клекна и започна да събира изсипалите се от пакета картофи. Пакетът се бе скъсал, когато падаха от скалата.

50

Пред него беше Манхатън в първоначалния си вид, такъв какъвто е бил до идването на белия човек, преди да се издигнат прекрасните и чудовищни сгради. Един девствен Манхатън.

— И все пак, — предложи Уикърс — тук трябва да има нещо. Не е възможно мутантите да не са построили някъде наоколо междинен склад за стоките, които изпращат в Ню Йорк.

— А ако няма склад? — разтревожи се Ан.

Погледна я с усмивка.

— Обичаш ли да пътуваш?

— До Чикаго ли?

— Отвъд Чикаго — предложи той. — Въпреки че можем да си построим сал, ако намерим река, течаща на запад.

— Навярно съществуват и други центрове на мутантите.

— Без съмнение, но може би точно тук няма нищо. Тя кимна.

— Всичко е така странно.

— Няма нищо странно — възрази той. — Само е неочаквано за теб. Ако имахме време, щях да ти обясня всичко. Но тъкмо времето ни е малко.

— Джей, те стреляха ли по нас?

Уикърс кимна.

— Това са специални агенти.

— Но те са човешки същества, Джей. Като нас.

— Не като нас — поправи я Уикърс. — И това положение ги дразни. В днешно време това е достатъчно.

Той хвърли няколко клонки в огъня и се обърна към Ан.

— Да тръгваме — подкани той. — Време е да потегляме.

— Но, Джей, настъпва нощта.

— Зная. Ако на острова има нещо, ще забележим светлина. От хълма. Ако не видим нищо, ще се върнем тук. На сутринта отново ще огледаме.

— Джей — каза тя, — все едно сме на пикник.

— Не виждам връзката.

— Е, огънят, яденето на открито и…

— Забрави за това — посъветва я Уикърс.

Тръгна напред, а тя след него. Нощните птици грациозно се плъзгаха над главите им. В далечината се разнесе лай на енот. Около храстите кръжаха облаци светулки.

Изкачваха се по нисък, но стръмен хълм и когато стигнаха на върха, видяха светлини в далечния край на острова.

— Ето ги — посочи Уикърс. — Така си и мислех, че ще ги намеря именно там.

— Далече е. Да не би да се наложи да вървим пеш?

— Може би няма.

— А как…

— Ти си телепат — подсказа й Уикърс.

Тя кимна.

— Опитай, поговори с някого оттам — настоя Уикърс и си спомни как поклащайки се в люлеещия се стол, Фландърс обясняваше, че за телепатията разстоянията нямат значение — миля или светлинна година, разликата е почти нулева.

— Мислиш ли, че ще мога?

— Не зная — отговори Уикърс. — Нали не искаш да ходиш пеш.

— Не, много е далеч.

В сгъстяващия се мрак, те мълчаливо гледаха малкото островче светлина. Той се опита да си представи разположението на сградите. Ето там, на древната земя стоеше Рокфелер-център, по нататък се бе разпрострял централният парк, от другата страна, на завоя на Ийст Ривър — старата сграда на ООН. А тук имаше само дървета и трева и нито намек за стомана и бетон.

— Джей, — пошепна Ан с треперещ от вълнение глас.

— Да.

— Струва ми се, че напипах някого.

— Мъж или жена?

— Не. Като че ли е робот. Да, той потвърждава, че е робот. Той обещава да изпрати някого, не, нещо за нас.

— Ан…

— Помоли да ги изчакаме тук. Те ще пристигнат ей сега.

— Ан, попитай ги могат ли да направят филм?

— Филм ли?

— Разбира се. Кино. Имат ли камера и лента?

— Но защо?…

— Попитай. Имам идея как да победя Крофърд.

— Джей, нали няма да се върнеш там!

— И още как! — възкликна Уикърс.

— Джей Уикърс, няма да те пусна!

— Не можеш да ме задържаш — възрази Уикърс. — А сега да седнем и да почакаме.

Седнаха един до друг.

— Ще ти разкажа една история — подхвана Уикърс. — За едно момченце. Наричаше се Джей Уикърс и беше много, много малък…

Изведнъж се спря.

— Слушам те — обади се тя. — Продължавай.

— Друг път. Ще ти я разкажа по-късно.

— Защо? Искам да я чуя сега.

— Само не на тази лунна светлина — промълви Уикърс. — Не е време за това.

С усилие на волята той огради своите мисли и съзнание от още неумелата Ан и след това си позволи да помисли: „Мога ли да й разкрия, че сме по-близо един до друг, отколкото предполага, че сме произлезли от един живот и ще се върнем в едно тяло, че никога няма да можем да се обичаме?“

Тя се притисна към него, сложи глава на рамото му и се загледа в небето.

— Нещата се изясняват — прецени тя. — Не всичко изглежда толкова странно. И като че ли е вярно. Ново, но вярно. Този друг Свят и нашите способности и странните спомени…

Той я прегърна през раменете, тя обърна главата си и бързо, без да мисли, го целуна.

— Ще бъдем щастливи — прошепна тя. — Ние двамата ще бъдем щастливи в този нов свят.

— Разбира се, че ще бъдем щастливи — съгласи се Уикърс.

Той вече никога няма да може да й каже цялата истина. Тя ще разбере всичко, но не от него.

51

В слушалката се чу женски глас и Уикърс помоли да извикат мистър Крофърд.

— Той е на заседание — отговори секретарката.

— Кажете му, че се обажда Уикърс.

— Мистър Крофърд няма да може… Казахте Уикърс? Джей Уикърс?

— Да. Трябва да му съобщя нещо.

Чакаше и си задаваше въпроса с колко време разполага, защото анализаторът в телефонната кабина положително вече е дал сигнал за присъствието му. Бригадата убийци навярно беше на път.

Чу се гласът на Крофърд:

— Здравейте, Уикърс.

— Върнете псетата си — разпореди Уикърс. — Заради тях двамата с вас губим време.

В гласа на Крофърд се долавяше злоба.

— Струва ми се, че ви предупредих…

— Успокойте се — посъветва го Уикърс. — Нямате никакви шансове да ме унищожите. Вашите хора нищо няма да постигнат, даже ако ме притиснете в ъгъла. А щом не може да ме отстраните, по-добре е да поговорим.

— Да поговорим?

— Разбира се.

— Чуйте, Уикърс, аз не…

— Можете — възрази Уикърс. — Историята с другия Свят има голям успех. Мечтателите са й направили отлична реклама, работата приема широк размах, а вашата позиция става все по-неустойчива. Време е да се вразумите.

— Аз заседавам с моите заместници — съобщи Крофърд.

— Прекрасно. Точно с тях бих искал да си поговоря.

— Уикърс, не си струва — опъваше се Крофърд. — Доникъде няма да стигнете. Каквото и да сте намислил — нищо няма да излезе.

Няма да ви пуснат жив. Дори аз не мога да ви помогна, ако продължавате да упорствувате с вашия безумен замисъл.

— Идвам.

— Харесвате ми, Уикърс. Не зная защо. Нямам причини…

— Идвам.

— Добре — уморено се съгласи Крофърд. — Сам го пожелахте.

Уикърс взе от пода кутията с филма и излезе от кабината. Асансьорът беше долу и той бързо се насочи право към него, леко прегърбен, като че се страхуваше от куршум в гърба.

— Четвъртия етаж.

Момчето в кабината даже не мигна. Анализаторът даде сигнал, но както изглежда, спрямо посетителите за четвъртия етаж имаше специални разпореждания. Уикърс отвори вратата на Североамериканската изследователска корпорация и видя, че Крофърд го чака в приемната.

— Заповядайте — каза Крофърд и тръгна напред по дългия коридор.

Уикърс го последва. Погледна часовника си. Всичко вървеше по-добре, от очакваното. Имаше две-три минути в аванс. Разговорът с Крофърд не продължи много.

Ан ще позвъни след десет минути. От това, което щеше да се случи през това време, зависеше успехът на работата.

Крофърд спря пред вратата в края на коридора.

— Знаете ли какво правите, Уикърс?

Уикърс кимна утвърдително.

— Най-малката лъжлива крачка и… — Крофърд подсвирна и прокара пръст по гърлото си.

— Разбирам — съгласи се Уикърс.

— Това са отчаяни хора. Все още имате време да си тръгнете. Аз не съм съобщил за посещението ви.

— Не ме разубеждавайте, Крофърд.

— Какво е това у вас?

— Документален филм. С негова помощ ще ме разберат по-добре. Имате ли прожекционен апарат?

Крофърд кимна.

— Но няма оператор.

— Всичко ще направя сам — успокои го Уикърс.

— Компромис?

— Изход.

— Добре. Влизайте.

Щорите бяха спуснати, в меката светлина Уикърс видя насядали зад дългата маса хора — бледите им лица бяха обърнати към него.

Като потъваше в мекия килим, Уикърс премина след Крофърд през цялата зала. Някои от лицата му бяха познати.

Вдясно от Крофърд седеше крупен финансов магнат, зад него — редовен посетител на Белия дом, който изпълняваше поръчения от дипломатически характер. Имаше и други известни хора. Мнозина не познаваше, но външният им вид подсказваше, че не са американци.

И така, тук бе събран административният съвет на Североамериканската изследователска корпорация — хора, разпореждащи се със съдбите на обикновените граждани, лица решени да свършат с мутантите.

— Стана нещо съвършено неочаквано — започна Крофърд. — Даже невероятно. При нас дойде мутант.

В настъпилата тишина, насядалите около масата погледнаха Уикърс и отново се обърнаха към Крофърд, той продължи:

— Мистър Уикърс е познат на всички ни. Помните — водехме преговори с него, с надеждата, че ще ни се удаде да преодолеем разногласията между двата клона на човешкия род. Мистър Уикърс дойде тук по собствена инициатива с цел, както той ми съобщи, да се намери подходящо решение. Той не ми изясни характера на решението. Доведох го при вас. Искате ли да го изслушате?

— Разбира се — обади се един от присъствуващите. — Нека говори.

— Може би е за добро — добави друг.

Останалите кимнаха в знак на съгласие. Крофърд се обърна към Уикърс:

— Говорете.

Уикърс се приближи към масата. „Колкото по-бързо, толкова по-добре — помисли той. — Ако всичко тръгне добре. Само да не стъпя накриво. В противен случай всичко ще пропадне. Победа или поражение — няма средно положение, резервен изход — също.“

Постави кутията с филма на масата и се усмихна:

— Това не е адска машина, господа. Това е филм, който искам да ви покажа малко по-късно.

Никой не се засмя. Гледаха го и лицата им не изразяваха нищо, освен студена омраза.

— Искате да започнете война — подхвана той. — Събрали сте се, за да решите да дадете ли сигнал или не…

Побелелите от напрежение лица се наведоха напред.

Някой подметна:

— Уикърс, или сте много смел човек, или сте пълен глупак.

— Дойдох — продължи Уикърс, — за да предотвратя войната.

Пъхна ръка в джоба си бързо извади и остави на масата някакъв предмет.

— Това е пумпал — поясни той. — Детска играчка. Децата играят, по-точно играеха с нея. Искам да насоча вниманието ви върху пумпала.

— Пумпал? — възкликна някой. — Що за абсурд?

Но банкерът от дясната му страна замечтано проговори:

— Имах такъв, като малък. Сега никъде не ги правят. Колко отдавна не съм виждал пумпал.

Той протегна ръка, взе пумпала и го завъртя направо на масата. Другите го наблюдаваха с интерес.

Уикърс хвърли поглед към часовника. Всичко вървеше по плана. Ако така продължи и по-нататък…

— Помните ли пумпала, Крофърд? — попита Уикърс. — Същия, който видяхте тогава в хотелската ми стая?

— Помня го — потвърди Крофърд.

— Завъртяхте го и той изчезна — каза Уикърс.

— А след това се върна.

— Крофърд, защо завъртяхте пумпала?

Крофърд нервно облиза устни.

— Защо? Право да си кажа — не зная. Навярно исках да възкреся детството, да се превърна отново в момче.

— Попитахте: „За какво ви е нужен пумпалът?“

— Отговорихте: „Да отида в приказната страна“ и аз ви казах, че седмица преди това бих ви сметнал за луд, а вие казахте същото по повод нашата беседа.

— Но преди моето идване вие завъртяхте пумпала. Кажете, Крофърд, защо го направихте?

— Кажи — намеси се банкерът. — Кажи му.

— Но аз вече казах — отговори Крофърд. — Споменах причините.

Вратата зад Уикърс се отвори. Той извърна глава и видя, че секретарката вика Крофърд.

„Навреме — помисли си той. — Всичко върви като по вода.“ Обаждаше се Ан. Тъкмо в това се заключаваше планът му — в присъствието на Крофърд той бе обречен на неуспех.

— Мистър Уикърс — каза банкерът, — много ме заинтригува историята с пумпала. Каква е връзката между пумпала и интересуващия ни въпрос?

— Искам да направя аналогия — съобщи Уикърс. — Между обикновените хора и мутантите съществуват определени коренни разлики, които ще станат по-разбираеми след демонстрацията с пумпала. После ще пристъпя към обясненията и вие ще ме разберете по-добре. Ще разрешите ли да започна?

Взе кутията с филма от масата.

— Разбира се — съгласи се банкерът. — Започвайте.

Уикърс се изкачи по стъпалата към кинокабината, отвори вратата и влезе.

Трябваше да работи бързо и сигурно — Ан нямаше да може да задържи за дълго Крофърд на телефона и след пет минути той щеше да се върне.

С треперещи ръце намести ролката с лентата, прокара лентата между лещите, сложи долната ролка. Провери. Както изглеждаше, всичко беше наред.

Намери превключвателя и го завъртя, светлинният конус пламна над масата и на екрана се появи ярко нашарен пумпал. Той се въртеше, ивиците му се появяваха и изчезваха, появяваха се и изчезваха…

Чу се глас:

— Виждате пумпал — проста играчка, но той създава една от най-удивителните илюзии…

Думите звучаха точно, Уикърс го знаеше. Роботите-експерти бяха намерили точните думи, бяха ги произнесли с точната интонация и им придаваха точен семантичен смисъл. Думите ще намерят своите

слушатели, ще изострят вниманието им върху пумпала от самото начало.

Слезе тихо по стълбите и се насочи към вратата. Ако Крофърд се върне, ще го задържи колкото трябва.

Гласът продължаваше:

— Сега, ако погледнете внимателно, ще видите, че цветните ивици пресичат тялото на пумпала и изчезват. Детето, наблюдаващо цветните ивици може да попита къде отиват те и всеки друг…

Броеше секундите. Струваше му се, че се проточват до безкрайност.

Гласът продължаваше:

— Гледайте внимателно, гледайте внимателно. Те се появяват и изчезват, появяват и изчезват, появяват и изчезват…

Около масата вече бяха останали само трима, те гледаха така внимателно екрана, че не забелязаха изчезването на другите. И само тези тримата, както изглежда, не бяха скрити мутанти.

Уикърс тихо отвори вратата, промъкна се и я затвори след себе си.

Мекият, гальовен глас остана зад вратата:

— Появяват се и изчезват, гледайте внимателно, появяват се и изчезват…

Крофърд вървеше по коридора с тежка стъпка. Видя Уикърс и се спря.

— Какво правите тук? — учуди се той. — Защо сте излезли?

— Позволете да ви задам въпроса — настоя Уикърс, — на който вие така и не ми отговорихте. Защо завъртяхте пумпала?

Крофърд повдигна рамене.

— Самият аз не мога да разбера, Уикърс. Колкото и да е безсмислено, но аз също бях веднъж в приказната страна. Точно като вас. Когато бях дете. Спомних си го след разговора с вас. Може би именно заради него. Спомних си как седях на пода, гледах въртящия се пумпал и се питах къде отиват ивиците. Знаете, че те се появяват и изчезват, след това се появяват други и също изчезват и аз се питах къде отиват. И така се увлякох, че ги последвах и се оказах в приказната страна, където имаше много цветя. Откъснах едно цвете и когато се върнах и го открих в ръката си, разбрах, че наистина съм бил

в приказната страна. Знаете ли, беше зима и никъде нямаше цветя, но когато показах цветето на мама…

— Достатъчно — прекъсна го Уикърс. В гласа му имаше нескрита радост. — Исках да зная само това.

Крофърд се вгледа в него.

— Не ми ли вярвате?

— Вярвам.

— Какво ви е, Уикърс?

— С мен всичко е наред — успокои се Уикърс.

Третият човек не беше Ан Картър!

Фландърс, той и Крофърд — ето кои деляха помежду си живота, извлечен от тялото на Джей Уикърс.

А Ан?

Ан носеше в себе си живота на девойката, която се бе разхождала с него из долината, девойката, която той помнеше с името Катлийн Престън, но която не се наричаше така. Та Ан помнеше и долината, и разходката с някого из тази пролетна долина.

Може би Ан не беше сама. Можеше да има три Ан, както имаше трима Уикърс, но това вече е без значение. Може би Ан наистина се казва Ан Картър, както той се казва Джей Уикърс. Може би това означава, че при възвръщането на трите части от един живот в едно тяло, в него щеше да доминира собственото му съзнание, както съзнанието на Ан — в нейното истинско тяло.

Сега той можеше да обича Ан. Нали се оказа, че тя не е част от самия него.

Ан, неговата Ан се върна на тази Земя, за да позвъни и да извика Крофърд, който можеше да заподозре опасността, ако видеше въртящия се пумпал на екрана, а сега вече беше на другата Земя в безопасност.

— Всичко е наред — повтори Уикърс. — Абсолютно всичко.

Сега и той може да се върне — Ан го чакаше. И те ще бъдат щастливи, както прошепна тя, когато седяха на манхатънския хълм в очакване на робота.

— Е добре, — каза Крофърд. — Да се върнем в залата.

Уикърс го спря.

— Няма смисъл.

— Няма смисъл?

— Вашите заместници ги няма там — каза Уикърс. — Те са в другия Свят. В онзи, за който говорят на всички кръстовища.

Крофърд го погледна.

— Пумпалът?

— Да.

— Ще започнем отначало — каза Крофърд. — Още един свят. Още един…

— Късно е — прекъсна го Уикърс. — С тази Земя е свършено. Хората я напускат. А които останат, няма да ви слушат.

— Ще ви убия — закани се Крофърд. — Ще ви убия, Уикърс.

— Не, няма да ме убиете.

Напрегнати, те стояха мълчаливо един срещу друг.

— Да — призна Крофърд. — Не мога. Бих искал, но не мога. Защо не мога да вдигна ръка срещу вас, Уикърс?

Уикърс го хвана за лакътя.

— Да тръгваме, приятелю — тихо подкани той. — Не, не приятелю… братко.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.